

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐ

Kiadja: A SZERKESZTŐ

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Gospodi pomiluj.

Budapest, május 14.

(v.) No, gróf Zichy Aladár ur, most tessék hát a szavának állni. A minap méltóztatott felháborodni egy jogbölcseleti elméleten, amelyre ráfogták, hogy fitymálja a nemzeti nyelv értékét. A gróf ur akkor az ország színe előtt adta a magyar nyelv katonáját, s fogadkozott nagy páthosszal, hogy ezt a szent ügyet így-amúgy fogja megvédeni minden kozmopolitikus áramlattal szemben. Mi hazafias örömmel fogadtuk ezt a dicső felhangolást, s egész tisztelettel csak azt kérdeztük, hajlandó lesz-e a gróf ur nemzeti nyelvünk mellett kardot rántani akkor is, ha a sérelemnek a kozmopolitizmus legerősebb tényezője, a római egyház létszen a szerzője. Gróf ur, ön akkor adósunk maradt a felelettel, s mi a velünk született lojalitásnál fogva hallgatását hozzájárulásnak vettük. Most pedig a szavánál fogjuk s felszólítjuk a gróf urat, rántsa hát ki azt a kardot, amelyet a minap olyan erősen csörtetett, mert veszélyben van most csakugyan a magyar nyelv s ezt a veszélyt ugyancsak a kozmopolitizmus okozza.

A gróf ur tudja — hogy ne tudná? — kicsodája a magyar nyelvnek Hajdu-Dorogh. Sérelmek kriptája, remények bölcseje, bucsujáró hely, ahol nemzeti érzésünkről lehámlik a keserűség és a szegény s ahol biztatással izmosul nemzeti vágyakozásunk. Az egyetlen hely az, ahol magyar vérű és magyar akju görög katolikusok hősiességükkel, bámulatos szívósságukkal kivitták a magyar liturgiát. Százszázra megy az ország különböző vidékeire a görög katolikus hitező magyar testvéreink száma. De bármennyire tisztá fajmagyarok, sehol egyebütt magyar misét nem hallgathatnak, csakis Hajdu-Doroghon. Magyar papok magyar híveknek minden más helyen

vagy oroszul vagy oláhul olvassák a misét s minden más helyen a magyar hívek vagy oroszul vagy oláhul kénytelenek elmondani a misének a gyülekezetre eső részét. Ebben a sivárságban, a nemzetietlenség e pusztaságában Hajdu-Dorogh a magyar nyelv egyetlen oázisa. Másutt is szívesen leráznák a magyar hívek a római tilalom nyügét, amely nemzeti érzésüket éppen akkor sebzí meg, amikor lelkekkel Istenük felé fordulnak. De másutt nem tudtak, vagy nem mertek tenni a bajról. A hajdu-doroghiak bátrabbak, vagy élelmesebbek voltak: ők találtak módot arra, hogy a maguk templomában oltárt emeljenek a mi édes hazai nyelvünknek. Megcsinálták Róma nélkül, sőt Róma ellen is; és megcsinálták akkora elszántsággal, hogy visszacsinálni hatalmi szóval többé nem merté senki se.

Nem merte — tegnapig. Tegnap aztán vállalkozott erre is valaki. Egy fiatal káplán, aki, úgy mondják, magyar szülőktől származik, de akinek viselkedésében nyoma sem látszik a magyar eredetnek. Ez a pap tegnap a maga szakállára restaurálni próbálta Hajdu-Doroghon a szláv misét. Sem püspöktől, sem parokhusától erre parancsot nem kapott. Vakmerő cselekvése tisztán a saját rossz szántából eredt. A derék magyar hívek persze ott hagyták a faképnél. Kivonultak inkább a templomból, de a jó magyar Uram irgalmazz helyett egyiküknek ajka sem ejtette ki a szláv *gospodi pomilujt*. A hívek magára hagyták a papot. Az ő drága vívmányukat, amely nemzeti nyelvünknek első hadi zsákmánya a Róma ellen vívott küzdelemben, nem dobták oda egy fanatikus hecckáplán lábához, akiben a vallásos vakbuzgósság előlte a nemzeti lelkiismeretet. A zsengekoru káplán hiába mondta nekik, hogy a mi nemzeti nyelvünk nem kanonikus nyelv, holott a szláv és az oláh igen is az; ők jobban tudják annál a papnál,

hogy a magyar nyelvet igen is kanonizálta, szívünk előtt szentségesse avatta egy ezred-éves történelemnek tömördek szenvedése, a tengernyi vér és könny, melyet népünk tíz századoknak vérzivatarja közt szabadságáért, nyelvéért és nemzeti létéért ontott.

Megtörtént tehát a merénylet, de egyelőre kudarcot vallott. Ha szégyeljük és fájjaljuk, hogy görög-katolikus véreink százezrei még hozzá vannak bilincselve Róma dacos akaratából az oláh és a szláv templomi nyelvhez, de Hajdu-Dorogh a merénylet után is megmaradt annak, ami eddig volt: biztató szimbolumnak, mely azt jelzi és igéri, hogy nemzeti nyelvünknek e sérelme valamikor orvosolható fog az egész vonalon, akár tetszik Rómának, akár nem.

Nos, gróf ur, *hic Rhodus, hic salta*. Tessék szavát beváltani. Ön azt mondta az ország színe előtt, hogy szerelmes nemzeti nyelvünkbe s hogy halálosan gyűlöli a kozmopolitizmust, mely a magyar nyelv érdeke ellen tör. A próbatét ideje elkövetkezett, amint a minap megjósoltuk. Ha neki tudott rontani Piklernek, ám támadja most meg Rampollát. Várjuk, követeljük ezt a támadást. A gróf ur nem hagyhatja cserben saját magát, nem dezavualhatja a magyar nyelvnek azt a bajnokát, a nemzetietlen kozmopolitizmusnak azt az ostromlóját, akit a multkor gróf Zichy Aladárban volt szerencsénk igen erős ámulatunkra megismerni. Akkor ámulunk a gróf uron, most szeretnők a gróf urat megbámulni: következetességéért, férfiaságáért, hazafiui lelkesedésének senki és semmi előtt meg nem hátráló erejéért.

Gróf Zichy Aladár ur, méltóztatásuk a hajdu-doroghi eset ügyében interpellációt intézni a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Ön nagy ur s így nyilván nem ér rá az interpelláció megfogalmazására. Van szerencsénk

TÁRCA.

Hogyan akarta Kossuth Lajos a magyar szent koronát kiásatni.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Lyka Károly*.

A magyar szent korona nemcsak közjogi jelentősége révén páratlan, de története is oly változatos, akár egy bizonyodalmes regény hőséé. De minden epizód közt, amely vándorlásaihoz fűződik, a legérdekesebb az, amidőn Kossuth Lajos a szabadságharc befejezése után Orsova mellett a földbe ásatta. Erről a jelenetről több képet festettek, a litográfiai szászai jelenítették meg e rendkívüli eseményt és sokan az esemény kortársai közül le is irták. Most már kodifikálta a történelem is s alig van magyar ember, aki ne ösmerné e történet megkapó részleteit.

Kossuth később, midőn Amerikában járt, egy emisszáriust küldött Magyarországra azzal a megbízással, hogy a szent koronát kiásssa és azután Törökországon át kimentse az osztrák uralom alá került országból.

Szó esett erről is, de csak hozzávetőlegesen; maga Kossuth agg éveiben azt mondta, hogy nem emlékszik rá s azóta homály borította az egész eseményt.

Most azonban a legbővebb részletzéssel mondja el a szent korona kiásásának kísérletét egy anglo-amerikai hírlapíró: ugyanaz az ember, akit Kossuth az ötvenes évek elején ennek a tervnek végrehajtásával megbízott.

Az akkori emisszáriust W. J. Stillmannak

hívták. A világzsurnalisztikában jelentékeny és fontos alak volt: ő volt hosszú évtizedeken át a londoni *Times* római levelezője. Ma, hogy tul van a hetvenen, visszavonult a zsurnalisztikától s két vastok kötetben megírta visszaemlékezéseit, amelyek egy rendkívül érdekes, nemes, hányatott és minden jóért lelkesülő lélek tükröi. Ritka igazságszeretete és pártatlansága nagy tekintélyt biztosítottak neki Rómában nemesak kollégái körében, hanem a királyi udvarban, a kormány tagjai és a diplomácia körében is. Umberto király és Crispi nem egyszer fordultak hozzá véleménye meghallgatásáért, különösen fontos események idején. A Wedekind-palotában e sorok írója is megösmerekedett vele és szíves, egyszerű formájú, minden liberális eszméért rajongó komoly férfit üsmert meg benne. Politikai befolyása miatt természetesen ellenségei és támadtak a Crispi-ellenes sajtóban, de ez elvégre minden politikailag exponált embernek közös sorsa.

Stillman könyvében, amely az imént jelent meg,*) egy egész fejezet szól arról a misszióról, amelylyel őt Kossuth Lajos megbízta. Néhány sor nagyon szemléltető képet ad arról, hogy Kossuth minő delejező hatással volt az amerikaiakra. „Olyan szónok volt, akiehez fogható ebben az országban még nem támadt — mondja Stillman. Mindnyájan készek lettünk volna rögtön Ausztria ellen vonulni, akár az athéneiek a Demoszthenes filippikái után. Elbucszutam családomtól s elhatároztam, hogy mihelyt Kossuth visszatér nyugoti körútjáról, követem őt Európába.”

Az Unio éppen elnökválasztásra készülődött s hatalmas arányokban folyt a korteskedés.

*) The autobiography of a journalist. By W. J. Stillman. L. H. D. (Concordia) late correspondent to the „Times” in Rome. Two vols. — London, 1901. Grant Richards.

Kossuth bűvös szónoklatai révén különösen a naturalizált amerikaiakra volt nagy hatással s ezért a pártok valóságos versengtek egymással, hogy választási céljaiknak megnyerjék ezt a ritka erejű férfit. Egy éjjel, amikor Stillman ismét meglátogatta Kossuthot, a kormányzó elmondta neki, hogy az imént járt nála a demokrata-párt küldöttsége, kérve őt, hogy a párt érdekében szónokoljon. Mi több, Franklin Pierce elnökjelölt nevében ígérték neki két, teljesen felszerelt, indulásra kész hadihajót s nagy összeg pénz. Stillman hozzávetőleges jegyzete szerint fél millió dollárt.

S most egy regényfejezet következik, amelyent csak Jókai fantáziája tud kigondolni.

Kossuth készpénznek vette az ígéretet s legközelebbi terveit a két hadihajóhoz fűzte. E tervet előkészítő munkálatainak végrehajtásával Stillman bízta meg. Kossuth elmondta neki, hogy a Földközi tengerben, Szardíniától délre van egy kis sziget: Galita, amely egy államhoz sem tartozik, mivel senki sem vette birtokba. Egyszer azonban egy amerikai hajó legénysége — inkább tréfából — kitűzte ott az Unio lobogóját, ami ellen senki sem tiltakozott. Nos, Stillmannak az volt a feladata, hogy fölkeresse a szigetet és fegyverraktárát alakítsa át. Kossuth akkor még feltétlenül bízott Amerika segítségében s biztosra vette, hogy e szigetről az Olaszországba serglett honvédekkel betörhet a horvát partokra, ismét kitűzheti a szabadság zászlaját, fegyverre hívhatja az országot s visszaadhatja Magyarországnak a szabadságát.

A terv végrehajtatlan maradt. Az előkészüldések húzódtak, Kossuth pedig ujra utra kelt, de meghagyta Stillmannak, hogy Pulszky Ferenc rendelkezésére álljon, akitől minden utbaigazítást megkap.

tehát méltóságodnak a kész szöveget tisztelttel átnyújtani:

Interpelláció a vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz.

Tekintettel arra, hogy nemzeti nyelvünk állami és nemzeti létünknek legerősebb és legdicsőbb palládiuma;

tekintettel arra, hogy a magyar nyelvnek minden sérelme megsebzti Magyarország állami létfeltételeit is;

tekintettel arra, hogy nemzeti életünk e bástyáját a kozmopolitizmus szüntelenül ostromolja s hogy tehát a kozmopolitikus támadások ellen fel kell vennünk a könyörtelen harcot, nehogy veszélybe jusson állami és nemzeti létezésünk legszarkalatosabb feltétele, kérem a minisztertől:

1. van-e tudomása róla, hogy a hajdudoroghi görög-katolikus templomban egy magát magyar származásának valló pap csempészve vissza akarta állítani a szláv liturgiát?

2. van-e tudomása arról, hogy ezt a merényletet a derék magyar hivekből álló gyülekezet méltó felháborodással utasította vissza?

3. van-e tudomása arról, hogy a magyar liturgiai nyelv ellen intézett ilyenmő támadások a Vatikán részéről állandó buzdításban és bátorításban részesülnek?

4. s ha mindezekről tudomása van, szándékozik-e a miniszter ur a magyar királyi kormány nevében jegyzéket intézni a római szentszékhez, amelyben erőlesen tiltakozik a római egyház kozmopolita szellemének a mi legdrágább nemzeti javainkba való illetlen betörése ellen?

5. s végül szándékozik-e a miniszter ur e tiltakozás sikertelensége esetén lépéseket tenni, hogy e kozmopolitikus merényletek megbélyegzése végett monarkiánk vatikáni nagykövete visszahívassék, a bécsi nunciának pedig utlevele kiadassék?

Ime, a kész szöveg. Vajjon be fogja-e a grófi ur ezt az interpellációt nyújtani? Arra a nem várt esetre, ha ezt nem tenné, tudni fogja a közvélemény s kivált az egyetemi ifjuság, mit tartson a néppárt főuraknak nemzeti nyelvünkért való rajongása felől s melyik az a legveszedelmesebb kozmopolitizmus, amely nemzeti nyelvünk érdekeit állandóan fenyegeti.

Az összeférhetlenségi vita.

— Második nap. —

Budapest, május 14.

A részletes vita hozott legalább néhány pikantériát, ha már azok a fürgeteges jelenetek elmaradtak, amikről a folyosói legendák annyit szólnak. De a pikantériák is csak a második szakasz csolnákán érkeztek meg, az első szakasznál, ami kis vita volt, túlságosan érdekesnek nem mondható. Végül Artur néhány nobile officiumnak kért pardont a szakaszról, Csávolszky Lajos és Polonyi Géza még a meglevő kivételeket is meg akarta rostálni: Széll Kálmán miniszterelnök fővilágosító szavai után maradt az első szakasz, amint volt s csak a Végül Artur módosítását fogadta el hozzá a t. Ház.

Az első szakasz elintézése után a miniszterelnök félórás szünetet proponált:

— A főrendek közé kell mennem, akik most fogják a fiúmei javaslatot tárgyalni. Ott kell lennem s nincs, aki itt helyettesítsen. Ha szokatlan is, kérem kell tehát, méltóztassék a tanácskozást félórára felfüggeszteni.

A t. Ház szüneten megadta a szünetet, pedig hát — utóbb kislült — a miniszterelnök hiába ment át a főrendiházba. A méltóságos urak az ő jelenlétében az Adriával bibelődtek s a fiúmei javaslatot csak akkor intézték el, mikor már Széll Kálmán visszament az alsóházba. Akkor azonban vita nélkül, egy perc alatt megszavazták a fiúmei javaslatot.

A második szakaszról Barabás Béla pikáns licitációt kezdett. Azt proponálta, hogy inkompatibilis legyen az a képviselő is, aki — *belső titkos tanácsos vagy kamarás.* (Ezen a szélsőbal nevetett.) Rakovszky István aztán rálicitált, hogy helyes ugyan a javaslat, de hézagos, mert nincs benne szó azokról, akik *udvari vagy királyi tanácsosságot, rendjelet és Szent István-rend kis keresztet kapnak.* (Ezen meg a néppárt nevetett.) Gajári Ödön a sok ártatlan udvari méltóságnak még kegyelmet adott, de a rendjel képviselői bojkottja ellen neki sem volt kifogása, amit Kubinyi Géza olyan módosításba foglalt, hogy a *Ház elnökén és a minisztereken kívül más képviselő rendjelet el ne fogadhatson.* (Ezen már senki sem nevetett.) Hát ez csinos licitáció volt s szinte zavarta a pikáns hangulatot, mikor Pichler Győző Rakovszky célzásával szemben komolyan hangsúlyozta, hogy a függetlenségi képviselők más téren szerzett kulturális érdemeikért kaptak kitüntetést. Ugyis tudta ezt mindenki, Rakovszky is. Hát mért kellett ezt külön hangsúlyozni?

Széll Kálmán miniszterelnök elég vidáman szerelte le a pikáns licitációt:

— A király alig szorul a titkos tanácsosok tanácsára. Nincs is annak a kitüntetésnek közjogi jelentősége. De nem is akadályoz meg senkit ellenzéki kötelességeinek teljesítésében. Gróf Zichy Nándor belső titkos tanácsos — azért jövővi ellenzéki. Rakovszky István kamarás — azért eléggé független ellenzéki. Ami pedig a rendjeleket illeti, no már monarchikus országban még sem volna illendő, hogy képviselő más téren szerzet érdemeiért rendjelet ne kaphasson.

A t. Ház nevetett s a licitáció kutba esett. A szakasz bizony változatlan maradt.

A harmadik szakaszról újabb pikantériák jelentek. Itt Rakovszky István azt a módosítást ajánlotta, hogy a képviselő ne irhassa alá kereskedelmi társaságok reklámjait. Példákképpen pedig fölemlítette, hogy egy német lap ilyen reklámok aláírása miatt élesen megtámadta Tolnay Lajost, továbbá, hogy egy brassói lapban Arányi Miksa neve volt olyan reklámok alá írva, melyben Brassó Kronstadtnek volt nevezve, a keltezés pedig Ofen-Pesthről szól.

— Hát az nem is járja! — hangzott jobbfelől.

Széll Kálmán miniszterelnök azonban kimutatta, hogy ez a módosítás a pikáns példák dacára is fölösleges. Mert vagy olyan állásban lesz a képviselő, mely összeférő s akkor joga lesz a nevével aláírni, vagy összeférhetlen lesz az illető s akkor nem lehet majd képviselő. Ami a brassói dolgot illeti, az bizony helytelen dolog, de talán csak egy ügyönti hebeburgyasága okozta. Aminthogy Arányi Miksa nyomban ezután ki is jelentette, hogy a brassói közleményről nem volt tudomása s hogy a hibás közeget még ma elbocsátja.

Ezzel tehát a második pikantéria is elesett s ez a szakasz is változatlan maradt. A negyedik szakaszról pedig, bár tárgyalásába belefogtak, a vitát már holnapra kellett halasztani...

A képviselőház ülése május 14-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezso.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, gróf Széchenyi Gyula, Darányi Ignác.

Szerb György a pénzügyi bizottság jelentéseit terjeszti be.

Az összeférhetlenségi törvényjavaslat.

Végül Arthur az 1. §-nál a következő módosítást nyújtja be: Ezen szavak után: „az országos közoktatási” a következő szavak veendőek fel: „A Szépművészeti, a Magyar Nemzeti Muzeumi Tanács, a Muzéumok és Könyvtárak Országos Tanácsa és Fel-

Csakugyan nemsokára Londonba küldték a fiatal amerikai, ajánlólevéllel valamely madame Schmidthez, akinél Stillman sűrűn találkozott mindenféle nemzetbeli forradalmárral. A galitai terv füstbe ment, e helyett újabb megbízást kapott: Kossuth Milanóba küldte az odaváló helyőrség magyar katonáihoz egy proklamációval, amelyben szívükre kötötte, hogy ha Olaszországban forradalom tör ki, ne lőjjenek a zendülőkre. Ezzel Kossuth a Mazzini tervét akarta elősegíteni.

De mielőtt még Stillman e küldetésben eljárhatott volna, újabb sürgős misszióval bizta meg Kossuth. S ez a szent korona föl kutatásának regénye.

Stillman így beszél róla a könyvében:

„Amikor az 1848—49-iki magyar forradalom sikertelensége nyilvánvaló lett és Kossuth éppen Törökországba készült menekülni, elhatározta, hogy valamely biztos helyen elrejtje a korona ékszereit, köztük Szent István koronáját is, amelyről a magyar nép úgy vélekedik, hogy a királyi törvényes megkoronázásához szükséges és amelylyel Ferenc József még nem koronáztatott meg. Kossuth és egyik miniszterétársá, Szemere Bertalan, elásták a nevezetes kincseket valahol a Duna mentén. Ezt a munkát foglyokkal végeztették, akiket a munka befejeztével agyonlővettek. Kossuth olyformára híreket kapott, hogy Szemere, aki ebben az időben ellentele volt, fel akarja fedni az osztrák kormány előtt a korona rejtékét. Kossuth ennek következtében elhatározta, hogy eltávolítja onnan a koronát és expedíciót szervezett, amelynek főemberéül nyilvánvalón engem szemelt ki.”

„A korona rejtékének leírását egy nagyon komplikált, titkos jegyző írás foglalta magában, a kulcsát egy vers tartalmazta, amelyet Kossuth pesti megbízottai ősmertek. Maga az írás négy részből állott, ahol az első, ötödik, ki-

lencedik stb. betűt az első rész tartalmazta, a másodikát, hatodikát, tizediket stb. a második rész és így tovább. A rendkívül vékony papírosra írt irás két részét én kaptam meg, az egyiket a magam használatára, a másikat egy pesti ember számára. A még hiányzó két résznél Konstantinápolyon át kellett megérkeznie annak részére, aki a koronát átvegye és egy más valaki részére, aki a vers kulcsát bírta. Az én utasításom az volt, hogy mindenben utánajárjak, felkeressem a korona rejtékét, s ha ráakadunk a kincsre: elrejtjük egy konzervkatolyába s vigyük Konstantinápolyba, ahonnan el kellett volna küldnünk Bostonba dr. Howe S. G.-nek, az ősmert görögbarátnak címére.”

„En apróra összehajtogattam az irást, vékony guttaperkába takartam és London egyik legobskurusabb vargájánál cipőtalpaim egyikét kivajattam, s oda rejtettem. Azt az utasítást kaptam, hogy mintegy hat hetet szánjak erre a misszióra, s nagy kerülőkkel utazzak, mintha a magam szórakoztatására utaznám. Az osztrák határról közölnöm kellett Kossuthal mindazokat a politikai információkat, amelyeket összegyűjthettem. E leveleket titkos írásban kellett megírnom, oly stílusban, mintha két szerelmes levelezne.”

Stillman ez utasítások értelmében Párisba, majd Brüsszelbe utazott, s Düsseldorfon, Berlinen, Drezdán át Prágába érkezett, ahol hozzáfogott Kossuth megbízásainak teljesítéséhez.

Bécsben keresnie kellett egy embert, aki alkalmas lett volna Kossuth számára politikai ügynöki megbízásokat teljesíteni. Kossuthnak, mint azt Stillmannak elmondta, volt ugyan régebben egy ily hűséges embere a császárvárosban, de a rendőrség valahogy rájött a dolgra s elfogta. A fogházban öngyilkossá lett: úgyárnál közé fektűt s a cella gyertyájával meggyújtotta a párnákat. Stillmannak első sorban találnia kel-

lett valakit, aki felvegye az ilyképp megszokott fonalat. Még Londonban figyelmébe ajánlottak egy szalgakészítőt. Stillman felkereste őt és elmondta, hogy mi járban van. „A jó ember magán kívül volt az örömtől, rögtön behitva feleségét és lányait s engem, mint Kossuth követét mutatott be — írja Stillman. Minden hajam égnek állott.” A fiatal amerikai, akinek titkát ily hamar tudta meg hét ember, biztos volt, hogy a jól szervezett bécsi rendőrség nyomára jön s azt is tudta, hogy mi vár rá, ha ez megtörténik. Szerencséjére a szalgakészítő családja tudott hallgatni. S legközelebbi jelentésében azt írta Stillman Kossuthnak, hogy Bécsben immár megvan az az ember, akire szüksége van.

A fiatal amerikai ügyesen kikerülve a rendőrség cirkulusait, a bécsi amerikai konzullal látta meg az utlevélét s Pestre utazott.

„Kossuth nem volt összeesküvésre termett ember” — jegyzi meg Stillman mindjárt pesti tartózkodása leírásának elején. A kormányzó ugyanis az ő pesti levelezőjéhez utasította őt, aki Kossuth szerint a Károlyi-féle házban lakott. Stillman nagy óvatosan nem gyalog, hanem kocsin indult ennek az embernek felkeresésére. De a portás mit sem tudott a kérdezőtől lakóról. A fiatal amerikai azt hívé, hogy talán a kocsi előtt nem akarja ezt a veszedelmes embert elárulni a portás, visszahajtott vendéglőjébe s rögtön rá gyalog ment ismét a Károlyi-féle házba, de megint csak erőlyes elutasító választ kapott. Stillman erre megírta Kossuthnak, hogy azt az embert, akihez utasította, nem ősmertik a kijelölt házban. A kormányzó válasza azonban egyszerű ismétlése volt az eredeti instrukciónak. Stillman arra nagy óvatosan kikérdezte a vendéglő személyzetét, tudakozódott liberális hírből álló férfiak felől: mindhiába, a levelezőnek nem akadt nyomába. Ezalatt a rendőrség érdeklődni kezdett

ügyelőség, az Országos Műemlékek Bizottsága, az Országos Gazda-, Vízügyi, Műszaki Tanács és az Allategészségügyi Tanács.

Csávolszky Lajos helyesnek találja annak kimondását, hogy a miniszterek és államtitkárok kivül más, a kormány kinevezéstől függő tisztviselők képviselőnek ne lehessenek. Ezért kéri a szakasz 3-6. pontjainak törlesztését.

Széll Kálmán miniszterelnök: E módosítás messze túlmegy az 1875-iki törvénynek rendelkezéseiben, amelyek pedig felforgatni nem kíván. Itt olyan intézkedések élén álló férfiakról van szó, akik valamennyien nagy kulturális munkát, missziót végeznek.

Ami pedig a tanárokat illeti, az egyetemi és műegyetemi tanárokat, mint a magyar tudomány képviselőit, nem szeretné a képviselőház értelmi nivóának leltélyezésével a képviselőházból kivonni. (Helyeslés.)

Ne menjünk túl se az egyik, se a másik irányban, tartsuk meg a helyes mértéket és az arany közepet ebben is. Hiszen a kinevezéstől függő minden egyéb kategória ki lett küszöbölve; sőt akkor az 1875-iki törvénynek rendelkezéseiben jóval túlmennék, mert abban a kormánybiztosi intézmény fel lett véve, amely kompatibilis volt, ezt pedig a jelen törvényjavaslat kiküszöböli, mint olyan intézményt, ahol valóban a függésnek, a kedvezésnek momentuma előtérbe lép és ahol abszolúte nem szükséges, hogy a kormánybiztosok itt iljenek. De hogy a budapesti egyetem tanárait, a muzcum igazgatóját, a közmunkatanács elnökeit, más intézetek elnökeit innen kizárjuk, az valóban nagy hiba volna.

Végh Arthur módosítását elfogadja.

Polónyi Géza az a kifogása a törvényjavaslat ellen, hogy az egyéni dízel lehetősége nincs kizárva. Különben is azt hiszi, hogy az egész törvényjavaslat érvénye nem az anyagi részről, hanem a törvény végrehajtásától függ. Kéri, hogy miért összeférhetetlen a kolozsvári egyetem tanára, holott a budapesti is az. Mi van továbbá azokkal, akik csak szerződéses viszonyban vannak a kormánnyal. Például a postamesterek, vagy az államvasuti orvosok. Miért vetik ki a közmunkatanács tagjait? Ezt nem szabad a kivételek között felsorolni, mert a közmunkatanács tagjait évről-évre a kormány nevezi ki. Ily irányú módosítást nyújt be.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem ismer olyan egyént — pedig meglehetősen ismeri a magyar adminisztrációt — aki tisztán szerződés alapján lenne alkalmazva, s nélkül, hogy ki lenne nevezve, ha pedig van ilyen, hogy t. i. nincs kinevezés, nincs díjazás, hanem egy szerződési viszonyban áll, akkor a törvényjavaslatnak azon részei a kizárhatók rés, ahol az érdekinkompatibilitásról van szó, nem pedig erről. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Melyik az?) Mert a közjogi inkompatibilitási esetek közé s közjogilag véve a doldt, még sem lehet más alapon senkit sem felvenni, mint amely alapot a kinevezés és a kinevezés alapján járó díjazás nyújt. A mi a tanárokat illeti, a kolozsvári egyetem tanárait azért nem vetjük fel, mert valóban lehetetlen, hogy a kolozsvári egyetem tanára a budapesti országgyűlésnek képviselő legyen, míg ez a budapesti egyetem tanárait nézve nem lehetetlen, mert 8 óráról 10 óráig délelőtt, vagy délután elvégezheti az egyetemen dolgozó s a mellett képviselői kötelességének is eleget tehet.

A módosítás második része a közmunkatanács kinevezett tagjairól szól. Teljesen irrelevans, hogy a kinevezett tagok benne vannak-e a törvényben vagy sem?

Holló Lajos: Az összeférhetetlenségi eseteknek két neve van. Az egyik az érdekinkompatibilitás, a másik az, hogy a képviselőházból olyanok is jönnek,

akik a képviselői állást csak egy magasabb állás első fokának tekintik. Még az ellenzékét is ott hagyják, csak hogy más téren jobban érvényesüljenek. Módosítást nyújt be a §-hoz, amely szerint képviselő képviselősége alatt vagy annak megszűnése után három évig hivatal a kormánytól nem fogadhat el.

Széll Kálmán miniszterelnök: Bizonyos jogosultsága az ilyen felfogásnak is van, amelynek Holló kifejezést adott. Ezek általánosan, elvont, túlzott szempontok és éppen ezért nem tud indítványához hozzájárulni. Nagyobb függési viszonyba jöhet az a kormánytól, aki valamit akar, mint aki valamit már kapott; ez tény, ez az emberi természetben van. (Ugy van! Ugy van! balról.)

Polónyi Géza: Nagyon igaz!

Széll Kálmán miniszterelnök: Odáig nem lehet menni, hogy a sziveket és a veséket vizsgáljuk.

Kéri a képviselőházat, hogy a módosítást melőzze. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök a vitát bezárja.

Bohonyi Gyula: Nem fogadja el Polónyi Csávolszky és Holló módosító indítványát, ellenben Véghéhez hozzájárul.

A ház a szakasz Végh Arthur módosításával fogadja el, a többi módosításokat elveti.

Széll Kálmán miniszterelnök kéri a Házat, hogy a tanácskozást fél órára függesztesse fel, mert a főrendiházban képviselőségre kell a fumei törvényjavaslatot. (Általános helyeslés.)

(Szünet után.)

Barabás Béla a 2. §-nál módosítást nyújt be, amely szerint a belső titkos tanácsosok és a cs. és kir. kamarások képviselői ne lehessenek. A belválasztásúakkal sokkal veszedelmesebb, mint alulról. Az említett tisztviselőket pedig függő állapotban vannak a dinasztától, sőt esküt is tesznek le. A múlt idők történetei pedig arra intenek, hogy az országgyűlés tagjainak minden oldalról, még a dinasztia részéről is teljesen függetleneknek kell lenniük. A napokban találkoztott egy cs. és kir. kamarással, aki nekem azt az ajánlatot tette, hogy lépjen fel függetlenségi jelöltek, mire az azt válaszolta: „Nem lehet, mert én cs. és kir. kamarás vagyok”.

Rakovszky István: Az se érti ám!

Széll Kálmán miniszterelnök: A képviselőház tagjai a bizottság véleménye szerint nem lehetnek diplomáciai vagy konzuli testületeknek a tagjai, ami helyes is, mert hiszen közjogilag képzhetetlen dolog, hogy egyének, akik földi hatalamtól vagy uralkodóktól függenek itt helyet foglaljanak. (Helyeslés.) Ami magát a módosítást illeti, a belső titkos tanácsosok és kamarások közjogi állást nem foglalnak el.

A felség valóban meg lenne akadva, ha minden belső titkos tanácsosának tanácsára szorúlna, vagy tanácsát kérné ki. (Nagy derűtlenség.) Barabás az elfogadott. Mindenki által eddig természetesnek tartott és egy monarchikus országban természetesen helyet foglaló címeket akarja innen kizárni. Ez, lehet egy messzemenő demokratikus álláspont, hanem ezáltal nem óhajtható és nem kívánatos, hogy az ilyen alakban nyersen kifejezést.

A belső titkos tanácsosoknak egész sora volt, és van is, akik nincsenek semmiféle függésben a kormánnyal; ilyen függésről tudni sem akarnak, hanem a leghatározottabban ellenzik. Gróf Zichy Nándor volt az országos belső titkos tanácsos és ott van Rakovszky István cs. és kir. kamarás. (Derűtlenség.) Azt csak senki sem fogja mondhatni, hogy ő valamilyen függésben van a kormánnyal. (Derűtlenség.) Ugy van! Ugy van! jobb elöl.) vagy hogy ő kiméletes a kormány iránt, vagy hogy függetlenségének terhére

volna és bármiben feszélyezte volna őt az, hogy ő kamarás. (Ugy van! Ugy van! jobboldal. Mozgás és zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Barabás azt mondta, hogy valami német esküt tesznek le. Rosszul van informálva; ez nem áll. Nem német, hanem egy régi latinszóvegi esküt tesznek le. (Helyeslés jobboldal.)

Rakovszky István hozzájárul Barabás indítványához, de egy kis hézagot talál benne, tudniillik a függetlenségi párt elfelejtette a rendjelek eseteit hozatalni, pedig a Szent István-rend kiskeresztjét a függetlenségi pártban is meg szokták kapni. (Zajos derűtlenség.) Megtoldja Barabás módosítását azzal, hogy a rendjelviselés is összeférhetetlen. A francia és belga törvények szerint nem kaphat képviselő rendjeleket. Kéri módosításának elfogadását, a miniszterek járnának legjobban vele, mert nem zaklatnák őket. (Derűtlenség.)

Gajár Ödön nem járul Barabás indítványához, mert az méltánytalanság volna, hogy férfiak akik a közpályán érdemeket szereztek a képviselői állásból esetleg kizárassanak. A kamarási méltóság pedig nem egyéb, mint a régi nemesi jogok nyilvánítása; nem modern intézmény, de azért ientartandó. Ami Rakovszky módosítását illeti, ahhoz hozzájárul. Benső viszonyban van a volt miniszterelnökkel, de azért mindig hibáztatta a képviselők kitüntetését. Saját kitüntetések nem kérdeztek meg őt s csak Bánffy iránti tekintetből nem küldötte vissza rendjét. (Helyeslés.)

Pichler Győző kéri, hogy ha a belső titkos tanácsosai kitüntetés csak cím, akkor miért kell e tisztviselőnek esküt tenniük? És milyen hivatal vállalnak, mire kötelezik magukat? Közlebb állanak-e a koronához, mint a nemzethez?

Rakovszky bizonyos pikantériával adta be módosítását. Azt hiszi azonban, hogy téved Rakovszky, amiód azt állítja, hogy a kitüntetendő férfiak előre meg szokták kérdezni. Thaly Kálmánt sem kérdezték meg, sem Győryt, sem Brázayt. Ezek mind megérdemelték a kitüntetést.

Kubinyi Géza nem fogadja el Barabás indítványát, ellenben Rakovszkyt igen. Maga részéről a következő külön indítványt nyújtja be:

Képviselők megbízatásuk alatt kitüntetés, címet és rangot el nem fogadhatnak. Kivételnek a szabály alól a Ház elnöke és a miniszterek. (Helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök szintén nem tartja helyesnek és kívánatosnak, hogy a képviselők a képviselőházban, mint a nemzet képviselőiben letöltött munkájuknak és itteni szerepüknek elismerése és kitüntetéseképpen rangemelésben részesüljenek. Nem is mondhatja senki, hogy megtagadja azt, amit szóval hirdet.

Hanem azért törvényben ezt kizárni nem akarja, azért, mert megtörténhetik, hogy egyik vagy másik kiváló ember más téren teljesített szolgálatának elismerése fejében pretendálhatja, hogy megkapja azt a kitüntetést, amely őt megilleti; nos, azért mert képviselő, nem amlia őt ettől megfosztani. Ami pedig Pichler megjegyzését illeti, valami titkos és szörnyűséges eskükről akar itt meséket mesélni. Olyan eskü nálunk nincs. Letette és asszisztált nem egyszer. Abban semmi olyan sem foglaltatik, amit nem vállalt volna minden magyar ember, aki királyához és alkotmányához hű és hazáját szereti.

A ház az összes módosításokat elveti, a szakaszt pedig elfogadja.

Polónyi Géza a 3-ik §-nál kifejti hogy a csendőrség valószínűleg véletlenségből maradt ki a szakasz rendelkezései alól. Indítványozza, hogy a szakasz 2-ik pontjához e szó: „osendőrség” bele vétessek.

Széll Kálmán miniszterelnök: A csendőrök fel-

az idegen iránt s felvilágosítást kért tőle, hogy mi célból tartózkodik Pesten?

„En ezt a felvilágosítást megadtam — írja Stillman, — még pedig olyan formában, hogy a rendőrség roppant buta és ügyetlen fraternek ösmert meg belőle engem. Azt mondtam, hogy utazgató tájképfestő vagyok, nem ismerek itt senkit. Ez minden gyanút elhárított rólam. Néhány nap múlva megbetegedtem, ami ürügyet adott nekem arra, hogy orvost hívassak. En dr. Orzovenszkyt kérttem magamhoz, akiről tudtam, hogy a forradalom idején ő volt a vezértörzsorvos. Az ő révén információkat szereztem azokról az emberekről, akiket föl kellett volna keresnem, s megtudtam, hogy valamennyit rég elfogta a rendőrség, s ma is el vannak zárva, mint összeesküvéssel vádolt Kossuth-barátok.”

De a sok lótas-futásba elkopott Stillman cipőtalpa. Valahogy meg kellett mentenie a titkos irást.

A vendéglőszoba egy zugába rejtette, s nehogy a kivált cipő granut keltsen, elhatározta, hogy a Dunába dobja. E célból egy viharos estét várt, amikor minden valószínűség szerint senki sem veszi észre manipulációját. Arról fogalma sem volt, hogy Pest osztrákállapot alatt van és hogy igazolvány nélkül esti nyolc óra után senkinek nem volt szabad az utcán mutatkoznia. Stillman este kilenckor kisorsant vendéglőjéből a folyópartra, s a veszedelmes cipőt bedobta a Dunába. Haza akart menni, amikor egy őrártal találkozott. Először el akart rejtőzni a Dunapart buckái között, de aztán eszébe jutott, hogy ha mégis elfognák, annál gyanusabbá válnék, s az ebben az esetben biztos házkutatás a rendőrség kezébe szolgáltatná a becses iratokat. Az őrárt nem vette észre. De az utcán még sem kerülhetett el egy őrség tisztjének figyelmét.

— Hova megy? — rivallt rá a tiszt.

Stillman úgy tett, mintha nem hallotta volna a kiáltást, s egyenesen a tiszt mellett álló utcai lámpás felé tartott. Adta az idegent, aki nem ért németül.

— Mit keres ön itt? — kérdezte újra a tiszt.

— A fiatal amerikai oly kerékbetört német-séggel válaszolt, hogy a katona elvakagta magát: — Ich bin ein Fremder, — válaszolt.

— Ha ön idegen, — jegyezte meg a tiszt, — úgy maradjon otthon. — És szépen hazajutott.

A legnagyobb veszedelmen tehát szerencsésen túl volt. De missziójából még semmit sem teljesíthetett, bár már egy hónapot töltött Pesten. Kossuthhoz irt sürgető levelet választ se kapott. Elhatározta tehát, hogy Londonba utazik és személyesen veszi át az újabb instrukciókat. De előbb fölkereste Orzovenszkyt, hogy rábízza a titkos irást. Számított a doktorra, akivel nagyon összebarátkozott volt s akivel sok kellemes estét töltött.

Minden cifrázás nélkül elmondta tehát a doktornak, hogy mi járhatban van Pesten, s megkérte: venné át a veszedelmes irást, rejtse el biztos helyen, úgy, hogyha esetleg Kossuth valakit elküld hozzá, az átvehesse.

Orzovenszky magánkivül lett rémületében. Szemére vetette Stillmannak, hogy a legnagyobb veszedelemben dönti családját, hogy tönkreteszi, a börtönbe juttatja. Azután egyet fordult s a faképnél hagyta az amerikait.

Ezek után Stillman mi egyebet tehetett, mint hogy otthagyja Pestet. A titkos irást a csatornába dobta s a legelső vonattal Bécsen át Londonba utazott.

Mindenről beszámolt a kormányszónak. Kossuth nagyon haragos volt, s bármily élénken esetelte is Stillman a kiállott veszedelmeket, egyre hajtogatta:

— Három hónapot vesztettem!

Stillman lemondott a további hasonló szolgálatakról s Kossuth rendelkezésére adta magát arra az esetre, ha majd kitör a forradalom az osztrák uralom ellen. Ezt Kossuth bizton várta. Tudjuk, hogy Kossuth álma nem valósult meg, s az osztrák hatóságok később ráakadtak a korona rejtékelyére. Az esetről akkor sok szó esett az emigránsok közt. Maga Stillman is szóba hozta harminc évvel utóbb, meglátogatván Kossuthot Turinban.

„Ugy mutattam be magamat Kossuthnak — írja Stillman erről a látogatásról — hogy én vagyok az a fiatal ember, aki az ő megbízásából Magyarországra utazott, hogy elvigyem a koronát. Kossuth heves tagadással válaszolt s azt mondta, hogy semmi hasonló expedíciót nem szervezett.

— De hiszen a birtokomban vannak az ön levelei, amelyeken ön nekem Pestre küldött — szóltam.

— Szeretném látni ezeket a leveleket — válaszolt Kossuth.”

Stillman a levelek közül egyet el is küldött Kossuthnak azzal a kérelemmel, hogy visszaszámazzassa. Választ azonban nem kapott.

Itt végződik Stillman önéletrésének az a része, amely, mint láttuk, jelentékenyen összeforrt a magyar emigráció egy regényes epizódjával. A többi is érdekesítő olvasmány: nagyon sok nevezetes embert, nagyon sok eseményt magyaráz és világít meg. Mi ezt a részt ragadtuk ki belőle, amely a mi történetünk egy szomorú korszakára vet némi jellemző világot. Szinte úgy hat az egész, mint egy fantasztikus regény fejezete s el sem hinnék, ha nem olyan kipróbált, szavahihető, becsületes és érdemes ember írta volna, mint amilyen Stillman.

vétele nem tövedésből vagy feledékenységéből maradt el, hanem öntudatosan, sőt a tárgyalásnak valamely stádiumában, valamely referenci vagy kiszóltatási lerveletben benne is volt; azután kimaradt és pedig egyszerűen azért, mert a csendőrség tagjai a kinevezés és a díjazás alapján nem lehetnek képviselők és mert a csendőr nem szolgál kénytelenségből, a törvény értelmében, hogy védőkötelességének eleget tegyen; a csendőr, akár tiszt, akár közlegény, fizetéses organuma az államnak s a közbiztonságnak.

Polónyi Géza személyes kérdésben válaszol a minisztereknek.

Rakovszky István a következő klauzulát kéri felvételre a szakaszhoz.

5. pont. Képviselő nem lehet az, aki megbízatása alatt nevét valamely közigazgatási, vagy pénzügyi, továbbá valamilyen hirdetői vállalat okmányai alatt szerepeltetni engedi.

Például felmutatja egy német kereskedelmi lap hirdetését, amelyen *Tolnay* Lajos neve szerepel. Majd a *Kronstädter Zeitung* hirdetését mutatja fel, amelyen a Newyork Biztosító Intézet hirdetése alá dr. *Max Arányi Landtags-Abgeordneter Ofen-Pesth* van aláírva. (Derültégen és zaj.) Kérdi, mily arányban van egy szabadelvű képviselőnek viselkedése a párt programjával szemben, azoké a képviselőké, akik hazafiatlansággal vádoltak a néppártot. Mert szegény az is, hogy a kompassz teli van országgyűlési képviselők neveivel, akik nem a szakképzettségük, hanem csakis képviselői állásuk folytán kerültek a bankokba. Ez a híres Bánffy-érnek érdeme, amelyet Kubinyi Géza olyan lekésen dicsőít. S annyi időt sem szereznek maguknak hogy a közjogot megtanulják. Különböznem lehetnek azt, amit Arányi megtejt hogy Magyarország országgyűlését *Landtag*-nak nevezi.

Kubik Béla: A tisztelt jobboldal! (Zaj jobbfelől. Egy hang a szélső baloldalon: Arányinak a kollégái fognak itélni! Zaj.)

Szell Kálmán miniszterelnök: Azt mondja Rakovszky, hogy inkompatibilis legyen az a képviselő, aki engedi hirdetésekben vagy bármi néven nevezendő üzleti közleményben a nevét odatenni. Ez az egész kérdésnek teljes deplacirozása. Mert vagy egy olyan intézetnek vagy vállalatnak tag a az a képviselő, amely intézet kompatibilis s akkor joga és kötelessége is és pedig becsületbeli kötelessége az az állást, melyet elvállalt és az abból folyó kötelességeket nyíltan bevállalni és nevét aláírni, vagy pedig inkompatibilis az a vállalat s akkor nem abban van a baj, hogy az ő neve a hirdetésben megjelenik, hanem akkor általában inkompatibilis. Így volt a múltban és így lesz a jövőben is. (Helyeslés. Ugy van! jobbról.) Tehát ennek az indítványának az értelme olvni hogy diskuciámi sem lehet róla e helyütt, elfogadni pedig éppen nem lehet. (Ugy van! Ugy van! jobbról.) Mert nincsen alapja.

Es ha az az eset, amelyet Rakovszky felhozott, úgy áll, amit mondja, akkor az helytelenség, amelyet senki sem fog helyeselni. (Egy hang jobbról: Nem tudott róla!) Vigyázzon mindenki, hogy neve mindig úgy és ott legyen felmutatva, a hogyan és ahol kell.

Kubinyi Géza kijelenti, hogy nem tekinti magát kormánypartinak, hanem szabadelvűpartinak. Bánfiyt támogatja ott, ahol azt jónak látta, Széllt is támogatja azon a téren, ahol elveivel meggyeztethetőnek tartja. Ennek igazolásául hivatkozik magára Rakovszkyra, akit az ismeretes mentelmi ügyében oly lekésen védett.

Rakovszky István bocsánatot kér Kubinyi Gézától, akit Kubinyi Arpáddal tévesztett össze. (Zajos derűtség.)

Arányi Miksa kijelenti, hogy a Rakovszky által felmutatott hirdetés teljesen tudta nélkül került a lapba s az illető ügynököt, aki ezt megtejtte, el fogja bocsánati szolgálatából.

A Ház változatlanul fogadja el a szakaszt.
Polónyi Géza a 4. §-nál kéri az előadótól, hogy miért nem szerepelnek a szolgák is benne a törvényjavaslatban?

Rohonyi Gyula hivatkozik külföldi törvényhozásokra, ahol szintén nem szerepelnek benne a szolgák. Különböznem sem volt még eddig szolga képviselőjelölt.

Polónyi Géza nem fogadja el az előadó választát, hanem módosítást nyújt be, mely szerint a szakaszba a szolgák is belevetessenek.

Elnök a vitát holnapra halasztja.

Az Adria a főrendiházban.

Budapest, május 14.

A főrendiház ma aránylag rövid ülésben elintézte mindazokat a javaslatokat, melyek legutóbb a törvényhozás másik Házát foglalkoztatták. Vita azonban csak az *Adria* szerződéséről szóló javaslatnál volt, melynél előbb gróf *Zichy Nándor*, majd gróf *Esterházy László* beszélt hosszasan. Gróf *Zichy Nándor* megelégedését fejezte ki a tizenkettedik órában kivívott eredményen, de gróf *Esterházy* ma is hangsúlyozta, hogy az *Adria* régi és még várható szubvenciója fölér az egész hajópark árával. *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter mindakét felszólalásra behatóan reflektált és szerencsésen védelmezte meg javaslatát, melyet a főrendek aztán el is fogadtak változatlanul.

A főrendiház ülése május 14-én.

Elnök: Gróf *Csáky* Albin.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Hegedüs* Sándor, gróf *Széchenyi* Gyula, *Cseh* Ervin.

Elnök a delegátusokra elrendeli a szavazást.
A Ház elhatározza hogy *Eraszmet királyné* *gödöllői emlékszórvánának* leleplezési ünnepélyén magát küldöttségileg képviseltesse és egyuttal ez alkalommal az emiákszóbor talapatára a Ház nevében koszorút helyez.

(Az *Adria*.)

Gróf Zichy Nándor: Kifogásai a javaslat ellen ugyanazok, amelyeket a néppárt a képviselőházban felsorolt. A javaslattal szemben éppen e miatt nem is akar itt erősebb állást foglalni. A kivitelt nem érdemes föltétlenül minden körülmények között protezsálni. Hisz olyan holmikat is szállítanak ki, amelyeket ezer kézzel szállít ki a termelő, mert itthon úgy se tudna azzal mit csinálni. Általános tárgyalás alapjául előadja a törvényjavaslatot.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Ez a szabadalmazás épp ebből a célből eszközöztetik. ez a szubvenció azért adatik, hogy a forgalmat Fiuméből olyan irányba is terelje és állandósítsa, amely eddig egyáltalában biztosítva nem volt. Hogy eddig ez rendszer bevált és hogy sem a forgalomnak, sem általában az országnak fejlődésére káros hatással nem volt, sem pedig az *Adria* útján eszközölt kivitelt kedvezőtlen befolyást nem gyakorolt, ezt adatok bizonyítják.

Hogy pedig Fiume egész forgalmának fejlődésére hátrányos nem volt, azt bizonyítja a, hogy a forgalom három millió mm.-ről 11 és 1/2 millióra emelkedett a szabad hajózásra pedig, mely szintén a fumei forgalmat közvetíti, kedvező befolyást gyakorolt.

Semmitlé ország a maga forgalmi rendszerét kizárólag és első sorban vámrendszeréhez nem alkalmazta azért mert annak a forgalmi rendszernek oly tökéletesnek kell lenni, hogy a vámrendszernek nem is az országtól függő változásaival szemben mindig biztosítsa az összeköttetést és a kivitelt. Es éppen azért az az érdeme ennek a szerződésnek, hogy akármilyen vámrendszer következhet be, legyen az védvámrendszer retorziós rendszer, vagy szabad kereskedelmi rendszer, ez a szerződés megállhat.

Gróf Zichy Nándor nem tudja előadni a miniszter álláspontját, mert az évi szubvenció nincs arányban a forgalommal.

Gróf Esterházy László azt fejtegeti, hogy a szubvencióból az *Adria* husz év alatt az összes hajók értékét, sőt még a fumei palota árát is kifizetheti. A törvényjavaslat elfogadásához már ezért sem járulhat hozzá.

Hegedüs Sándor kereskedelmügyi miniszter: Az 1882—86-ik esztendőben eitekintve a szubvenciótól és az adómentesség élvétetőitől, az *Adriának* nem följösiége volt az üzemből, hanem átlag 324.314 korona deficit; ezt az összeget tehát átlag ebből a szubvencióból kellett hogy lefedezze és így nem maradt meg neki az egész mint eadeau. Az 1887—91. esztendőben mert terhesebb feltételeket vállalt, nagyobb hajóparkot kellett beszereznie, a deficit átlag 350.851 korona. Ezt is kellett hogy lefedezze. Vagy vegyük az utóbbi 1892—99-iki ciklust, amelyben van az a sokat emlegetett esztendő, melyben 14 százalékos osztalékot adtak. Ennek dacára az átlagos üzemből 406.463 korona volt a deficit. A számításnak az az alapfeltevése, hogy a szubvenció neki intakte rendelkezésére áll, tehát törlesztésre és vagyonyújításra fordítható, egyáltalában nem áll.

A törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadják a főrendek, ugyszintén a fumei javaslatot is.

A főrendiház a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságba a következő főrendeket választja meg:

Rendes tagok: Gróf *Apponyi* Lajos, báró *Bohus* Zsigmond, *Brankovics* György érsek-patriárka, gróf *Cziráky* Antal, *Ernszt* Kelemen herceg *Esterházy* Miklós, *Gáll* József, báró *Harkányi* Frigyes, gróf *Keglevich* István, *Kussevich* Szvetozár horvát-szlavon-dalmát főrendi képviselő, *Lukács* Antal, báró *Nikolics* Fedor, órgróf *Pallavicini* Ede, báró *Rudnyánszky* József, dr. *Samassa* József egri érsek, gróf *Szapáry* Gyula, gróf *Széchenyi* Imre, gróf *Széchenyi* Manó, báró *Wodianer* Albert, gróf *Zichy* Agost. **Póttagok:** *Desseffy* Sándor püspök, *Firczak* Gyula püspök, gróf *Esterházy* János, gróf *Keglevich* Oszkár, horvát-szlavon-dalmát főrendi képviselő, *Laszkáry* Gyula, báró *Uray* Kálmán.

A jegyzőkönyv hitelesítésével végződött az ülés.

BELFÖLD.

Szell Kálmán az ozoraiakhoz. Az ozorai kerület választóinak üdvözlő táviratára *Szell* Kálmán miniszterelnök másnap így válaszolt:

Örömmel vettem az ozorai választókerület polgárainak gyűléséből hozott intézet megleghangú üdvözlő sürgönyt, abban kifejezett bizalmat nékem nagyon becses és értékes, fogadják mindnyájan őszinte köszönetemet azért a szives megemlékezésért.

Ováció egy főispánnak. Zalavármegye május 13-ikán tartott rendes közgyűlésének befejeztével a megye független elemei felkeresték a lakásán dr. *Zankovics* László gróf főispánt, aki most töltötte be főispánságának ötödik esztendejét. A megjelentek nevében *Barca* László lendületes szavakban üdvö-

zölte a főispánt és azt az óhaját fejezte ki, hogy még soká üdvözölhessék a megye kormányzatának élén.

Molnár István bucsuja. *Zemplén-vármegye* mai közgyűlésén általános sajnálkozással értesült a megye közönsége, hogy érdemdes főispánja, *Molnár* István benyújtotta lemondását. Maga az ősz főispán jelentette meg az elhatározását azzal, hogy a belügyminiszter még nem fogadta el lemondását, pedig ő a mai közgyűlésen szándékozott elbucsuozni a vármegyétől. Mindenesetre már most hangsúlyozza azonban, hogy híven szolgált a vármegyét, szükségtelen befektetéseket sohasem tört meg, a minék révén százezreket mentett meg a vármegyének. Ennek köszönhető, hogy *Zemplénmegye* nincsen adósságra, holott egy-egy vármegyék nyakig usznak benne. Politikája — ugymond — csak akkor volt exponált, amikor a szabad-élvűség érdekében a jesszülők idehívásának nem valósi, hanem politikai céljai ellen kellett küzdenie. A főispán megleghangú bucsuszavait lelkesült éljenzéssel fogadta a közgyűlés. Ennek a hangulatnak *Dókus* Gyula adott ki ejezést, aki lendületes szavakkal üdvözölte *Molnár* István főispánt közeledő hetvenedik születésnapja alkalmából.

Választási mozgalmak. A *Kovásznai* kerület orsz. képviselője, *Sándor* József mellett a kerület minden községe állást foglalt s egyhangulag jelölték a következő ciklusra is.

Gelence nagyközség választópolgársága a napokban tartott népes értekezletéből a következő emelkedett tartalmu bizalmi és jelölő nyilatkozatot küldötte *Sándor* Józsefnek:

Az elismerés, hála és osztatlan bizalom sugálja a mi sziveinknek s indított minket arra, hogy Nagyságodat megkeresve, az alábbiakra telkérük *Tudatában* lévén annak, hogy a jelenlegi ötéves ciklus rövid idő alatt leteik, igazán szívünk érzése szerint cselekszünk akkor, midőn sietünk mi is, hogy Nagyságodnak a már letelő ciklus alatt nazánk nemzetünk, megyénk, járásunk és egységeknek is igaz érdekében tett fáradszatlan tevékenységéért elismerésünket és hálaás köszönetünket nyilvánítsuk. S miután bebizonyítottatva tetteivel is, programbeszédében adott ama nyilatkozatát, hogy valóban testvérünk, most mi is tisztelttel kérjük, hogy ezt a testvérséget meg nem tagadva, a következő választásra az orbai választókerületben a jelöltséget elfogadni méltóztatassék. Mi igazuk Nagyságodnak, hogy minden időben, mint a választás alatt is, Nagyságodnak tántoríthatatlan hívei vagyunk, leszünk és maradunk.

Báró Podmaniczky Frigyes, az országgyűlési szabadelvűpárt elnöke, a következő táviratot kapta *Kajcsafürdő*ről:

A zsolnai-rajeci választó-kerület független polgárai mai napon tisztelt képviselőjük, *Smialowsky* Valér üdvözlésére itten összegyűlvén, őt, mint aki tizenöt év óta törhet enül teljesül képviselői kötelességeit s szantalan képviselőházi felszólalásában különösen a felvidék kérdéseit a közérdek mendekeiétüi tekintetbevételeivel helyesen és hathatósan hangoztatta, változatlan bizalmunknál és őszinte ragaszkodásunknál fogva utjabban is kerületünk képviselőitét felhivtuk, aki ezen jelölést el is fogadta. Midőn nagyméltóságodat mint a szabadelvű eszmék régen mint időköböl előharcosát ezen reánk nézve örömdetes elhatározásunkról teljes tszteleletl értesítjük, biztosítuk egyuttal, hogy választásunk a szabadeivűségnek dísze és szeretett hazánkunk felvirágzására s javára fog szolgálni. Egyuttal kérjük nagyméltóságodat, hogy ezen törekvésünket melynek sikere nézetünk szerint biztos, nemcsak tudomásul venni, de zászlónk győzelmenek teljes biztosítása szempontjából egyuttal kegyesen pártfogolni méltóztatassék. *Benyovszky* János értekezleti elnök, dr. *Friedner* D. jegyző.

Beregmege négy választókerületében három mandátumnak sorsa, írja beregszászi levelezőnk, egészen bizonyos; *Uray* Imre lesz a tiszabíati kerület képviselője *Barta* Ödön a felvidékié, *Nedeczey* János a munkácsé. A kászonyi kerületért azonban reudki-ül heves küzdelem van készülöben. *Felpő* *Várady* Gyula munkácsai ügyvéd, azonban a Lónyaiak a családnak ezt a régi kerületét nem engedik oda könynyen. Valószínűleg az ellenzéknek is lesz jelöltje. Legutóbb pedig a kerületbeli görög katolikus lelkészek, mintegy 20-an, *Bacsinszky* Mihály nagy luoskai esperes elnökelele azt értekezletre gyűltek össze *Isányiban* s elhatározták, hogy *felekezetiüköz tartozó embert* kívánnak jelöltül. Egyben *sérelmesnek* tartják, hogy a népképviselőben egyetlen görög katolikus képviselő sincs. Politikailag a kormány programjához csatlakoznak. A jegyzőkönyvet másolatban *Firczak* Gyula munkácsai püspöknek és *Beregmege* főispánjának, *Hagara* Viktornak is megküldötték.

Zaláról táviratozzák nekünk: A *düssadi* választókerület szabadelvűpártja hétfőn *Verecs* Sándor szibóli református lelkész pártelnöksége alatt nagygyűlést tartott, amelyen a kerület minden részéből 1000—1200 választó jelent meg. Az elnök bejelentette, hogy a

szabadalvupárt a kerület minden községében szervezte van; ezután négy társelnököt választottak, majd képviselőjelölti nagy lelkesedéssel dr. Sámuel Lázár jelenlegi képviselőt kiáltották ki, aki öt év alatt a választók bizalmára és szeretetére a legteljesebb mértékben érdemestette magát. A nagygyűlés üdvözlő táviratot küldött képviselőjének, amelyben kifejezést adott szeretetének és bizalmának képviselője iránt, aki a szabadalvússág megalkuvást nem ismerő elveit ragaszkodni és felkéri, hogy a jelölést elöregedve, vigye újra diadaira a kerület szabadalvupártjának lobogóját. Üdvözlő táviratot küldtek még Széll Kálmán miniszterelnöknek és báró Podmaniczky Frigyesnek, az országgyűlési szabadalvupárti előnöknek.

Az összeférhetlenség a szabadalvupártban.

Budapest, május 14.

A szabadalvupárt értekezletén ma félannyi ember s tizedrésznnyi izgalom sem volt, mint az eddigiekben. A tegnapi konferenciával eldőlt a kocka. Most már egészen bizonyos, hogy Tiszák, nehézz szívvel bár, de beletöröttek a szállítók érdekében tett enyhítő kísérleteik sikertelenségébe s tekintettel a felvetett pártkérdésre, a harmadik olvasásban nem fogják a javaslat ellen szavazni. Megkönnyíti ezt az elhatározásukat Széll Kálmán miniszterelnöknek az az előzékenysége, hogy Tisza Istvánnak több módosítását, mely sarkalatos elveket nem érint, készségesen elfogadja. Így hát némileg megnyugodtak a kedélyek s most már bizonyos, hogy a pártgyűlés sértellenül kerül ki az összeférhetlenségi vitából.

Ma végigtárgyalta az értekezlet a legfogasabb szakaszokat; végigment az 5-ik, 6-ik és 7-ik paragrafuson. Komoly harcok ma már nem voltak, csak apró esetepaták. Keresztülment Tisza István ellenzése dacára az ugynevezett *portfeuille-összeférhetlenség*, vagyis az oly bankok összeférhetlensége, amelyek maguk kompatibilisek volnának, de tárcájukban inkompatibilis vállalatok részvényeinek legalább egy harmada van. Ellenben hozzájárult a miniszterelnök Tisza Istvánnak egy enyhítő módosításához, amely szerint a gyáraknak adott állami kedvezmények nem okozhatnak inkompatibilitást.

Nagy érdeklődéssel várta az értekezlet az agráriusoknak a *szőlőelkezési* inkompatibilitás dolgában előre jelzett támadásait. De a támadások dások elmaradtak. Gróf Károlyi Sándor szólat fel csupán, de kifogásainak a miniszterelnök nem adott helyet. A szövetségi összeférhetlenség tehát változatlanul ment keresztül.

A vita további folyamának sima és nyugodt elintézése a Házban is, a klubban is biztosítottnak tekinthető.

Az értekezletről a következőkben számolunk be:

Az országgyűlési szabadalvupárt ma Szentiványi Árpád elnökle alatt folytatta az összeférhetlenségi törvényjavaslat tárgyalását.

Az 5. §. ötödik pontját (kormánykezelés alatt javak és jogok bérleje) vita nélkül elfogadták. A hatodik pont azon rendelkezésben, mely szerint nem terjed ki az összeférhetlenség oly bérletre vagy szállításra, melynek az évi bérösszeg vagy évi szállítás ára 6000 koronánál nem nagyobb, Széll miniszterelnök indítványára a 6000 korona maximális határ helyett 10.000 korona fogadtatott el. A hetedik pontot (házasállatok költségei vállalat engedélyese) gróf Tisza István szerkesztési módosításával, a nyolcadikat (a kormány által engedélyezett hasznahajtó jog engedélyese) változatlanul fogadták el.

A 9. pontban gróf Tisza István kimondatni óhajtja, hogy kizárólag mezőgazdasággal és iparral foglalkozó egyéni cégekre nézve a 11. pontnak a mezőgazdasági és ipari vállalatokra vonatkozó rendelkezési irányadók. — Széll miniszterelnök hozzájárulásával az eszme maga elfogadtatott, a megfelelő szövegés fenntartásával.

A 10. pontnál Széll miniszterelnök javaslatba hozta annak kimondását, hogy nem állapít meg összeférhetlenséget az a kincstár disponiblis pénzkészleteket a pénzügyintézetnél azok részvényitőkéjének irányában elhelyez, amely kivétel csak addig tartatónk tenni, amíg a valutarendezés tényére válván, az ily állami pénzek a banknál fognak elhelyeztetni.

Szilágyi Dezső előnyt ad a pont idevonatkozó rendelkezésének, de ha a módosítás elölgadatónk, kéri annak a kimondását is, hogy az ily pénzbetétek csak rövid idelemondással, a szokásos kamattal mellett és minden intézetre nézve egyenlő feltételek szerint történhetnek. Széll miniszterelnök azon megjegyzéssel, hogy maga is így érteke módosítását, ahhoz készséggel hozzájárul. Az értekezlet a módosítást Szilágyi Dezső megtoldásával együttesen elfogadta.

Kabinyi Géza fölemlítvén, hogy a kisbirtokosok földhitelintézeténél van királyi megerősítéstől függő, magas díjazásban részesülő igazgatósági tag is, igazságszónak tartja, hogy az összeférhetlenség erre is

kiterjesztessék. A kormánytól való függést és érdekeltégi viszonyt a kommunális kölcsöntnyújtó pénzügyintézetnél is fenniorogni látván, ezekre is kiterjesztendőknek véli az összeférhetlenséget. Gróf Tisza Istvánnak és Szilágyi Dezsőnek ellenkező irányu felszólalása után a módosítvány mellőzték.

A 11. pontnál báró Felitzsch indítványozza, hogy azok az esetek, amelyekben az állam vagy a kezelése alatti üzemek és alapok a szövetségekre tagokul belépnek, a Háznak bejelentessenek. Az indítvány fölött való határozat annak precíz formulázásáig függőben hagyatott.

A 12. pontnál Blaskovics Sándor a bizonyos ipar- vagy kereskedelmi vállalat érdekében adott refakciákat, a forgalom megosztására kötött szerződéseket s raktárbérléseket is, ha kivételes kedvezményeket állapítanak meg, felveténi kívánja az összeférhetlenséget statuáló állami segélyezés körébe. Hegedűs miniszter felvilágosításai után ezt a módosítást mellőzték.

Gróf Károlyi Sándor amennyire óhajtja, hogy a törvényjavaslat törvénynyé váljék, éppen annyira kiigazosítja azokat a rendelkezéseket, amelyek benne a szövetségekre nézve foglatatnak.

Széll Kálmán miniszterelnök teljesen méltányolja előtte szólnak a szövetségi ügy érdekében való buzgóságát és tevékenységét. A kis szövetségekre nézve meg is történtek a szükséges kivételek; de ama szövetségeket díjazott embereit, amelyek állami segélyben részesülnek, összetérhetőkké tenni sem lehetett, mert az lenetlővé tette volna, hogy az állami segélyből adassék a fizetés, ami még nem engedhető meg. Egyébként ez a törvényjavaslat maga is eléggé mutatja, hogy az állam a szövetségeket úgyveti mennyire a szíven hordja.

Szilóvszky javasolja, hogy az összeférhetlenség statuálása nélkül a szövetségekre adható évi segély maximális összege 6000 koronáról 10.000-re tévessék. Az értekezlet elfogadja ezt a módosítást.

Gróf Tisza István szükségesnek tartja annak kimondását, hogy az ipari kedvezményekről szóló 1899: XL. X. törvényekben megállapított kedvezmények igénybevétele állami segélynek nem tekintetk, tehát nem is statuáló összeférhetlenséget. Széll miniszterelnök utal arra, hogy a törvény szerinti kedvezmények közt vannak olyanok is, amelyek nem feltétlenül megadandók, hanem megadhatók, amelyeknél tehát bizonyos kedvezmény kétsérgkivüi gvakorolható. Azonban minden ipari mozgalmat lehetőleg előmozdítani óhajtván s érdemül tekintvén azt, ha valakiben megvan a bátorság megküzdenni a kezdet nehézségeivel, hozzájárul a módosításhoz. Az értekezlet elhatározza gróf Tisza módosításának a pont utolsó bekezdésébe való beillesztését.

Sághy Gyula a vicinális vasutakra vonatkozó kivételt megszorítandónak, illetőleg csakis azon képviselő-igazgatósági tagokra nézve enntartandónak véli, akiknek várugegyében vagy lakhelyük határára vonul el a vasút.

Hegedűs miniszternek arra való utalása után hogy a pont idevonatkozó rendelkezése a függési viszonyt teljesen kizárja, a módosítást mellőzték.

A törvényjavaslat 6 §-át amely szerint az összeférhetlenség a szállítóra nézve akkor is fenniorog ha a szerződés nem közte és a kormány között hanem bizonyos közbejöttével létesül, vagy ha a szállítás oly harmadik közbejöttével történik, akivel a termelő, tudva abból a célból lép viszonyba, hogy termékei a kormánynak szállittassanak. Gróf Tisza István akként kívánja módosítani, hogy a „tudva abból a célból” szavaktól kezdve a következők vévessenek föl: „akként lép viszonyba hogy a szállítás bekövetkezténél vagy föltételeinél érdekeibe maradjon.”

Ploz miniszter a szakasz ugyane része helyett a következő szöveg elfogadását ajánlja: „tudva és az összes körülményekből kiderülő avval a céllal lép viszonyba, hogy termékei a kormánynak szállittassanak.”

Chorin pártolja gróf Tisza módosítását. Szilágyi Dezső az igazságügyminiszter javaslatához járul hogy amennyire lehetséges meggátolassék a törvény kiütésása.

Széll miniszterelnök és Sághy Gyula ugyanily értelmű felszólalása után a szakasz az igazságügyminiszter módosításával fogadtatott el.

A 7. §-nál gróf Tisza István oly értelmű módosítást javasol, amelynek értelmében nem állapít meg összeférhetlenséget az, ha vaamely pénzintézet vállalat alapításában részt vesz, avval a céllal is, hogy az szállítson az államnak, hanem csak, ha az a vállalat alapításának praedomináns célja.

Ploz miniszternek, Szilágyi Dezsőnek, Széll miniszterelnöknek a szakasz változatlan fenntartása mellett való felszólalásai után az értekezlet a módosítás mellőzésével fogadja el a szakaszt.

A törvényjavaslat további tárgyalását ezek után holnap délután 6 órára tüztek ki.

Vesster Imre képviselő ur a következő nyilatkozat közlésére kérte fel szerkesztőségünket:

Tisztelet szerkesztőség! A Budapesti Napló egyik legközelebbi számában olvasom, hogy én is közte vagyok annak a tíz képviselőnek, akik az említett lap értesülése szerint állítólag el vannak szánva arra, hogy, amennyiben az összeférhetlenségi javaslatból törvény lesz, többé nem vállalnak mandátumot. Igaz ugyan, hogy én mintegy tíz évvel ezelőt bizonyos kincstári erők értékesítésére külföldi tőke és szakképzettség igénybevételeivel és saját vagyonom kockázatásával részvénytársulatot hoztam létre, mely Magyarországon eddig nem létezett nagypárt honosított meg, tömördek munkáknak kényeret ad és a magyar államkincstárnak is igen tetemes hasznót hajt, — az is igaz, hogy ezen társulat igazgatóságában ennek keletkezésétől fogva mindidáig én teljesítettem a jogtanácsosi teendőket, lehet tehát, hogy az összeférhetlenségi törvényjavaslat folytán magam is kénytelen leszek

említett társulati állásom vagy a képviselői mandátum között választani. De hogy én ez esetben úgy optálnék, mint a hogyan az a Budapesti Napló-ban állítottatott nevezetesen pedig, hogy én a mondott társulati állásom megtartásának érdekében 25 éves képviselőségem befejezésére volnék elhatározva, a valószínűségnek nem felel meg és semmiféle nyilatkozatomból még csak nem is következethet. Kérem, hogy ezt becses lapjában közléstenni sziveskedjék.

Kelt Budapesten 1901. évi május 14-ikén.

Tisztelettel

Vesster Imre,
országgyűlési képviselő.

KÜLFÖLD.

Az osztrák parlamentből. Az osztrák képviselőház ma a szeszdójavaslat részletes tárgyalását folytatta és be is fejezte, elfogadván a javaslat második, harmadik, negyedik és ötödik szakaszát, valamint a javaslat címét és bevezetését is. A vita folyamán több, jelentéktelen torzalkodás fordult elő. Így egy ízben Kos, a kisebbségi előadó azt vágta oda a lengyeleknek, hogy Gácsországnak van a kormány, hanem a schlachta uralkodik. Támadta egyuttal a lengyelekkel szövetségek csehek is, amivel a nagy-németek tapsait és az elnök többszörös rendreutasítását érdemelte ki, míg végre, mikor azt mondta, hogy „a oszdbéjuttott schlachtnak nem szabad pántz adni a kezébe, mert nem az ország érdekeire fogják felhasználni,” az elnök végképp megvonta tőle a szót.

Jelenti az elnök, hogy szándéka e hó 22-ikén és a következő napokon a bányamunkásokról szóló törvény tárgyalására esti üléseket tartani.

Choc indítványozza hogy a szocialpolitikai bizottság jelentését a legközelebbi ülés napirendjére tüz-zék ki.

Pernerstorfer tiltakozik az ellen, hogy a bányász-törvényt ismét elhalaszssák. A szónokot fejtegetései folyamán az elnök, valamint a csehek Eláll-kiáltásai félibeszékitják.

Pernerstorfer: A bányamunkásokról van szó. Szégyellék magukat!

Ellenbogen: Már nem tudják bevárni, hogy meggázdagodjanak.

Pernerstorfer végül holnapra javasolja a legközelebbi ülés kitüzését és a bányásztörvény tárgyalását.

Schuhmeier: Betelt a mérték, ha ez meg nem történik.

Pernerstorfer indítványára szavazást kér.

A szavazásnál, mely a szocialdemokraták közbekiáltásai közt folyt le Pernerstorfer indítványát 134 szavazattal 30 ellenben elvetették és az ülést be-rekesztették.

Az urakháza is tartott ülést, amelyen herceg Windischgrätz elnök tolmácsolta a ház részvétét Gázella löbcercegnő elhunya alkalmából. Letárgyalta azután a ház a közgyűléstárak kezeléséből származó fölölsegekre vonatkozó törvényjavaslatot stöb törvényjavaslatot az illető bizottságokhoz utasított. Végül beválasztotta a delegációba randes tagnak Mauthner Miksát és póttagnak Schreiner lovagot.

Ami a képviselőház munkaprogramját illeti, erre nézve a pártok közt az a megállapodás jöttlétra, hogy a ház elnapolásáig, vagyis június 12-ig elintézik a beruházási törvényjavaslatot, a osztonajavaslatot, a költségvetési provizoriumot, a bányászati munkaidő szabályozásáról szóló törvényjavaslatot és néhány kisebb törvényjavaslatot. A folyó hét hátralevő részét a osztonajügyi bizottság és a költségvetési bizottság tárgyalásainak szentelik. A Ház legközelebbi hűfői ülésének napirendjére a beruházási törvényjavaslat második olvasását és az 1901. évi rendes költségvetésnek első olvasását tüztek ki. — Akik a pártok értekezletében nem vettek részt, szintén hozzájárultak ehhez a munkarendhez.

Bécs, május 14.

Az osztrák delegáció elnökévé Lobkowitz herceg, tartományi főmarsal van kiszemelve.

Salisbury beszéde.

Az unionisták és dis-senterok tegnapi lakomáján jelentőségteljes beszédet mondott Salisbury angol miniszterelnök. A beszéd egy része a délatrikai háborúra vonatkozik, de jellemző a másik rész is, amely kegyetlen fenyegetéseket tartalmaz az irek ellen.

Anglia büszke lehet katonai bátorságára és tábornokai ügyességére, mondta a többi közt Salisbury, Külföldügyminiszter korában gyakran hallotta szóló, hogy Anglia ideje lejárt, hogy Anglia csillaga hanyatlik. Ezeket a nyilatkozatokat hidegen és megvetés bizonyos nemével hallgatta. A világon az a nézet volt elterjedve, hogy Anglia többé nem viselhet háborút. Ez határozottan hibás számítás volt. Nagy vívmány az, hogy nincs olyan hatalmasság a világon, amely

nem tudná, hogy ha Anglia hatalmát provokálja, a legrettenesebb ellenséget hívja ki maga ellen.

Egy másik döntő momentuma a háborúnak az, hogy mindinkább bebizonyítja, hogy Anglia a jogáért küzd. A háború azt bizonyítja, hogy a harc régi összeköttetés eredménye és hogy ha tovább halogatják a háborút, Anglia nem igen kedvező körülmények között lett volna kénytelen belomenni. Sok kiváló politikus azt hiszi, hogy a boerokak sohasem voltak ellenséges szándékaik, noha a brit birodalom határait olyan időben sértették meg, amikor Anglia még egyetlen olyan cselekedetet sem vitt véghez, amely szemrehányásra adhatott volna okot. Ámde telnek az évek és kiderül, hogy ezek az ártatlan boerok temérdek fegyvert halmoztak össze ennek az ártatlan támadásnak a végrehajtására. Most látjuk, hogyan ássák ki a földből ezerszámra a töltényeket. Bizonyos, hogy nem úgy nőttek a földben. (Derültség.) Ezeket a fegyvereket azzal a szándékkal halmozták fel, hogy Anglia dél-afrikai gyarmatosságait és alattvalóit megtámadják és a boerok bizony nem érdemlik meg az angolok részvételt, ha Anglia egész hatalmával le akarja őket verni.

Beszéde végén Salisbury a háború tanulságaira, majd azokra a veszedelemre utalt, amelyeknek a brit birodalom ki lett volna téve, ha 1893-ban elfogadják az ír home-rule-billt és Dublinban önálló kormány alakult volna. Milyen helyzetbe jutott volna Anglia, ha nemcsak Transvaal és Oranjeval, hanem az éppen oly ellenséges irrekkel is kellett volna szembeszállnia. Ha az ellenséges irreknek korlátlan hatalmat adták volna az Anglia ellen való készülődésre, akkor Angliának, ha valaha más hatalmassággal kellett volna küzdenie, Irország leggyőztesével kellett volna megkezdnie a háborút.

Királyok Abbaziában.

Budapest, május 14.

Görögország és Románia fejedelmeinek találkozására a szláv politikusok meghúzták a zsebhagangot. Pétervárról pedig azt a hírt küldi szerte, hogy az abbázai találkozó a cárt rendkívül kínosan érintette, mert a Balkán két nem-szláv országának állásfoglalását látja benne a szlávok ellen. Hogy mi igaz ebből, annak bizonyításával adós marad az orosz publicisztika. Ellenben továbbadja a következő magyarázatot:

Már a török-görög háború folyamán bebizonyult, ugymond, hogy a hellének nem felejtették el Macedóniára vonatkozó aspirációikat, amelyeket a háború balsikere sem szüntetett meg, sőt a kedvező alkalomra várnak, hogy azokat érvényesítsék. Az athéni kabinet tudatta az összes hatalmakkal, hogy György király a közös macedón ügyek megbeszélése végett meglátogatja Károly királyt, és az orosz kormánytól is értesítette, hogy a király azután a cárhoz fog utazni, hogy kikérje az ő véleményét is. Ez az utazás azonban elmarad, mert Miklós cár nem hajlandó másodrangú szerepet játszani Károly király után a macedón kérdésben, amelyben Romániának nincsen akkora érdeke, mint Oroszországnak. György király jól tudta, hogy Oroszország támogatja Romániát érdekei megvédésében, a macedón kérdésben és jól ismerte a Balkán ügyeit, azt is jól tudhatta, hogy Oroszország minden olyan incidensnél kerülni akar, ami ennek a kérdésnek újra való fölmerülését előidézne. Már pedig az abbázai találkozást ilyen sértő incidensnek tekintik és féltik, hogy éppen a görög király, a cár rokona, idézte elő éppen olyan pillanatban, amikor a szláv propagandáról borzalmas dolgokat mesélnek és egyedül a szlávokat tessék felelőssé az Európa keleti részében történő eseményekért.

Hasonló hírokat pengtet, de természetesen rokonszenves kommentárral a római Tribuna. A lap az abbázai uralkodói találkozásnak nagy fontosságot tulajdonít és ama veszélyre utal, mely Romániát és Görögországot fenyegeti a bolgár-szerb agitáció, Szerbiának Oroszországhoz való közeledése és a szerb-bolgár szövetség által. A Tribuna Sándor király pétervári utjának szintén nagy jelentőséget tulajdonít. Végül azt mondja, hogy Románia és Görögország nagyon jól tudják, hogy csak nyerve lehet az azzal, ha az osztrák-magyar monarchiához csatlakoznak.

Abbázia, május 14.

György görög király ma reggel 9 órakor a Psara hajóról kisérőtenek egy tagjával a Villa Angiolinába ment, ahol a román királyi pár a terrazon várta. Károly király a lépcsőn eléje ment a görög királynak, aki egyszerű sötétöltözötben jelent meg és a legszivesebben üdvözölte. György király a terraszra ment, kezét csókoit Erzsébet királynénak és egyideig ott maradt a királyi pár társaságában, azután pedig a román királyal minden kisérő nélkül sétára indult.

Dél felé a két uralkodó visszatért a Villa Angiolinába, ahol elbucuztak a luxemburgi nagyhercegnétől, akivel séta közben találkoztak. A görög király

azután egyedül visszatért a Psarára. Károly király egészen a park kijáratáig kíséret vendégét. Egy óra tájban a román királyi pár egész kíséretével a Psarára ment dejeunerre. A görög bárka eléjűk ment. Megérkezésükkor a görög hajó 21 ágyúlövést tett, a görög zenekar pedig rázendített a román himnuszra. Dejeuner alatt a hajó zenekara játszott.

Az ebéd folyamán György görög király mondotta az első felkészítőt. A király körülbelül a következőket mondta:

Nagyon boldog vagyok, hogy 6 felségeiket, akik ma először lépnek görög területre, üdvözölhetem. Midőn e fölött érzett rendkívüli örömmel kifejezést adok, 6 felségeik, Románia királya és királynéja egészségére üritem poharamat.

A zenekar a román himnuszot játszotta. Károly király szintén francia nyelven körülbelül így válaszolt:

Szerencsésnek érzem magam, hogy a hellének királyának társaságában időzhetem. A király és a királyné egészségére és Görögország virágzására üritem poharamat.

A zenekar a görög himnuszot játszotta.

Harmadél órahosszat időzött a román királyi pár a görög hajón s aztán ágyudörgés és a román és görög királyhimnuszok hangjai közt visszatért a partra. A felségek üdvözölése és bucsuzása a legszivesebb barátság hordta magán.

Holnap, szerdán délen a Psara hajón Korfuba utazik a görög király, míg Károly román király Fiumén át Budapestre, ahová csütörtökön reggel érkezik és ott marad egész estig. Az éjje 9 óra 15 percek induló vonattal pedig Predealon át visszatér Bukarestbe. A görög király meglátogatja Korfu szigetén a boldogult Erzsébet királyné palotáját, Akhillejont is.

Bécs, május 14.

A Fremdenblatt írja: Tegnap óta a hellének királya, a román király látogatására Abbaziában időzik. Monarchiánk területén, az Adria partjainak egyik legszebb pontján megy végbe két uralkodó találkozása, akik mind a ketten felséges uralkodók barátságának és a lakosság szimpatiajának örvendenek. Szívből üdvözöltük őket annál is inkább, mivel a találkozás Románia és Görögország barátságos viszonyát csak megszilárdíthatja és evvel az általános béke érdekeit bizonyára csak előmozdíthatja.

HIREK.

Sir Reginald furcsa története.

I.

Az orgona lankadó fűrtjeit nézte Sir Reginald Beauchamp, akiről ezt a történetet ma olvastam. Nézte az egymásraborult nagy lila virágcsomókat, aztán elkalandozott a tekintete a londoni kertek felé s ámbátor a kulturának előkelően romlott gyermeke volt, megérezte a füvekben, bokrokban és fákban a májusi nedvek vad keringését. Hogy belénk, emberekbe, akiket csak a nehézkedés törvénye köt a talajhoz, honnan jut az, amit a francia *sève printanière*nek nevez, nem tudni. De bennünk is forrong s vannak tavaszi esték, amikor érezzük, hogy a mellünk úgy feszül, mint valami büszke fatörzs, amelynek kergét májuskor halványzöld sebekkel repesztí a rügyek születése.

Ezt érezte Sir Reginald és a feleségére gondolt. A felesége nem lehetett valami rettentően hü asszony, tekintve, hogy Hugh Watt bankárral és képviselővel tiltott viszonyt folytatott. Ez látjt Sir Reginaldnak, ahogy az orgona közt járt és a májusi nedvek zsongását érezte maga körül. De Sir Reginald angol volt és ezért mindjárt tisztában volt azzal, hogy célszerű a legmelegebb hütlenséget is hidegen megoldani.

II.

Sir Reginald tehát egy napon így szól a feleségéhez:

— Asszonyom, ön megcsal engem Hugh Wattal, Glasgow képviselőjével. Németországban Löwenstein hereg állott a párbajellenes liga élére, Franciaországban pedig De Cullerville tengeragny, a hadsereg első gavalérja. Ön látja, asszonyom, hogy az egész vonalon a békés elintézés dominál, tehát én nem fogok verekedni Hugh Wattal, Glasgow képviselőjével. Önt megölni, asszonyom, nem

fogom, mert jó keresztény vagyok, azonkívül tiszteltem a szerelem nagyszerű gondolatát. De minden irányban intézkedni fogok, hogy az önök viszonya törvényes elbírálás alá kerüljön. Ön, asszonyom, meg fog jelenni bírái előtt s kénytelen lesz mindent bevallani. Hugh Watt is meg fog jelenni, sőt én is meg fogok jelenni. A törvényszék Wattot el fogja itélni és Watt fizetni fog, mint amazz apró mag, amelyet köllesnek nevez a nép. Ezzel az ügyet elintéztük, ön jobbra megy, én pedig balra. De ha esetleg ön óhajtana balra menni, nagyon szívesen megyek én jobbra, mivel ez végeredményben ugys mindegy.

Igy szól Sir Reginald s szemén a közöny egyenletes világozása derengett.

III.

Az angol lapok előadása szerint az egész társaság meg is jelent a törvényszék előtt. Hugh Watt, Glasgow képviselője mindvégig tagadt, azt a huzáros elvet vallva, hogy a szeretőm becsülete a legmagasabb principium. Ugyanosa tagadt a sudár asszony is, abból az elvből kifolyólag, hogy a magam becsülete a legmagasabb principium. Csak Sir Reginald nem tagadt, pedig neki lett volna legérdemesebb tagadni. Bevallotta bűnbánólag, hogy a felesége csalja. Bizonyára érezte is e vallomás idejét, hogy hármuk közül ő a csacsi és hogy a világ nem igaztalan, amikor a megcsalt férjet kineveti, hanem büntetőleg igazságos.

Mindennek az lett a vége, hogy a bíró vétkesnek nyilvánította a sudár nőt és tizezer font sterling kárpótlás fizetésére ítélte Hugh Wattot, Glasgow képviselőjét. Watt lehuzta a keztyűjét és kifizette a pénzt, a sudár nő büszke göggel hallgatott, mint minden nő, amikor a világ legnagyobb komisszája sül ki róla, Sir Reginald pedig átvette a pénzüsszeget s neje felé nyújtotta, e szavakkal:

— Asszonyom, nem akarok pénzt nyerni az ön hütlenségével, mert ez piszkos dolog volna. De önnek adom az egészet, mert ha ön nyerte, ez még piszkosabb dolog.

Szólt, letette az asztalra a pénzt s eltávozott, mint aki, ha nem is jól, de legalább ujmodi felfogás szerint végezte dolgát.

—o—

Budapest, május 14.

— BUDAPESTI NAPLO. Május 15-én

uj előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Széll Kálmán miniszterelnök további intézkedésig nem fogad.

— A király Budapesten. A király holnap reggel Gödöllőről Budaörsre utazik; ott lóra ül s a katonai terep megy, ahol a budapesti helyőrség gyakorlatot tart. Az uralkodó déiben a budai várpalotába fog hajtani s délután két órakor fogadjja a bajor tisztiküldöttséget. Csütörtökön részt vesz az erzsébetvárosi plébániatemplom díszszentelésén.

— Báró Fejérváry gyöngékedése. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter a Ludovika-Akadémia ünnepségén, mint részvétellel értesülünk, kissé megbűlt és e miatt kénytelen a szobában maradni. Egészségi állapota mindazáltal nem ad okot aggodalomra. Junius második felében a miniszter Karlebadba megy, hol minden nyáron üdülni szokott. A honvédelmi minisztert Jászberény városa nagy lelkesedéssel díszpolgárává választotta. Ezt a határozatot azonnal megtáviratozták báró Fejérvárynak, aki táviratban köszönte meg a megtiszteltetést.

— A herceggimáráról. Ugy volt, hogy az erzsébetvárosi római katolikus templom felszentelésére Vassary Károly herceggimárá is meg fog jelenni. Mint egy vesprémi táviratunk jelentő, a herceggimárá kénytelen volt e tervéről lemondani, mert egészsége még nem állt helyre annyira, hogy nagyobb funkciókat végezhetne.

— A király Prágában. A csehek közt nagy az öröm arra a hírről, hogy a király junius közepe táján újra el látogat Prágába. A Bohémia értesülése szerint ő felsége junius 13-án érkezik a cseh fővárosba és három napig fog ott tartózkodni. Ezalatt részvesz az új Elba-híd megnyitásán, látogatást tesz a cseh tuka-

rékpénztár épületében, a prágai takarékpénztárnál, a tartományi banknál, megtekinti a székesegyházat, az új kadétskólát, a holleschowitzi kikötőhelyet és a városi villamos-társaságnak a telepét. Az uralkodó tiszteletére a cseh Nemzeti Színházban diszlocádást rendeznek. A német színház ünnepi előadása után gróf Thun Oszvánd lényes estélyt rendez. A király résztvesz a prágai helyőrség szemlélésén is, amelyet a nagy katonai gyakorlóterén tartanak meg. A leitmerritzi és az aussigi látogatásoknak még nem állapították meg a részletes programját. A királynak Prágában való fogadására már megkezdtek az előkészítő munkálatokat.

— **A cár és Ferdinánd fejedelem.** Szófiában a minap rakták le a lapoktól a szabadió II. Sándor cár emlékszóbrának. Mi sem természetesebb tehát, mint hogy Ferdinánd fejedelem ezuttal is sietett bemutatni hódolatát a minden oroszok jelenlegi cárijának. Távirata, amelyet Miklós cárhoz intézett így szól:

Az egész bolgár nép minden gondolata és érzése egyesül a fővárosunkban, ahol a felséged dicső nagyatya és a bolgár nép felejtethetetlen felszabadítója emlékének megőrkítésére emelt szobor alapkövetétei ünnepe folyik le. — Üdvözlöm Felségedet a magam és a bolgár nép nevében s egyben biztosítom róla, hogy szíveinkben örök időkre megőrzük a felszabadító cár unokája számára is a legmélyebb elismerést és ragaszkodást, amelynek a mai ünnep a kitéjezője.

Ferdinánd.

Miklós cár a bolgár fejedelem hódolatára ezeket táviratozta:

A II. Sándor cár szobrának alapkövetétele mélyen megörvendeztet, mint bizonyossága a bolgár nép hálás megemlékezésének, amely feledhetetlen nagyatyám akaratából önálló életet nyert. A Szófiában lefolyt ünnep egész Oroszországban a legélelkebb visszhangot fogja kelteni. Köszönöm szívből királyi Fenségednek az Ön nevében, valamint a bolgár nép nevében táviratban kifejezésre juttatott érzelmeit.

Miklós.

— **A belga királyleányról.** Lipót belga király legifjabb leányáról, Klementine hercegnőről, szól a fáma. Ezuttal nem háztűznéző fejedelmi sarjakkal kapcsolatban, hanem azt adja közre, hogy a hercegnő kolostorba akar vonulni állítólag azért, mert nagyon szereti apját s a zárda szent falai közt akar kérni kegyelmet az égiektől apja könnyelműségeiért. A hercegné, aki tudvalegőleg anyja révén József nádor unokája igazi jöltelvéje a brüsszeli szegényeknek és a legtöbb apácakolostorban ismerik ájtatos, istennek tetsző életét. Hálószóbjája egy kis kápolnához hasonlít, olyan egyszerű a burtozata és oly jámborok benne a képek és a diszitések. Szóval, a hercegnő lelkileg már régen az apácák közt van, most pedig régi vágyát meg akarja valósítani.

— **Egy Rotschild a cárnál.** Oroszországban még ma is csak túrt felekeznek tekintik a zsidó vallást és hívei Pobjedonoszev kegyelméből elég sok zaklatásnak vannak kitéve. Azért élelkebb érdeklődésre tarthat számot az a pétervári távirat, hogy báró Rotschild Odón, a híres bankház egyik párisi főnöke ma Carszkoje-Szelobá utazott, ahol a cár kihallgatáson fogadja. A kihallgatás, mint az események szorgos megfigyelői sejtetik, összefüggésben van az orosz kormány által fölveendő francia kölcsönnel, amelynek lebonyolítását tudvalegőleg Delcassé külügyminiszter segítette elő. Oroszország tehát most már bizonyosan meg fogja kapni a kölcsönt és nemcsak olvashatjuk majd a külföldi újságokban, hogy az orosz zsidóság sorsa javulni fog.

— **A gödöllői Erzsébet-szobor leleplezése.** Serény munka folyik Gödöllőn az Erzsébet-szobor körül. A vasárnapi leleplezési ünnepségre a fővárosból nagyon sokan mennek Gödöllőre, ezért a magyar államvasut különvonatokat hoz erre a napra forgalomba. Az államvasut a közönség tájékoztatására erről a következő jeleint adott ki:

Erzsébet királyné Gödöllőn felállított emlékszóbrának vasárnap, I. évi május hó 19-én leendő leleplezése alkalmából e napon a Budapest keleti pályaudvar és Hatvan között mindkét irányban menetrend szerint közlekedő valamennyi személyszállító vonat, tehát a gyorsvonatok is — Gödöllőn utasok le- és felszállása céljából — meg fognak állítani.

Mindenestre az általános menetrend szerint közlekedő vonatokon kívül, május hó 19-én délelőtt 7 óra 20 perctől, vagyis az első külön vonattól kezdve, 8 óra 40 percig a szükséghez képest több külön személyvonat is fog Budapest-keleti-pályaudvarról Gödöllőre indítani, I. és II. osztályú kocsikkal.

A Budapest-keleti-pályaudvarról délelőtt 8 óra 50 perckor induló 408. sz. személyvonat az ünnepélyhez utazók által már nem vehető igénybe, mert e vonat Gödöllőre elő időben érkezik, amikor a belépés az ünnepély helyére már meg nem engedtetik.

A Gödöllőről Budapest-keleti-pályaudvarra való visszautazásra a közönség részére a menetrend szerint közlekedő vonatokon kívül délután I. és 3, valamint este 6 és 7 óra között szintén csak I. és II. osztályú kocsikkal közlekedő külön vonatok fognak

rendekezésre állani. E vonatok közül az első délelőtt 1 óra 10 perckor és este 6 óra 25 perckor fog indítani. Hogy a nehézségek, melyek Gödöllőn a tömeges jegyhadásból származhatnak, elkerültesseken, célszerű lesz Budapestén az elutazásnál menet- és téríjegyeket váltani. E napon a személyvonatokra váltott téríjegyek a Gödöllőről Budapestre menő minden vonatra, tehát a rendelkezésre álló üres helyek mérvehez képest a gyorsvonatokra is érvényesek, önként érthető, hogy azoknak, akik már Budapestről gyorsvonattal kívánnak utazni, gyorsvonatu menetjegyeket kell váltaniok.

— **Laufenauer utóda.** A budapesti tudományegyetem orvoskara legutóbb tartott ülésén dr. Moravcsik Ernő Emil nyilvános rendkívüli tanárt bizta meg az elme- és idegkórtani intézet vezetésével és az elme- és idegkórtani előadások tartásával, mind az ideig, amíg Laufenauer orostanár tanszékét rendes módon betöltik.

— **Jótekonny mulatság.** Ragyogó ünnep készül az Operaházban az Erzsébet királyné-szematórium javára. A rendező-bizottság, amelynek élén gróf Andrássy Gézá, gróf Keglevich István és gróf Batthyány Lajos buzgólkodnak, a fővárosi társaság színe-javát mozgósította a jótekonny cél érdekében, a festőművészek serényen dolgoznak az Operaház termeinek díszítésén. Csütörtökön este nem lesz előadás, hogy idejekorán hozzáfoghassanak az összes helyiségek átalakításához, amely ezernél több munkáskezet fog foglalkoztatni. Fentekén, e hó 17-ikén délután öt órakor kezdődik a pazar fényességűnek ígérkező tavaszi ünnep s remélhetőleg tetemes összeget fog juttatni az Erzsébet királyné-szematórium alapjának. Valószínű, hogy az udvar is meg fog jelenni a mulatságon. A földszinti páholyokat vásáros bódékká fogják átalakítani s az arisztokrácia, a művészvilág, az előkelő társaság jótékony hölgyei fognak bennük mindenféle csecebecsét, virágot, hűsítőket, édességeket kínálgatni. Az elárusítónők névsora ez:

Almássy Györgyné grófné, Andrássy Gézá grófné, Andrássy Sándorné grófné, Andrássy Tivadarné grófné, Apponyi Lajosné grófné, Adamsné, Busch Gyuláné, Batthyány Lajosné grófné, Blaha Lujza, Blaskovits Eleonóra, Bókay Árpádné, Csáky Györgyné grófné, Dániel Ernőné báróné, Dániel Gáborné, Egyedi Lajosné, Elek Pálné, Eszterházy Ferencné grófné, Eszterházy Mihályné grófné, Festetics Pálné grófné, Festetics Taszilóné grófné, Gomperz Miksáné, gelsei Guttmann Vilmosné, Hegedűs Sándorné, Hercz Zsigmondné, Herich Károlyné, Hernádi Mórné, Karácsonyi Jenőné grófné, Károlyi Lászlóné grófné, Korányi Frigyesné, Kúry Klára, Lánzy Ilka, Leopold Irén, Márkus Emilia, Odescatchy Gyuláné hercegné, Pálffy hercegné, Révay Gyuláné báróné, Revesné, Schwarz Gusztávné, Semsey Lászlóné, Surányi Béláné, Szápáry Pálné grófné, Széchenyi Aladárné grófné, Teleki Józsefné grófné, Wahl Oszkárné, Wenckheim Frigyesné grófné, Wimpffen Szigfriedné grófné, Zichy Béláné grófné, Zichy Jánosné grófné.

A rendező bizottság a közönség kényelmére elhatározta, hogy a hölgyek utcai öltözetben, kalappal, az urak szalonruhában jelennek meg a mulatságon.

Jegyek válthatók az Operaház pénztáránál. Személyijegy ára 10 korona.

— **A bajor küldöttség.** A király holnap délután 2 órakor a királyi palotában külön kihallgatáson fogadja bajor ezredének küldöttségét. Erre az alkalomra Budapestre jön a bécsi bajor követ, báró Podewill is, a követtség teljes személyzetével, akik szintén megjelennek a felséges urnak küldött díszkard átnyújtásánál.

— **Magyar tanárok északi tanulmányútja.** A székesfehérvári kereskedelmi iskola tanárai az idei nyáron tanulmányi kirándulást tesznek Svédországba és Norvégiába. Ez érdekes utazásban a fővárosi tanárok közül is számosan vesznek részt. A végleges programot közelebb állítják össze.

— **Aki papokat ígérkatonáért.** Titokzatos hírt eresztettek szárnyra multkor: azt, hogy Lipót belga király óvatosságot meglátogatta a pápát. Hogy mi vezethette a királyt a pápai trón elé, azt csak úgy találgatták. Sokan úgy vélték, hogy Lipót fölajánlotta Belgiumot az iberi felszítgetről kizavart jezsuitáknak és egyéb szerzetesrendeknek tartózkodási helyül. Azt mindenki tudta, hogy Lipót király a megfelelő ellenérteket is kikötötte magának, de hogy mi természetű legyen ez az ellenszolgáltatás, azt hiába találgatták. Most erre is megjött a felelet. Brüsszelből ugyanis azt jelentik, hogy a belga parlament klerikális többsége hevesen ellenzi a kötelező katonai szolgálatról szóló törvényjavaslatot. Lipót király most a pápához fordult, hogy bírja reá a klerikálisokat a törvényjavaslat megszavazására. Ha megszavazzák, úgy Belgium megnyitja kapuit a délen kizavart szerzeteseknek.

— **Koronás ikrek.** Frankfurtról táviratozta tudósítónk, hogy Margit hesseni hercegné, Vilmos császár legfiatalabb huga, ikreknek adott életet. Ez már a második eset, hogy a hesseni hercegi párt ilyen bő ál-

dással ajándékozta meg a gondviselés. Két év előtt is ilyen ketős családi öröm érte a hercegi párt. Vilmos császár táviratban gratulált a boldog szülőknak.

— **Steiger Gyula halála.** Nagy a gyász a fővárosnak: ma reggel váratlanul meghalt Budapest Steiger Gyula, aki közéleti munkásságával maradandó emléket biztosított nevének. Budapest fejlesztése és magyarosítása körül hervadhatlan érdemeket szerzett és hatalmas erélye és bámulatos ismeretei előtt még azok is meghajoltak, akikben talán kissé zárkózott személyisége nem ébresztett rokonszenvet. Már 1872-ben vonta magára a közfizigelmet, amikor mint képviselő a parlamentben felszóltat az új fővárosi községi törvény mellett és 6 volt az, aki Deák Ferenczel szemben is kivitte, hogy a magyar nyelv lett a kizárólagos hivatalos nyelv a főváros adminisztrációjában. A Népszínház az ő legsajátosabb alkotása, mert úgy az alapítás eszméje, mint a tervezett keresztülvitele tőle való. De nemcsak politikai és városi ügyekben érvényesítette kiváló tehetségeit, hanem a közgazdaság terén is, mint számos vállalat vezető embere. Az Első Hazai Takarékpénztár az ő igazgatása alatt a legelső európai pénzügyintézet sorába emelkedett és miután 1892-ben a Pfuisch-féle sikkasztás következtében otthagya állását, minden idejét a fővárosi ügyeknek szentelte és alig volt a városban fontosabb dolog, amelyben véleményét ki nem kérte volna. Utóljára a fővárosi kölcsön-mozgalom élén állott s annak sikeréért méltán illette meg az érdem oroszlánrésze.

Steiger Gyula vagy három hónap óta betegeskedett és az orvosok baját cukorbetegségnek mondták. Ma reggel szélütés érte Kálmán-tér 2. szám alatt levő lakásán és rögtön meghalt. Özvegyén kívül két fia: Aladár, londoni alkonzul és Gyula huszárhadnagy, továbbá két leánya siratja, akik közül az egyik Papp Móric pozsonyi táblalibrónak, a másik Sárközy István földbírtokosnak a felesége. A halottat holnap délután három órakor szentelik be és este a család komárommezei birtokára, Fürtre szállítják át, ahol holnapután temetik el. A tanács mai rendkívüli ülésén díszsírhelyet ajánlott föl a főváros halottjának, de a család ragaszkodik elhatározásához. Steiger Gyula életrajzi adatai a következők:

Az elhunyt az abaujmezei Szántón született 1837-ben. Ifjúsága nem volt küzdelem nélküli mert szülei, akik a század elején Svájcba telepedtek át Magyarországra, 1848-ban minden vagyonukat elvesztették. Jogot végeztet, ügyvédi oklevelet szerzett és már az 1860. évi diploma idején vezetője volt az abszolútizmus ellen küzdő fiataloknak. Ügyvédi gyakorlatot nem sokáig folytatott. A hatvanas években több visszabálozó és vasuti vállalatot vezetett, 1870-ben a vasutiságoktól a kisajánító-osztály feje és jogtanácsosa lett. Két év múlva otthagya ezt az állást, mert a budapest-józsefvárosi kerület képviselővé választotta. Mint országgyűlési képviselő különösen fölött a fővárosi törvény tárgyalásakor mondott szónoklataival és az országgyűlés az ő szövegezésére szentelték meg azt a törvényt, hogy a főváros hivatalos nyelve a közgazdaság minden ágában magyar. 1871-ben a III. osztályú vaskoronarendet kapta és a lovagi címmel tüntették ki. A fővárosi törvényhatóságának 1867-ben lett tagja és azóta nagyon tevékeny részt vett a főváros sorsának intézésében. Sokat tett a fővárosi megmagyarosítás érdekében, de nincs a fővárosnak nevezetesebb szellemi vagy anyagi érdekű alkotása, amelynek létrehozásában része ne lett volna. Sokat dolgozott a főváros egyesítése és az egyesített fővárosi hatóság szervezésének megteremtése körül, nagy buzgósággal segítette létrehozni a Népszínházat, amelynek kezdetől fogva legélelkebb szószólója volt, kezdője volt az első vízvezetéknek, a közgazdaság javításának, a főváros pénzügyi rendezésének stb. A hetvenes évek elején a pesti hazai első takarékpénztár választmányának lett tagja, 1883-ban az intézet vezérigazgatója, majd elnöke. Ebben az állásban maradt egészen 1892-ig, amikor a Pfuisch-féle milliós sikkasztás megindította az állást, amelyet ott is hagyott. Ezóta minden idejét a fővárosi ügyeknek szentelte és azoknak az iparvállalatoknak, amelyeknek igazgatósági tagja volt.

— **Eszterházy balesete.** Gróf Eszterházy Miklós Móric nagy uton van ez idő szerint. Fiával együtt körülutazza a világot s nemrégiben New Yorkban járt. Meglátogatta többek között az osztrák-magyar menházat is s ötven dollárt ajándékozott a humánus intézmények ocajaira. New Yorkból Bostonba ment a gróf s itt alaposan meggyűlt a baja a szenzációra éhes újságtudósítókkal. A Dreyfus-pörben híressé lett Esterházyt sejtették benne s mindenképpen meg akarták interjúolni a híres affért illetőleg. S még talán ma is azt hiszik, hogy a francia Esterházyt szalasztották ki a körmeik közül, mert a gróf nem fogadta a hírlapírókat.

— **A szépművészeti múzeum bokrétaünnep.** A városligetben, az új műcsarnokkal szemben, nagy arányokban épül a szépművészeti múzeum palotája. Az épület, melynek egyelőre a hátulsó részén dolgoznak, már annyira elkészült, hogy a jövő hét végén megtartják a bokréta-ünnepét. Az építéssel egyidejűleg már legközelebb kiírják a pályázatot a palota művészi díszítésére, a festészeti és szobrászati munkákra.

A kiutasított Köpösd. Az Egyetemi Kör ma délután bizottsági ülést tartott. Az ülésnek jelentős és nagy horderejű momentumát Köpösd Dezsőnek, a reakcionárius mozgalom egyik vezetőjének kiutasítása volt. Az Egyetemi Kör ifjúsága előbb rosszaságát fejezte ki Köpösd Dezső működése fölött, aztán az elnök megvonta tőle a szót, végül pedig kiutasította az ülésről. A radikális intézkedésre a debreceni jogakadémia ifjúságának szabadelvű viselkedése és bátor tiltakozása adott alkalmat. A kör bizottsága foglalkozott a debreceni ifjúság határozatával, amelyben kimondták, hogy nem bízna a budapesti egyetem hallgatóságának pártatlanságában és nem vesznek részt a selmecbányai diákkongresszuson. Ezt a határozatot tudvalevőleg Köpösd Dezsőnek a debreceni ifjakkal folytatott tanácskozása provokálta. Az Egyetemi Kör mai bizottsági ülésén az elnököt Mokry Ferenc kérdőre vonta, hogy adott-e mandátumot Köpösdnek arra, hogy a debreceni ifjakkal tárgyaljon. Az elnök kijelentette, hogy nem adott Köpösdnek megbízást a tárgyalásra. Erre Mokry indítványt nyújtott be, hogy mivel a debreceni ifjúság bizalmatlansági nyilatkozatának okául Köpösdnek a tárgyalásokba való illetéktelen beavatkozását tekintve, fejezzék ki Köpösd eljárása fölött való rosszaságukat. Zajos vitát támasztott ez az indítvány. Köpösd személyes kérdésben szót kért és sértésekkel illette a bizottságot, mire az elnök megvonta tőle a szót és fölfüggesztette az ülést. Az ülés megnyitása után az elnök tárgyalás alá bocsátotta az indítványt. Köpösd és három híve lármát csapott, az elnök többször rendreutasította őket, végül pedig Köpösd ellen a bizottság intézkedését kérte. A zajongást Köpösdiek folytatták, mire az elnök Köpösdöt kiutasította a teremről és az ülést újból fölfüggesztette. A kiutasított Köpösd hívei az ülés megnyitása után bizalmatlanságot akartak szavaztatni a kiutasítást kimondó elnök iránt, de ezt az indítványt a bizottság elvetette és elfogadta Mokry és Arkay indítványát, amelynek értelmében Köpösd Dezsőt három ülésről kitiltották. Ezután megválasztották a diákkongresszusra az Egyetemi Kör képviselőit.

Köpösd kiutasításának meg van a maga érdekes előzménye. Ezzel a kiutasítással a budapesti vezető ifjúság ki akarta engedni a vidéki főiskolák hallgatóságát. A vidéki ifjúság küldöttei ugyanis a minapi értekezletükön határozottan állást foglaltak a budapesti egyetemi polgárság reakcionárius mozgalmával szemben. A vidéki ifjúság, különösen a kolozsvári egyetem küldöttei, kijelentették, hogy a vidék ifjúságát mennyire megbotránkoztatja a budapesti ifjúság viselkedése, amelyvel közönséget nem vállalhatnak és nem ismerhetik el az ifjúsági mozgalmakban a budapesti egyetem hallgatóságának vezető szerepre való jogoságát. Ha a vidék ifjúsága képviselteti is magát a diákkongresszuson, ezzel nem szolidaritásának akar kifejezést adni, de az ifjúság összessége előtt kívánja megköszönni a reakció aknamunkáját. Ez a kritika természetesen lehangozta a talán a helyes utra is tereli az ifjakat.

Gyászos esküvő. Széles körben nagy részvételt kelt a mária-radnai borzalmas szerencsétlenség. Mint levelezőnk ma táviratozza, dr. Dénes Endre édes anyja már jobban van, és ez némiképp enyhíti a nagyanya elvesztésén érzett fájdalmát a családnak. A jegyospárra annyira hatott a szerencsétlenség, hogy be sem várva az esküvőjükre kitűzött napot még aznap délután megkötötték a frigyet az anyakönyvvezető előtt, egyházilag is megáldatták és a nászut helyett ma gyászkeresztényen vitték kedves halottjukat Aszódra, ahol a kőszítleletben álló matronát örök nyugalomra helyezik.

A párisi nő. Szomorú sorsa lett annak a „párisi nőnek”, amelynek bájai tavaly oly keményen tusára hívták ki a francia újságírókat. Akadtak, akik szépnek találták, méltónak a párisi világkiállítás kapuja felett, de mások és ezek voltak többségben, kegyetlenül neki rontottak a szobrásznak, aki Páris hölgyeiben csak a hibákat látta meg, amikor mintázó vesszőjével formát adott eszméjének. És Páris leghíresebb asszonya, akinek lábai előtt milliók hódoltak, most összetörve, mint érértelen gipsz-tömeg hever a földön és régi nagyságából nincs meg más, csak a feje. Pedig a kiállítás után az lett volna a rendeltetése, hogy egy magyar magnás parkját „diszítse”. Mikor azonban leeresztették szédületes magasságából, a kötél elszakadt és a „párisi nő” darabokra tört. No lám, közös sorsa lett az antik művészetnek annyi csodás alkotásával. Ennél dicsőbb kimulása igazán nem lehetett volna.

Életunt ügyvéd. Szilágy-Somlyóról táviratozik: Bartha Endre ügyvéd, a Közgazgazdasági bank ügyésze és a szilágy-somlyói függetlenségi párt elnöke fölobottá magát.

Halálózás. Ditrő Puskás Antal, József főherceg uradalmi segédszolgálat 23 éves korában meghalt. Temetése holnap 15-én délután 4 órakor lesz Aleszthon.

Egy öreg honvéd vége. Biharódszegben megölte magát egy öreg ember, aki jobb sorsot érdemelt volna, mint amilyet számára a végzett mostohán kimért. Kalászi István hetvennégy esztendősz gazda az öngyilkos. Szép multa emlékeztetett vissza, azt küzdött a magyar szabadsáért Bem seregében sok-sok esztendőben. A Máriás-zászló védelmében hősi cselekedeteket is vitt véghez, harcolt Piskinél, Vizaknánál, Kápolna mellett sebet is kapott, amit egész életén át büszkén viselt. Amikor vége lett a harcoknak s ösönös bánatban éltek Magyarországon az emberek, Kalászi István visszavonult apja birtokára, amely később rámaradt. A falu legmódosabb gazdája lett, megházasodott s a birtok szépen gyarapodott is egyideig, de csakhamar elfordult tőle minden tekintetben a szerencse csillaga. Elhalt mellőle a családja előbb, majd a birtoka, gazdasága került dombra. Mind e csapás miatt persze nagyon elkeseredett ember lett Kalászi Istvánból. Az elkeseredés annyira is erőt vett a lelkén, hogy az életétől is meg akart válni. Nem is egyszer próbálta meg a halált, hanem összesen tizszer. Tizedikszor sikerült a szándéka. Tegnapelőtt felakasztotta magát, mert az embereknek a terhére nem akart lenni, a tiz krajcár napi zsoldjából, amit mint öreg honvéd kapott, nem igen tudott megélni.

Vagy óra, vagy nem. Ezt mondja egy tekintélyes terézvárosi pekemester, aki arra kérte a fővárost, hogy engedjék meg neki, hogy a saját költségére még egy vízmérő-órát állítson föl a műhelyében, amivel ellenőrizni tudja a másikat, a hivatalosat. Ennek a jó ötletnek a tulajdonosa ugyanis évről-évre több vízdíjat fizet túlfogyasztás címén egy olyan vízmérő-óra ellenőrzése alapján, amelynek a megbízhatóságát nem tartja éppen kifogástalannak. — Azt mondja tehát, hogy: vagy jó az óra s akkor eltűri az ellenőrzést, vagy nem jó s akkor számítsák föl neki megbízhatóbb mérték alapján a víz árát. Ez olyan világos, mint a ketszer kettő. A tanács azonban megrémült attól az esetlegtől, hogy az órák kompromittálják egymást és elutasította a péket. A közgyűlés józanul fogta föl a dolgot és a péknek adott igazat. Most már a tanács küldte tovább igazságtételre az ügyet a belügyminisztériumba. De bár ne tette volna. A minisztériumban is belátták, hogy a kérvényezőnek van igaza s megerősítették a közgyűlés határozatát. — Most már a legnagyobb érdeklődéssel várjuk, hogy hogyan cáfolt rá egyik órára a másik.

Szédelgő ügyvéd irnok. Temérdek panasz érkezett az újabb időkben a rendőrséghez, hogy egyes joghallgatók és orvosnövendékek lakására — amikor ők az egyetemen voltak — beállított egy fiatal ember s értékesebb könyveiket azzal az ürügyel kérte el a szállásadónóktól, hogy a gazdájuk küldte őt az otthonfelelő könyvekért. Ezek az értékes könyvek aztán rendszerint antikváriushoz kerültek. A rendőrség kinyomozta, hogy Kormos Gyula 21 éves, állás nélküli ügyvéd irnok követte el ezeket a szédelgéseket s letartóztatta a rossz utra tért fiatal embert, aki ellen eddig körülbelül harminc feljelentés érkezett a rendőrséghez. Kormos Gyulát átadják a vizsgálóbíróknak.

Egy tanító kimondta a sztrájkot. A baranyamegyei Lancsucn a római katolikus iskola egyik osztályának tanítója kimondta a sztrájkot. Nem jár el az iskolába mindaddig, amíg meg nem kapja a fizetését, amiből május elseje óta egy fillért se látott. Azt mondja, hogy a levegőből nem tud megélni. — Van is neki egy kis igaza.

— Az ellopott ifju Pán. A capitoliumi muzeumból ellopták az ifju Pán penteliconi márványból faragott szobrát. A szobor mestermű, nagy az értéke, Róma városának polgármestere tehát széttelegrafált mindenfelé, hogy értesüljenek a rendőrségek a lopásról s tartóztassák le a tolvajt. ha külföldön akarná értékesíteni a lapot szobrot. Budapest rendőrsége is kapott egyet a telegrammok közül s már intézkedett is, hogy a tolvaj illendő fogadtatásban részesüljön, ha hozzánk vezet az útja.

Budapesti cím- és lakásjegyzék 1901-re. (XIII. évfolyam.) A Franklin-Társulat kiadásában a szokott pontossággal ezuttal is megjelent ez a nagyon is hasznos fővárosi kézikönyv. Az új kötet tanuskodik fővárosunk rohamos fejlődéséről, mert jóval terjedelmesebb a tavalyinál 1815 oldalra terjed s maga a lakásjegyzék 155,000 egyén vagy család lakását tünteti föl. De nem ebben rejlik a becses a lakásjegyzéknek, hanem pontosságában, mert összes adatai ideiek. Nem kevésbé fontos része a könyvnek az ipari és kereskedelmi rész, mely ismét bővült s berendezésében javult. Ugyanezt mondhatjuk a többi részekről, a telekkönyvről és a hivatali tiszt címéről. Összehasonlítva a könyvet Berlin és Bécs címűjeivel, mondhatjuk, hogy becsülettel megállja helyét ezek mellett. Üzletvilágunknak nagy szolgálatot tesz azzal, hogy most már évenként jelenik meg s így adatai mindig újak, megbízhatók. Kapható minden könyvkereskedésben és a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. Budapestben, Egyetem-utca 4. szám. Ara a vaskos könyvnek vászonkötésben 16 korona.

Közéletünk jelesel. A közélet jelesel nincsenek olyan sokan, hogy észre ne vennők őket mi édes mindnyájan. Tele van velük minden újság s a közélet jeleselvé válni voltaképpen nem is nagy feladat. Az kell hozzá mindössze, ami a jelenvalósághoz. Jelen kell lenni állandóan. Előbb nem is látja őket senki, aztán észrevesszük s végül hiányos az újságban a lista, ha nincs benne Iksz vagy Ypsylon ur, a közélet jelesel. Vannak azonban olyan szerencsétlen, máskülönben derék, becsületes, de hiu emberek, akik semmiképpen se tudják észrevételetni magukat. Nem jut nekik elég jelentős szerep a közéletben, vagy ha jut, hát nem tudnak kitűnni a tucatból a munkájukkal. Az is megtörténik, hogy némelyiket egészen elfoglalja a boltja, a műhelye, vagy a gyára s fizikailag képtelen győzni idővel azt a másik ambíciót is, a kevésbé fontosat, hogy ne csak jó boltos, jó ipáros legyen, hanem a közélet jelesel is. Az ilyen szomorú egzisztenciákról jótékonyan gondoskodik a többek között a Vigyázó és Piek-féle haramiabanda. Ez a két ur újságvállalat-tulajdonos s tekintettel arra, hogy szép hazánk fővárosában ezidő szerint még nagyon is otthon van az üzleti világban a német nyelv is a magyar mellett — illetőleg az Isten tudná megmondani, hogy melyik van a másik mellett — német és magyar nyelvű újságokat adtak ki. Lapjaik közül a nevezetesebbek ezek: Nemzetőr, Társadalmi Lapok, Illustrirte Sonntags Zeitung, Országútköre, Salonblatt, Internationale Blätter, West Echo, Culturale Blätter, Reichs Revue, Reichs Herold. — Sok újság, a szerkesztésük azonban nem adott a társas cégnek munkát. Egy kis allerlei nyomattak bele valamennyibe, meg egyéb olyan szöveget, amit mi újságírók örökbeesetnek nevezünk. Nem azért, mintha valami örök időkre szóló becsük volna, hanem mert nem aktualisak, nincsenek a naphoz kötve. Egy volt csupán az újság minden újságkiadásban, az: *Közéletünk jelesel* című rovat. Ebbe kerültek bele azok a bizonyos jelesel, akiknek — amint mondtam — még nem sikerült észrevételetni magukat az által a közélet által, amiben pedig, amint a fenn felsorolt lapok is bizonyítják, a jeleselég jutottak már. — Az ilyen formán képpen és írásban megjelentetett férfiak aztán egy egyszerű kis papírt kaptak a társas cégtől, előfizetési nyugtá-ványt harminc-negyven forintól. Aki nem akart kötélnék állami, annak a mellére szögezték a revolvert a jeles ifjak, például olyanformán, amint ez ebből az — egy konyakgyároshoz intézett — levélből is kitűnik.

Mélyen tisztelt Uram!

Mint hogy hajlandók vagyunk cikksorozatunkat a cognac-svindler urak ellen folytatni, ami önnek nagy hasznára lesz, kérjük tisztelettel és sürgősen, hogy ennek ellenértékéül a kért cognacot pósta útján beküldeni sziveskedjék. Vagy talán ingyen kívánja ezt a cikket? Ha igen, akkor legalább küldje vissza a lapot.

Az Internationale Blätter szerkesztője és kiadója.

Ehhez a levélhez a rendőrség szívesége révén jutottunk. Mert voltak olyan macakos ügyfelek is a cég klienturájában, akik semmiképpen se akartak fizetni, hanem a rendőrségnél kerestek oltalmat a kitartó revolver-zsurnalisták ellen. A rendőrség segített volna rajtuk, hanem már késszre határozta rá magát arra, hogy rátegye a kezét az újságvállalatra. Mire eljutott ehhez az elhatározáshoz, a cég elpárolgott s egyelőre meg kell elégedni azzal, hogy kőzörzik Vigyázó (Kohn) és Piek urat is.

Repülőgépek. Az angol hadügyminisztérium egy repülőgépet rendelt meg, amelyet dr. Francis Alexander Barton talált föl. Ez a minden irányban kormányozható repülőgép egy szivaralaku ballonnál áll, amely a padlóval ellátott gépezetet tartja. Egy vízszintes felület (aeroplan) arra teszi képessé a gépezetet, hogy a fel- és a leszállást, vagy pedig az ugyanazon magasságban való repülést előmozdítsa. Egy függőleges aeroplan a jobbra, vagy balra való kormányozást intézi. Két félig töltött víztartó a repülőgép két végén az egyensúly fenntartására szolgál, s ugy működik, hogy amint a repülőgép egyik vége súlyosabb lesz a másiknál, akkor az egyik víztartóból a másikba megy a víz mindaddig, amíg az egyensúly helyre nem áll. A ballon gázzal töltött rekeszre van osztva, amelyek — ha a repülőgép hadicélokra szolgál — még egy-egy másik ballont tartalmaznak. Dr. Barton a nyár végére tervezi a az első felszállást ezzel a repülőgéppel, amikor is három embert akar magával vinni óránként husz kilométer sebességgel. Ami nem valami nagy gyorsaság. Ezekkel a hírekkel egyidejűleg azt is jelentik, hogy egy Vergara nevű fiatal spanyol szintén feltalált egy repülőgépet, s ez a spanyol azt állítja, hogy ezzel a repülőgéppel minden eddig mutatkozó akadályt győzött. A gép már készen van állítógaz s egy glasgowi hajógyár-cég gyárában áll utra készen. Ballonja egyáltalában nincs, s pusztán emberi erő hajtja.

— **Magyar liturgia.** Hajdu-Doroghról írják. Nagy igazgatóságba hozta a doroghiakat az az eset, hogy újon kinevezett káplánjuk, Demjanovics Béla, templomukban, melyben annyi pénzállózat és farsággal sikerült a magyar nyelvet az oltára emelni s ott félve őrizni és védelmezni: *6-száz nyelven celebrálja a misét.* Az eset miatt eleinte csodálkoztak, míg végre felocsudva a bálnalattól, magukhoz tértek s az „Uram irtalmazz!” helyett hangzó *gospodji pomolujoktól* tűntetőleg kivonultak a templomból. Ott künn aztán szabadra boosították megbotránkozásukat s hangosan tiltakoztak a magyar nyelvre intézett merénylet ellen.

— Ezért voltunk Rómában a pápánál?

— Magyar pap tehet ilyet?

— Gyerünk a püspökhöz!

Ily kiáltásokat hallattak, míg végre el is mentek a parochushoz s a kegyuraságot gyakorló községi képviselőt végrehajtó hatalmához, a bíróhoz és a jegyzőhöz, elpanaszolván a sérelmet, mely rajtuk a templomukban esett.

A parochus megtáviratozta **Fivészák Gyula** munkácsi püspöknek az eseményt s a hívek kívánatára s békéjére a püspök intézkedéseiig tizennégy napra szabadságotla segédlelkészt.

— **Politika a kulisszák mögött.** Pár nappal ezelőtt szenzációja volt Szerbia hivatalos lapjának. Minden bevezetés nélkül, egészen váratlanul elcsapott a király két minisztert és pedig **Vasziacs** ezredes, a hadügyminiszter és **Marinkovics** kultuszminiszter. Az 6 fölmentésükkel egyetemben már megjelent a hivatalos újságban az új miniszterek kinevezése is. Ez a sietséges még Szerbiában is meglepő és mindenféle politikai kombinációkat fűztek hozzá, pedig hát a mint újabban kipattant a titok, voltaképpen csak egy kis skandalumról van szó. No meg egy kis panamáról is. A skandalum az, hogy **Vasziacs** ezredesnek a felesége nem utasította vissza egy másik miniszternek, a most már szintén elcsapott tanügyi férfinak az udvarlását. A férj is észre vette, hogy miniszterként tulságosan sokat forgolódik a felesége körül, de míg csak lehetett, szemelt hunyt. Volt neki rá oka. Hogy mi volt az oka, azt majd akkor mondjuk el, amikor a panamáról lesz szó. A panamán kívül az is belejátszott a harci tolerancia magaviseletébe, hogy neki is volt egy kis házonkívüli, mellesleg szerelme. Csinos fészket rendezett be egy asszonykának és hogy a minisztérium komor gondjainak közepette se nélkülözze egészen a szeretőjét, a fészek és a hadügyminisztérium közé telefondrótot huzatott az — állam költségén. — Saját felesége azonban nem elégedett meg azzal, hogy a kultuszminiszter ur szerelmét biztosítsa magának. Még az urát is meg akarta tartani s amikor egyszer délelőtt a hivatalos órák alatt a telefonhuzalok érintkezése következtében fültanuja volt annak, hogy az ura a minisztériumból hogyan diskurál a kedvesével, iszonyu patáliát csapott. A vitéz katona végre is megelégedte a dolgot. Otthon kiakolbolította a boldogságból a kultuszminiszter, a maga saját külön kis boldogságát pedig megkeseríti a felesége... Majd rövidesen elintézi az ügyet. Az alkalom nemokkáló várattot magára. Egy délelőtt, amikor kijött a minisztériumból, észrevette a fogatát. Magához szólította a kocsiát s megkérdte, hogy hol járt, az meg — a jámbor — elmondta, hogy az asszonyt vitte a kultuszminiszter urhoz. A hadügyek ura erre berontott s kultura legfőbb órének lakására s ott kapta a feleségét bizalmas kettesben — a közoktatással. A két miniszter olyan borzasztóan összeverekedett, hogy lenn jól mulatott rajtuk az utca. Megtudta ezt a király is és — miután most egészen más a világ odalenn, mint annakelőtt — utilaput kötött mind a két államférfiu talpa alá. — A panama onnan datálódik, hogy az államnyomda épületét meg akarták nagyobbitani s ki kellett volna sajátítani a szomszéd telkét egy kis házacskával. A telek és a ház a **Vasziacs** ezredes volt s nem igen ment a kisajátítási eljárás előre, mert huszezer frankot kért a vityillójáért. Egyszerre azonban bizalmas barátot kapott a minisztériumban, **Marinkovics** Pált, a most már szintén csak volt miniszter. Tehát megvette az állam a telket és a házikót — nyolevanezer frankért. — Ezért tartott a barátság tovább, mint ahogy ezt megengedte volna a tisztesség. — Azt beszéltek különben Belgrádban, hogy az ezredes provokálta a közoktatásügyi minisztert. Az azonban kitért ez elől a kellemetlenség elől és elutazott külföldre.

— **Szerencsétlenül járt tanítók.** Megrendítő szerencsétlenség hírt jelentí rimaszombati levelezőnk: **Gyenisze Antal** susai állami és **Mamuzsics János** rimaszécsi római katolikus tanítók átrándultak a fülek-miskolei vonal mentén tekvő **Várgede** gyógyfürdő megnyitására. Hazaelő gyalogszerrel indultak el a vasuti sinek között. Késő este lévén, nem vették észre a hátuk mögött haladó vonatot, amely mindkettőjüket elgázolta és testüket darabokra szaggatta. A szerencsétlenül járt tanítók iránt általános a részvét, mert mindketten jóra való, derék fiatalberek voltak, aki-

ket a községbellek is nagyon szerettek, mert teljes odaadással feleltek meg hivatásuknak. **Gyenisze** öreg szülőinek és testvéreinek egyetlen támasza, **Mamuzsics** pedig völgegy volt. Mindkettőt ma temették el nagy részvét mellett. Sirjukon a tanítók nevében **Becske** Bálint jánosii tanító mondott megható beszédet. A temetésen megjelent **Józsa Antal** kir. tanfelügyelő is.

— **Megjutalmazott tanítók és tanítóok.** A közoktatásügyi miniszter a komáromvármegyei tanítók közül az idén is kettőt tüntetett ki száz-száz korona jutalommal azért, hogy a magyar nyelv sikeres tanításában különösen buzgólkodtak. **Buth Pál** oroszianyi és **Hauk** Nándor a.-galla-bányatelepi tanítók. Ezenkívül **Lőrinczy György** komáromvármegyei tanfelügyelő, **Borcsiczky Erzsébet** oroszianyi övönökös és **Szamosi György** a.-galla-bányatelepi tanítónak 30—30 korona jutalmoldját ítélte meg ugyancsak a magyar nyelv sikeres tanításáért a tatai-és tóvárosi takarékpénztár alapjából. A négy tanítónak a jutalmat tegnap adta át **Sárközy Aurél** főispán s a közművelődési egyesület ajándékképpen ifjúsági olvasókönyveket osztott ki a tanulók között.

(x) **Kinek piszkos a sárga cipője, az vegyen** Elfried-léle szab. sárgacipő-fottisztító olajat. Legjobb szer sárga cipő tisztítására, mert egyszerű bedörzsölés után kivesszi a lótokat és puhítja a bőrt. Kapható minden drogéria-, testék- és bőr-kereskedésben.

(x) **Elsőrendű, a fővárosban és az országban** elismert műtermen **Kossák József** cs. és kir. udv. lényképészé, Kossuth Lajos-utca 12., szemben a Nemzeti Kaszinóval, látványos kirakat a kapubejártnál.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!**

(x) **Török A. és Társa** szerencsésbankházát ajánljuk, legnagyobb osztálysorsjáték detail-üzlet, Budapest, Váci-körút 4/g.

Hieronymi csatorna-tervei.

Budapest, május 14.

Hieronymi Károly országgyűlési képviselő ma este a **Mérnök és Építész-Egyesületben** nagyrdekű előadást tartott az osztrák csatornatervekről. Óriási szaktudásának hivatottságával fejtegette a tervek hatását hazánkra és egyuttal megjelölte azokat a feladatokat, amelyek a csatorna-építés terén Magyarországra várnak. A felolvasást, mely különösen műszaki körökben nagy érdeklődést keltett, nagyszámú közönség hallgatta végig, melynek soraiban ott láttuk: **Láng** Lajost, **Nagy** Ferenc, **nemeskéri Kiss Pál** államtitkárokat, **Kautz** Gyulát gróf **Wickenburg** Márkot, a Hitelbank igazgatóját, a kereskedelemügyi minisztérium műszaki osztályának egész személyzetét stb.

A nagybecsű felolvasás eszmemenetét a következőkben ismertettük:

Az osztrák Reichsrathban öt indítvány tétetet, hogy a Dunát az Elbával és a Dunát az Oderával összekötő csatorna építését haladéktalanul kezdesse meg a kormány s készíttesse el azokat a terveket, melyeket az Oderát a Vistulával és Dnieszterrel összekötő csatorna építéséhez szükségesek. A kormány tudvalevőleg törvényjavaslatot nyújtott be a Reichsrathnak, mely szerint meg akarja építtetni a Dunától az Oderaig, a Dunától a Moldvaig, a duna-oderai csatorna egyik pontjától az Elba felső szakaszáig a Vistula völgyéig és a Dnieszter egyik alkalmas pontjáig terjedő, hajózható csatornákat. E csatornairányokra nézve felmerült a Reichsrathban a vélemény, hogy Ausztriának megnevezhetlen kárai támadnának abból, ha a tervebe vett csatornák Magyarországon át kötnék össze az Oderát a Dunával. Ebből a véleményből viszont az a kérdés merül föl, hogy vajjon kárára volna-e a csatornák megépítése Magyarországnak illetőleg, vajjon a magyar érdekek megkivánják-e azt, amit az osztrákok nekünk imputálnak, hogy a duna-oderai csatornát hazánk területén létesítsük.

Mielőtt erre a kérdésre válaszolna, **Hieronymi** tüzetesen ismerteti a tervebe vett csatornák vonalirányát s konstatálja, hogy hazánk közgazdasági érdekeire a tervebe vett csatornák közül egyedül az nem bír fontossággal, amely a duna-oderai csatornából kiágazva a Dnieszterig vezet. Ezután azon előnyöknek taglalására tér át, melyeket a vizen való szállítás s főleg a csatornák nyújtának az áruforgalomnak. A csatornák az áruk nagyobb tömegben szállíthatók ugyan, de lassabban, mint a vasutakon, viszont igen nagy az a díjkülönbözlet, mely a szállítási költségek körül mutatkozik. Igaz ugyan, hogy a szállítási költségek előnye a csatornák csak száz kilométert meghaladó távolságonál jelentkeznek, de a mi speciális viszonyaink szerint éppen ezáltal száz kilométermonként másfélszer, sőt harmadtel korona megtakarítás érhető el. Kivételünk irányát véve mértékül, föltehető, hogy az Ausztriába exportált magyar nyesterterményekből mintegy tíz millió métermázsát, a Németországba exportáltakból pedig három millió métermázsát fognak a csatornák szállítani.

Az osztrák csatorna-tervezeteknek megvalósítása tehát lehetővé teszi, hogy a **házaí csatornahálózat** haszonnal létesítsük. Gabonatermő vidékekről ez idő szerint az utnak csak egy részére vehető igénybe a hajószállítás, mert a Tiszának és Dunának főiránya északról délre van. A vizuit a Dunán csak Belsőig használható, honnan Cseh- és Morvaországba más a vasuti szállítást kell igénybe venni. A **legtöbb budist termő vidékekről, Jász-Nagy-Kun-Szolnok-, Csongrád-, Békés-, Osnád-, Arad- és Biharmegyékből a szállítás nem lehetséges**, mert a Körös és Maros nem használható. Ezért szükséges, hogy a gabonában legduzsabb vidékeket lássuk el csatornákkal. Ha Szatmárról Budapestig és Temesvárról Budapestig építenek legalább hatszáz tonnás hajóknak alkalmas csatornákat, a szállítás direkt vízi uton történék Szatmár, Temesvár és Arad vidékéről Csehországba. Az alföldi nagy csatornázás métermázsánként két és fél koronával tenné olcsóbbá a szállítást s lehetővé tenné, hogy nemcsak gabonát, de fát, bort, szóval minden terményt olcsóbban lehetne szállítani, miáltal természetesen a termelési helyeken emelkedni fog a termények piaci ára. A magyar alföldi csatorna létesítésénél természetesen a duna-tiszai csatorna megépítése a legelső lépés. Ez a csatorna Budapestén ágazék ki a Dunából s Szolnokon torkollanak a Tiszába. A két alföldi csatorna közül az egyik a **szatmár-csongrádi**, mely Szatmár-Németinél ágazék ki a Szamosból és Nagy-Károly alatt a debreceni határ déli szélét átszelve, lefordulna B.-Ujfalu felé és a Berettyó medre mentén Békés és Gyoma körül torkollanak a Körösökbe. A **másik alföldi csatornát** Temesvárról kellene építeni s állna a temesvár-perjamosi, az arad-szegedi szakaszból, honnan a Tiszán mennének Csongrád s a csongrád-budapesti csatornán haladnának tovább.

Hieronymi ezután áttér a már sokszor fölvetett budapest-fiumei csatorna eszméjére. E csatorna megvalósítását nem tartja első sorban sürgősnek, mert hisz összes tengeri bevitelünk körülbelül négy millió métermázsára, kivételünk pedig öt-hat millióra szorítkozik s így sokkal kisebb iontságú, mint az északnyugotra irányuló kivitel.

A javaslatba hozott csatornák költségeit biztosan megállapítani tervek hiányában természetesen nem lehet, de semmi kétség, hogy az ötszáz kilométeres vizutak létesítése semmi esetre sem volna költségesebb, mint az osztrák csatornáké. Bármily nagy költségek elől sem szabad visszariadnia Magyarországnak, mikor ilyen hatalmas arányú közgazdasági érdekekről van szó.

Egy óránál tovább tartott **Hieronymi** felolvasása, de a hallgatóság figyelmét mindvégig lekötötte s befejeztével zúgó éljezés hangzott föl. **Láng** Lajos elnök mondott meleg szavakban köszönetet az illusztris felolvasónak.

FŐVÁROS.

A főváros pénzügyi reformja.

Budapest, május 14.

A legjobb akarattal sem mondhatnók a főváros harmincas bizottságáról, hogy feladata magaslatán állott és új eszmékkel járult hozzá a főváros pénzügyi helyzetének javításához. Tévénysége egy felirat tervezetében kulminált, amelyben a főváros a belügyminisztériót az ugynevezett átruházott hatáskörben végzett bizonyos közigazgatási teendőkért kárpótlást követel vagy nagyobb kárpótlást, mint amennyit eddig élvez. Megjegyezzük, hogy a hasonló kívánások legtöbbször a minisztérium már ismételen visszautasította és már ezért is kevés illuziójuk lehetett a felirat szerkesztőinek e lépés eredményére nézve.

Mint pénzügyi akció ez a felirat körülbelül annyit jelent, mintha valaki perét vesztes, perújításra határozna el magát és az esetleges kedvező ítéletet már mint bevételt irányozná elő. A dolog érdemére nézve pedig kerekén kimondjuk, hogy a jogi alap, amelyből a feliratban hangoztatott kívánások legnagyobb része kiindul, téves és igazságtalan. Mert az már csakugyan igazságtalanság volna, hogy az adókezelési, kézbesítési, anyakönyvvezetési, katonaiügyi kiadások körül, a melyek a legkisebb falura is nagy terheket róznak, éppen a főváros tulságosan nagy kedvezményeket élvezzen, holott a városok teherviselő képessége lakosságuk arányában emelkedő progresszióban növekszik. Furesa benyomást tesz az emberre, ha az említett feliratban a főváros fejlődését, a lakosság szaporodását mint valami nagy áldozatokkal járó istencsapását tüntetik fel. Hiszen az csak mindenki belátja, hogy minden lakos, akivel a főváros szaporodik, ha egészen vagyonatlan is, a közvetett adózás révén többet hoz, mint amennyibe a fővárosi közigazgatásnak kerül.

Még kevésbé helyeselhető a bizottságban tárgyalt az az indítvány, hogy a tanítók előmeneteli szabályzatának rosszabbításával kezdjék

SZÍNHÁZ, ZENE.

meg a takarékoskodást. A humánus szempontból nem is szólva, pénzügyileg is roppant kezdetleges felfogásra vall, hogy a főváros első sorban alkalmazottjainak rovására akarja javítani háztartását. Hiszen a főváros pénzügyi baját nem az okozta, hogy a tanítókat pazarul fizeti.

A főváros általában drágán adminisztrál; észszerűen csak a közigazgatás egyszerűsítése által lehetne gazdálkodnia. Az igaz, hogy ennek a megtakarításnak a keresztülvitele egy kis fejtő-rebbe kerülne és legalább is egy kis szervezőképességet kíván.

De a pénzügyi sanyaruságnak főforrása egészen máshol keresendő.

A főváros nagy és költséges intézményeket létesített, vásárcsarnokokat, közbiztonsági állított, vízvezetékét csinált és mindez a pénzügyi szempont teljes elhanyagolásával történt. Ugy látszik, az intéző embereknek sohasem jutott eszébe, hogy ezek az intézmények máshol megozzák a befektetett tőkének törlesztési hányadát és kamatait. Nálunk örülnek, ha a bevételek éppen csak a fenntartási költségeket fedezik, vagy ha a mérleg csekély fölösleggel zárul. A befektetett tőkét rendszerint számításon kívül hagyják.

Egy igazán barbár gazdálkodás! A fővárosi embernek szinte összeszorul a szíve, ha például Berlin városának költségvetésében lapozgat és azt látja, hogy ott a vásárcsarnokok, vízvezeték, közbiztonsági rendszerek kimutatásában a kiadási tételek között mindig első helyen szerepel a befektetett kölcsönpenzek törlesztése és kamatoztatása. Még a csatornázásra fölvetett kölcsönpenzeket is tudják ilyen módon törleszteni az élelmes berliniek. Persze nálunk a legnagyobb pénzügyi avatatlansággal fogtak ilyen nagy intézmények létesítéséhez és most a tanítókkal és az állammal szeretnék megfizettetni ebbeli képtelenségüknek az árát, vagy éppen a visszafeljesztés mellett foglalnak állást és még a községi középiskolák bezárását is komolyan szóba hozzák. Igaz, a főváros sokat áldozott a közoktatás érdekében, de Bécs éppen annyit tesz, Berlin és Páris még többet. Az iparművészeti és technológiai oktatás nagy áldozatokkal járó fejlesztése Angliában egészen a városok érdeme, a francia városokban pedig mind nagyobb tért hódítanak a szociális eszközök és mind nagyobb összegeket fordítanak az iskolás gyermekek élelmezésére és iskolaszerezzel való ingyenes ellátására.

Általában ne ámitsuk magunkat hiru takarékosági ábrándokkal. A közvélemény mind nagyobb igényeket támaszt a városokkal szemben és a főváros kiadási nemesek nem fognak csökkenteni, hanem ellenkezőleg, tetemesen emelkedni fognak.

Már most hogyan segítettek magukon a többi városok? Ugy, hogy intézményeiket szolid pénzügyi alapra fektették és kölcsönök automatikusan törlesztődnek az intézmények bevételeiből. Így történik, hogy a német és angol városok alig érzik a rengeteg beruházási kölcsönök terhét, míg Budapest szinte összerokkad aránylag csekély adósságának terhe alatt, mert majdnem kizárólag adópenzekből törleszti. Hogy a városok a fokozott pénzügyi követelményeknek megfelelőhessenek, bizonyos monopolsztrikus vállalatokat, mint a városi közlekedésügyet, a gázvilágítást saját üzemükbe vették át. Berlin városnak pl. a gázvilágítás és a többi vállalatok révén a törlesztési és kamatoztatási hányadon kívül tizenegy millió márka tiszta nyereséget hajt.

A jövő feladata tehát az, hogy a modern városi gazdálkodás elvei nálunk is meghonosodjanak. Őszintén megvalljuk, kissé távol látjuk meg azt az időt, mikor ezek az eszközök saját erejükkel fogva nálunk is tért fognak hódítani.

A főváros költségvetésének tanulmányozása meglehetősen sötét színben tárja elénk a jövőt és tartunk tőle, hogy a helyzetnek még rosszabbodnia kell, míg a polgárság kebelében felébred a kellő energia a pénzügyi helyzet orvoslására.

Dr. Radó Sámuel.

(*) **A székesfőváros hadapródjai.** A székesfőváros a jövő iskolai évre a m. kir. honvéd hadapród iskolában három alapítványi helyet fog betölteni. A tanács ma újból felszólította a középiskolák igazgatóit, hogy a pályázásra hívják föl az ifjúságot. A három helyre csak 14—16 éves, budapesti illetőségű, katonai szolgálatra alkalmas és a középiskolai negyedik osztályt sikerrel végzett ifjak pályázhatnak. A tolymadosokat június 10-ikéig lehet benyújtani a fővárosi katonai és illetőségi ügyosztálynál.

(*) **Adóklivetés.** A fővárosi adóklivető bizottságok f. hó 15-ikén (szerdán) tárgyalni fogják egymint: a VI. ker. b) bizottság a külföldi meghívottakat; a VII. ker. a) bizottság külön meghívottakat; a VII. ker. b) bizottság a 4483—4—9/a, 2—4445/1. sz. a. a külön meghívottakat; a IX. ker. a 9003—9686. sz. a. külön meghívottakat, végre a III. ker. az ó-budai 6542-től végig és az ulikai 3561—4001. sz. a. külön meghívottak III. osztályú keresetadó-javaslatait.

** **Feld Zsigmond jubileuma.** A magyar színművészetnek alig van érdemesebb alakja ez idő szerint Feld Zsigmondnál, aki idegenből jött haza s a német színpadi muzsa szolgálatából a magyar színművészethez tért meg, jóllehet mint művészek nagy sikerei voltak a külföldön. Feld Zsigmond szerény téren, a *Városligeti Színkör* terejében dolgozott, de ezt a színpadot, amely akkor, mikor a magyar fővárosban még nagyon erős talaja volt a német színművészetnek, magyarrá tette s azóta lankadatlan szorgalommal és igazi ambícióval igazgatja nyaratszaka ezt a színházat. Feld Zsigmond életének javarésztét töltötte a színművészet szolgálatában s az idén lesz negyedszázada, hogy erre a pályára lépett. A főváros irodalmi és művészi körei diszesen akarják megünnepelni a derék művész-igazgató pályájának ezt a nevezetes momentumát. Ma délután ebben a tárgyban előtervezet volt, amely abban állapodott meg, hogy Feld Zsigmond jubileumának megünnepése céljából külön bizottságot alakít, mely a jubileum programját összeállítja.

** **Blaha Lujza bucsója.** A Népszínházban megkezdődnek a primadonna-bucsuzkodások s mint minden évben, az idén is Blaha Lujza asszony kezdi meg elsőnek a bucsuzkodást. A művésznő holnap, szerdán lép föl nyári szabadságidejének megkezdése előtt utoljára. — Színrekerül a *Falu rossza*, melyben Blaha Lujza asszony Finom Rózsit, P. Lukács Juliska Bátyk Teresit játszza.

** **Küry Klára fellépése.** Küry Klára, a Népszínház primadonnája, aki április elejé óta szabadságon volt, tegnapi este érkezett vissza a fővárosba, hogy újra megkezdje működését a Népszínházban. Első fellépése szabadsága után csütörtökön 16-ikán este lesz a *Cirkuszélet* című angol operett Dora szerepében. Pénteken Küry Klára a *Nebántsvirágban* Denise de Flavigny-t fogja játszani.

** **Vendégszereplés a Népszínházban.** A Népszínházban csütörtökön délután a *Fővárosi Nyári Színkör* tagja, Sugár Aranka, lép fel vendégképpen. A vendég a *Betyár kendőjében* Buzi Zsófi szerepét fogja játszani. Örsze szerepében P. Lukács Juliska lép föl.

** **A Tündérlak Magyarhonban — délután.** A Nemzeti Színházban vasárnap, 19-ikén, délután mérsékelte helyarákkal a *Tündérlak Magyarhonban* kerül színre. Az előadás jóvedelme a Nemzeti Színház munkaszervejének nyugdíjalapját gyarapítja s erre való tekintettel úgy Blaha Lujza asszony, mint a többi közreműködő művész és művésznő díjtalanul vesz részt az előadásban.

** **Az Országos Színész-Egyesületből.** Az Országos Színész-Egyesület telyelmi bizottsága holnap, szerdán, délután 10-ikéig ülést tart az egyesület tanácskozási termében. A fegyelmi bizottság tagjai: Boross Endre, dr. Komor Gyula, Márkus József, Rónaszéky Gusztáv, Vidor Dezső, Deák Péter és dr. Janovits Jenő.

** **Pálmay Ilka Kolozavárott.** A kolozvári Nemzeti Színházban, mint tudósítónk táviratozza, ma este kezdte meg vendégjátékait Pálmay Ilka asszony. A diva a Nebántsvirág címszerepét játszotta és utóirhatetlenül finom alakításával magává ragadta a telt ház díszes közönségét. Egész este lelkesen ünnepelték a művésznőt akinek tömérdek kívánságban volt része, tisztelői pedig elhalmozták virággal. Előadás után az ifjúság tüntetett, kitogta Pálmay kocsijából a lovakat. Holnapután a Szépi Helenában lép föl a diva.

** **Műsorváltozás a Vigaszínházban.** A Vigaszínház e heti műsora a következőképpen változott: szerdán az Ocskay brigadéros, csütörtökön délután az Ocskay brigadéros, este Osztrigás Mici, pénteken A vizsgálo-bíró, szombaton az Ocskay brigadéros, vasárnap délután a Vigaszínház színészkollegának előadása rendkívül mérsékelt árrakkal: A két árva, este Ocskay brigadéros. Az előre váltott jegyek árát kívánatra visszafizeti az a pénztár, ahol a jegy váltott.

** **Százéves színház.** A bécsi An der Wien színház jövő hónap 13-ikán éri meg tennálásának százéves fordulóját. Az évtordulót ünnepes előadással ünnek meg.

** **Pályázat népszínműre.** A Népszínház igazgatósága pályázatot hirdet népszínműre a következő feltételekkel:

Kivátnatik egy egész estét betöltő énekes népszínmű, amelynek jutalma száz arany. A lapszámozott, bekötött, jelges levéllel ellátott műveket 1901. szeptember 30-án déli 12 óráig kell benyújtani a Népszínház titkári hivatalába. Postán feladott műveknél a postabélyeg keite irányadó. A bírálóbizottságot a Népszínház-Bizottság fogja összeállítani.

** **Vizsga-hangverseny.** Somogyi Mór konzervatóriumában tegnapi tartották meg a negyedik s ötödik vizsgahangversenyt. A koncert művésze, a növendékek tudása, az intézet kitűnő szíszlemáját és a vezetők gondos oktatását jellemezte. A zongoraosztályban nagy sikere volt Zöldi Elza, V. osztálybeli növendéknek, aki Beethoven Rondóját felett technikával és művészi izléssel játszotta. Haader Gabriella és Gizella, Antos Valéria hangversenyműveket adtak elő bravurral és tanáruk, Somogyi Mór jeles zongoraművésznőktől elsáutott előkelő felfogással. Az alsóbb

osztálybeliek játékánál is szabatos előadást és rythmikus lüktetést észleltünk. Gyönyörű hanggal és finom előadással énekelte Bocsáry Eugénia, jól érvényesült Reiner Lujza briliáns koloratúrája, Fantó Fanny és Siklóssy Jankánál feltűnt a finom pontúrozott előadás, amely Somogyi B. Carola iskolától dicseri. A hegedűosztályban Frankl István, Fischer Károly és Schwarz Arnold játszottak tiszta intonációval. Szép sikerük volt még Sirmai Imre növendékeinek, Bocsáry és Jeney Ettusnak, akik költeményeket adtak elő. A nagyszámban megjelent előkelő közönség a műsor minden egyes számát élénk tetszésnyilvánítással kísérte.

** **Városligeti Színkör.** A Városligeti Színkörben holnap lesz az állandó évad megnyitó előadása, amely alkalommal Uriel Acosta először kerül színre. A megnyitó előadás iránt nagy és állandó érdeklődés mutatkozik. Az előadás 7 órakor kezdődik. Jegyek már délelőtt válthatók az elővételi helyeken és a színház pénztáránál.

** **Uj opera.** Mahler igazgató a bécsi udvari opera számára új operát fogadott el előadásra. Az operának *Tűzveszedelm* a címe s zenéjét Strauss Rikárd írta. Az opera szövegkönyve Woltzogen báró munkája. Az új dalmű novemberben kerül bemutatásra.

** **Vendégszereplés.** A brassói színházban szombaton, 18-ikán Márkus Aranka, a zenekadémba ismert tehetségű növendéke vendégszerepel. A fiatal művésznő a *Troubadourban* lép fel; a vendégjáték iránt élénk érdeklődés nyilvánul.

** **Művészt.** A magyaróvári árvaház javára *Eckhardt-Szalay Róza* urnó, *Eckhardt* Ferenc magyaróvári városbíró neje, ténvesen sikerült művészetet rendezett. *Scheitz* Mártha és *Paraghy* Béla, akik a rendezés munkájában is segédkeztek. Brahmus magyar táncait adták elő nagy sikerrel. *Káta* Ferdinánd vig magánjelenetet adott elő. *Hazi* Hugó két költeményt szavalt nagy tetszéssel. *Eckhardt-Szalay Róza* a *Troubadourból*, *Asztaller* Irma a *Traviatából* énekel *Eckhardt* néval. Az est előképekkel záródott, melyen az akadémai i-juságon kívül Magyar-Ovár előkelő hölgyei vettek részt.

** **Mascagni Amerikában.** Mascagni egy nyolcvan tagból álló zenekarral Amerikába megy, ahol nyolc hétig tartó hangversenykörutat tesz. Az amerikai körútra vonatkozó szerződést Mascagni már alá is írta.

** **Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondó ma este a magy. kir. Operaház előadását fogja közvetíteni előzetes lakására. Előadásra kerül Thomas kedves zenéjű operája, a *Mignon*, melynek érdekessége lesz, hogy fellép benne Arnoldson Sigríd asszony, a svédkek csalogánya. Az opera ez előadásának közvetítése bizonyára kellemes szórakozásul fog szolgálni mindazoknak, akik a klasszikus zenét szeretik. Az opera közvetítés után az est folyamán érkezett híreit olvastatja fel a beszélőjűs, annak vezette után pedig 11 óráig *csigányzene* lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Emke és Elite kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

Az első nagy taps.

— Faludi Antal jubileuma. —

Budapest, május 14.

Huszonöt évig játszott a nemzeti színpadon és az első nagy taptot ma kapta Faludi Antal.

Megérdemelte volna másszor is, de az emberek hozzá szoktak ahhoz, hogy csak azokat a színészeket tapsolják, akik nagy szereppel, hatalmas hanggal, szenvedélyes pátozsszal, a hatás rendkívüli eszközeivel appellálnak a tenyerekre.

Csak a műtört veszi észre a miniatűr-munka művészi becsét. Csak az látja, hogy mennyi gond és lelemény van egy-egy jelentéktelennek látszó epizódszerepben ha gondolkozó és ambiciózus színész dolgozza ki. A nagy közönség figyelmét a hős szerelemek, a starok a primadonnák és primo uomok kötik le, akik királyi színpadon vannak és tehetségük, hírnevük királyi pompájában versenyeznek a tapsért, dícsőségért, mint a circus maximus porondjára leszállott római imperátor.

A nagy közönség előtt a „kis színész”: nép és katonaság. Kötélessége, hogy az elsőrangú színésznek, a vezérnek jól asszisztájon. Kötélessége, hogy ágyutöltékek-feladatának kifogástalanul megfeleljen. Ha ezt a kötelességét teljesítette: mehet taps nélkül a színtalék közé.

A kis színész csak akkor figyelem tárgya, ha három szavas szerepbe véletlenül belesül, vagy nagyon rosszul mondja el, vagy feltűnően ügyetlenül mozog. Ilyenkor kinévetik vagy bosszankodnak rajta. De ha rövid epizódszerepében egy helyt áll, hogy egy-egy pillantása aranyat ér, egy-egy mozdulata studiumra méltó: néma helyesléssel veszik tudomásul, hogy a kis színész jól viselte magát és nem romtotta el az illuziót.

Ezért minden kapunk a Faludi-féle színészek nagy taptot minden huszonöt évben egyszer, amikor negyedszázados működésüket jubilálják.

Ambiciózusnak lenni ott, ahol a becsvágyat taptssal, dícsőszéggel, gazdag fizetéssel honorálják: talán nem is olyan nagy érdem.

De ambiciózusnak lenni a fényes emelkedés, a zajos siker minden kilitása nélkül; ambiciózusnak lenni ott, ahol a színész munkáját sokszor észre sem veszik; ambiciózusnak lenni ott, ahol a színész a maga működését sok esetben estéről estére ismétlődő

robot-munkának érzi: ehhez igazán tisztelőreméltó becsű kell.

A becsűgagnak ezzel a különös nemével és ideális lankadatlanúságával dolgozott *Faludi Antal* a nemzeti színpadon huszonöt év óta.

Pályája kezdetén persze ő is világhódító reményekkel volt tele. Az országos színésziskola padjain arrol álmódzott, hogy az elegáns szalon-bonvivantok szerepkörében versenytársa lesz *Nádaynak*. Később, amikor már a Nemzeti Színház tagja lett, a nagy, démoni intrikusokra vetette szemét és azt hitte, hogy *Jágot*, *Edmundot*, *Moor Ferenccet* kolosszális sikerrel tudná eljátszani. Attól sem idegenkedett volna, hogy „egészen új felfogással” olyan alakokat mutasson be, mint *III. Rikárd*, *Shylock* és *XI. Lajos*. Sőt még most is vannak napjai, amikor háborog benne a vágy, hogy *Hamlet* szerepében álljon a közönség elé.

De a nagyvárúgyó álmok elmúltak és *Faludi Antal* fölébredt. A jó s okos emberek vidámságával, életkedvével számot vetett magával és a királyi szerepek, a hősök, a szalon-férfiak ruházata helyett szépen belebújt a mollierei inasok kosztümjébe és a modern, konyeles pincérek frakkjába.

Illúzió összeomlottak, de az omladékok nem ütötték agyon. Inkább egészségesebb lett tőle. Kődös rajongásából kigyógyult, de nem gyógyult ki a színpad szeretetéből. Magát nem tartotta többé nagyra, de hivatását azontul is nagyra becsülte. A helyett, hogy a félreismert, vad zseni duzzogásával megállott volna félúton, vagy elkezdett volna zúllni: friss erővel dolgozott tovább. Föltette magában: ha nem lehet első a legnagyobb feladatok megjátszásában, első lesz a maga legkisebb szerepeiben. És elérte, amit maga elé kitűzött. Huszonöt év óta talán folytonosan inaszerepeket játszott de annyi karaktert öntött beléjük, annyi humort és vidámsággal fűszerezte őket, annyi mértéket tudott tartani még a parodisztikus, burlesk inas-alakokban is, hogy azt, a mit szerény állásában produkált, bátran művészetnek nevezhetjük.

Tompá hangjával sohasem birkózatott volna meg nagy erőt kívánó elsőrangú szerepekkel; talán arra sem volt elég szenvedélye és mélysége, hogy komoly, drámai jellemeket alakítson. De megvolt benne a csécsap türgeség és a száraz komikum adománya; tudott bohóckodni úgy, hogy maga sohasem vált bohócá; ezekkel az eminens vigjátéki tehetségekkel a Nemzeti Színház nevetettó gárdájának egyik kiválóan hasznos és értékes alkatrészevé erősödött.

Ha nem lehetett belőle hős és király a színpadon, lett belőle első főpincér. És a művészet közárságában egy elmés inas mindig többet ér, mint egy unalmas imperátor.

Szerény és kedves embernek nincsenek ellenségei. Még a pályatársak sem azok. Mutatta ezt a mai jubileum bevezető része, amikor negyedórával a *Mama* előadása előtt *Faludit* kivezettk a színpadra és elárasztották gratuláló beszéddel, ajándékkal és a szeretet minden megnyilatkozásával.

Az igazgatóság nevében *Beöthy László* üdvözölte. „Az a színház” — ugymond — „magas színvonalon áll, ahol az inasok is olyan művészek, mint a jubiláns. *Szigeti Imre* enyegló humorral beszélt hozzá a pályatársak nevében és koszoru helyett egy aranyórát nyújtott át neki. Ennek az óráknak nagyon kedves és intum története van. *Faludi Antal*, aki nemcsak a legelső pincér, hanem a legelső bohème is a nemzetek közt, ezt az órát már régebben depotba helyezte valahol. A kollégák titokban elcsenték a letről szőlő jegyet és közös költségen kiváltották az órát a jubileum emlékéül.

Faludi Sándor az Opera nevében babékoszorut, *Szerényi György* a Vígyszínház nevében értékes ezüstbillikomot nyújtott át és a koszorukon kívül egy élő libát is beküldtek a jubiláns ültözőjébe, főlsszalagozva nemzetiszínü pántlikákkal.

Faludi Antal a tréfas, enyegló ünneplésre könyves szemekkel válaszolt. Tudja, hogy szerény művésze nem érdemel ilyen kitüntetéset, de öröme éppen azért kétszeres, mert ezt az ovációt a szeretet diktálta pályatársainak. Neki és családjának a mai nap soha el nem muló becses emlék; üsztöznés arra, hogy pályáján kitartson és hátralevő életét még inkább a Nemzeti Színháznak szentelje.

Faludi Szigligeti Mamájában Ugri Miskát játszotta ma este. A nézőtérén nem volt nagy közönség, de a jelen voltak percekig tartó tapsal fogadták, amikor a második felvonásban kilépett a színpadra. Ez a nagy, meleg taps megint elég lesz neki huszonöt esztendőre!

Előadás után barátságos lakomán folytatták a legszerényebb kollega ünneplését és a sok tőszton kívül üdvözölő táviratokat olvastak fől Shakespeare-től, Molière-től, Calderontól stb.

A. E.

Liliom Klári.

— Szerző a darabjáról. —

Budapest, május 14.

Boldog emlékeztü jogászkoromban írtam egy népballadát. *Liliom Klára* volt a címe. Tavaly az orvosom tiz napi szobaárstomra ítélte. Bő időm volt rá, hogy ifjusági kísérleteim ócska papírjait, a dalaim százteló szétszört hangjegyeit rendezgessem s ezekben egyszerre csak kezembe akadt az én régi versem.

— Ebből talán elég tisztességes népszínműthéma kerülne, — ütött az eszembe.

A gondolat izgatott... Három nap alatt készen volt az első felvonás, tiz nap alatt az egész darab. Elküldtem a kész darabot a leghivatottabb kritikushoz, a mi édes nagy *Blaha* Lujzákhöz, — mint a szerzők mondani szokták, — aki hozzám írott levele szerint személyesen adta át darabomat a Népszínháznak, amint írja „a legmelegebb ajánlattal.” Mindhiába! Elutasítottak! Most *Makó Lajos* igazgató ur jóvoltából lát a darabom a *Fővárosi Nyári Színházban* lámpavilágót.

Igyekeztem újat, érdekeset nyújtani, sikerült-e, azt a bemutató előadás mutatja meg. A dalaim talán tet-szeni fognak, mert azokról a két legnagyobb magyar énekművésznő *Blaha* Lujza és *Pálmay Ilka* nyilatko-zott oly igaz elismerés hangján, melyre büszke vagyok, s nem állhatom meg, hogy azzal el ne dicsekedjem.

Ime:

Kedves barátom!

Az ön dalai nem szorultak dícséretre. Dícsérik azok maguk-magukat. Mindig a legnagyobb örömmel énekelnek lassuját-trissét, mert kedvenc dalaim! Szívvelyes üdvözléttel

Bőri Splényiné-Blaha Lujza.

Igen tisztelt Dóczy ur!

Köszönöm figyelmét, amelylyel dalainak gyűjteményét hozzám juttatni szives volt. Gyönyörű dalok ezek! Igaz magyar érzésnek és istenadta tehetségnek illatos, színes virágai. Elvezetel dologatom az Ön szebbnél-szebb zamatos dalait, s ha a-kalmam nyílik, a színpadon is énekelek majd belőlük egyet-kettőt.

Szívvelyesen üdvözli igaz híve

gróf Kinsky-Pálmay Ilka.

És most: Ave Caesar! Nagy budapesti közönség! Moriturus te salutat!

Dóczy József.

MŰVÉSZET.

□ Bőcklin-kép a szépművészeti múzeumban.

Bőcklin Arnoldnak, a nemrég elhunyt híres mesternek egyik legremekkebb képe, a *Centaur* a *Kovácsműhelyben* a szépművészeti múzeumba kerül. Egy külföldi műáros ajánlotta fől megvételre a képet a magyar kormányynak és *Wlassics* miniszter az országos képtár szakértőinek javaslataira megvásárolta a remek festményt.

□ Kossuth Lajos szobra. Zemplénnvármegye szobrot állít nagy szülöttének, Kossuth Lajosnak.

A vármegye közgyűlése ma elhatározta, hogy felkéri a belügyminisztert, engedje át az „átmeneti pénzkek kamatait” a szobor céjaira.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ Magyar Numizmatikai Társulat. Ezen a néven ma az Akadémiában új társulat alakult, amelynek célja lesz az éremtudomány és gyűjtés előmozdítása, a gyűjtők érintkezésének megkönnyítése és egyáltalán a numizmatika iránt érdeklődők tömörülése.

Az alakuló gyűlést *Szivák Imre* országgyűlési képviselő nyitotta meg, röviden kifejtve, hogy a numizmatika terén is meg kell menteni a mult emlékeit, s e cél elérésére kapcsolatot kell keresni a Tudományos Akadémiával, a Történeti és Régészeti Társulattal, a Nemzeti Múzeummal és a közoktatásügyi kormányynal. Az alapszabálytervezetet tárgyalák ezután, amelynek csupán első pontja okozott nagyobb vitát. Arról volt szó ugyanis, hogy mi legyen a társulat neve. Némelyek *Magyar érmészeti társulat*-ot ajánlottak, mások, helyesebb magyar érzéssel az *Éremtani* vagy *Éremtudományi társulat* elnevezést mellett foglaltak állást. A vitát végre *Szivák* elnök döntötte el olyképen, hogy a *Magyar numizmatikai társulat* nevet indítványozta, tekintettel arra, hogy az érem, érme még nem eléggé elterjedt magyar szó, de meg a külföld is a *numizmatika* szót használja. A társulat valószínűleg már ez őszén megkezdé működését.

○ A Madách-Kör e hónap 17-ikén, pénteken este hat órákor tartja az évadban utolsó főlóvasó-ülését a Lányai-utcai iparrajziskola nagyterében. (Bejárat a Lányai-utca 4/a. vagy Oroszlán-utca 1.) Az estén *R. Marsóly* Margit szavalni fog, *Bársony* István és dr. *Moray* Győző főlóvasást tart.

A madarak hasznáról és káráról.

— Herman Ottó könyve. —

Budapest, május 14.

A legújabb magyar tudományos munka érdemes szerzőjével, *Herman Ottóval*, mi is köszönetet mondunk *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszternek, hogy lehetővé tette ennek a munkának a megjelenését. A nagylelkű protektor okosabban, hasznosabban a reszortján belül nem értékesíthette volna meoónási hajlandóságait a tudomány és az irodalom és a gazdaság javára, mint hogy módot nyújtott a *madarak hasznáról és káráról* könyvet írni annak a tudosnak, kiben az elmének legmagasabb rangu pallérozottságával a szívnek minden őszintesége és melegsége egyesül.

Megbecsülhetetlen értékű előtünk ez a ma jelenet munka. A valódi tudományt látjuk a magyar géniusszal a legitimusabb közösségben. A madarakról van szó, de a munkából, a tudomány rovátkáiból a magyar nép lelke lép előnk olyan közvetlenséggel, hogy szinte érezzük deris, nyájas melegét. A tudós szerző díszes, száz művészi rajzzal illusztrált munkájában a nép lelkéhez a nép nyelvén beszél. Temérdek a mondani valója. És *Herman Ottó*, — mi kár, hogy ezt érdemül kell felírunk, — magyarul mondja el a mondani valót és nem tudósul. Ebben a tekintetben ez a munka valóban korszakos jelentőségű. A természettudás nyelvészeti mestermunkát végzett s nem holmi népies virtuozkodást. A magyar nyelv és kincsébányáiból szedi a formákat, hogy magyarul beszéljen a magyar földmívelő, kertészkező halász és pásztorokó magyarsággal.

Ki is jelenti előjáró beszédében, hogy szent kötelességet érez okulására és gyönyörűségére lenni annak a népnek, melynek barátságos tüzhelyénél maga is onni okulást szerzett, melynek tiszta megnyilatkozásából onni virágot szedett.

Ah, ha így íródtak volna meg a Tudományos Akadémia kiadványai, vagy akárcsak az iskolai tankönyvek, mennyivel népszerűbb és elterjedtebb lenne a tudomány ebben a hazában, még az ugynevezett felsőbb régiókban is.

Mielőtt a könyvről magáról szólnánk, sietünk megjegyezni, hogy azzal *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter ugyszólván megajándékozta a nemzetet. Ugy halljuk, hogy tizezer példányban készült, az ara pedig egy korona. Ez tisztára ajándék, mert a megjelent munka akár tartalmazna értéket, akár külsejének díszét taksáljuk, csaknem tiszteresét éri a megszabott árnak a könyvpiaci árak szerint.

Azonfelül pedig a boríték belső lapjára a következő tartalmu cédula van ragasztva:

Köszögi jegyzőknök, valamint lelkészknök és tanítóknök, akik eziránt egyszerű levélben, vagy akár levelező-lapon a magyar királyi földmívelésügyi miniszterem VI. fősztályához fordulnak, ez a kötet ingyen küldetik meg.

Felmerülhet a kérdés, hogy mért éppen a földmívelésügyi miniszter költekezik oly bőkezűen költségvetésének határai között a tudományos irodalom gazdagítására? Erre a kérdésre megtaláljuk a választ a könyvben. Régen megállapított igazság, hogy a madár a mezőgazdasági életnek igen fontos tényezője. A madarak tulnyomó többsége megbecsülhetetlen hasznára válik a mag- és gyümölcs-termelő gazdának. Nélkülük, vagyis rovarpusztító ősztőlnek nélkül idővel teljesen kipusztulna a vetés és a gyümölcsfa, sivataggá válnék mező, erdő. A lég madarai, az éneklő, füttyölő, csiripelő és károgó szárnyasok a tudusz instrukusz értékes részét képezik. Ezért mutatkozott szüksége annak, hogy jól megösmertessék őket az érdekeltekkel. *Herman Ottó* könyve tehát, bár az igazi poézisnek varzása ömlik el rajta, józan, gyakorlati oéit szolgál. Ez magyarázza meg egyuttal a földmívelésügyi miniszter józan nagylelkűségét és bőkezűségét.

Ha eddig a madarat csak tolláról ösmertük, *Herman Ottó* könyvének olvasása után megösmernük a természethez való viszonyában, s megtudjuk, hogy milyen nevezetes helyet foglal el a népek lelki életében. Mert a magyar nép az ő eszhatatlan éles ősz-tőnével már régen felösmerte, hogy a madár nemcsak dalával szórakoztatja hanem verejtékének gyümölcs-ősztetésében is hűségese, megbízható munkatársa.

„Nem igen van”, mondja *Herman Ottó*, „a föld kerekességének oly népe, amely a madár életének megvívásában és megmagyarázásában vetekedhetné a magyarral.”

Se szeri se száma azoknak a népies példabeszédeknek, mely a madarakat vonatkozásba hozza az emberekkel. Milyen érős flozofóán nyugszik például a következő példaszó:

„Szegény urnak galambduc a mézszárszéke.”

Ezzel tudniillik azt akarja kifejezni a példaszó ember, hogy aki eprédálja az örökét, annak nem igen kerül egyéb hus-éle az asztalára, mint a galambfóók.

Egy másik fejezetben gyönyörködve olvassuk, hogy a magyar nép milyen mestersen tudja a madárhangokat, csicsérgést, csatogást, bugást, károgást, rikkantást emberi szavakra váltani. Egész párbeszédet formál. Mikor a pulyka fázékony kicsinyeit vezeti, azt pityergi:

Csak úgy élünk, csak-csak-csak!

Erre a fiak felelik:

Még egy kicsit-csit-csit-csit!

Ekkor a pulyka-kakas oda lublubol a jérének:

Kudulással is eltartalak!

De regét és tanítást is ki tud formálni a nép a madarak szavából. Erre a tudós szerző egy gyönyörű példát mutat be.

Mikor ugyanis az Űdvözítőt halálra keresték, a nép szerint a banka ezt kiáltotta:

Hup-pu-pu, itt!

A bibio meg ezt:

Buvik, buvik, buvik!

Utána a fűrj, hogy:

Itt szalad, itt szalad!

A nép szerint tehát mind a három madár áruló volt. De nem ám a kis cinege, a nép kedvence, amely azt mondta:

Nincs erre, nincs erre!

Egy igen érdekes fejezetben elmagyarázza Herman Ottó a madár családú életét, a észekarás művészetét, a szülői gondosságnak megkapó jelenségeit. A tudós minden szavának nyomán bájos poézis lopódik a lelkünkbe, vele együtt csodáljuk a függő cinege fészket, mely valóságos arhitektónikus remek. És ez a mesteri alkotású madárhothon egy füz lehajló ágára finom hánocsal van odaköve.

„A nyár, a füz, a gyékénybuzogány és a bogács finom gyapjából, röpülő, bolyhos magvából gondosan megszöve, kirakva; oly tökéletesen, puhán és tartósan, hogy nincs kalapos, mondja Herman Ottó, aki így eltalálja.”

És mennyi kedves, apró intimitást tud velünk közölni a madarak családalapításáról ez a mély tudású, tárgyának szeretetétől beszédessé lett író. Szinte maga is fél, hogy „vastagra talál hízni a kiesinynek szánt könyv.” A költő megindultságával beszéli el a madárvonulás természetrajzát. Lelke a messze légitutakon végig kíséri a busan krugató darvakat, a fiatal együtt utrakelő golyákat, a háztetőn gyülekező fűsti feoskéket. Megfigyeli őket, amint a kaszálon seregbe verődve tanácsoknak, a mint valami parancsra szárnyra kapnak és défelé eltűnnek.

Majd a pátosz szárnyaira emelkedik szava: „Védjétek a madarat! Magyarazta egy fejezetben kerestül. És ezt a magyarázatot erős tudománnyal, döntő okokkal támogatja. Elmondja, hogy a piciny királykamadár évenként hárommilliónál több rovar emészt fel. Még nagyobb rekordot képes felmutatni a kék cinege, mely évente hat és fél millió rovar pusztít el, s emellett 12—16 fűköt is felnevel.

Micsoda esztelenség és gonoszág ezeket a madarakat pusztítani, fejtegeti a szerző. A rovarkár, mondja, évente nem százazrekre, hanem százmilliókra rug. És statisztika.

És megtudjuk ebből az értékes könyvből, hogy nem akad a világon nép, mely annyiféle néven szólítaná a madarat, mint a magyar. Tengernyi az elnevezések sokasága. Ugyanazt a madarat másképp nevezi a körösmenti ember, másképp a balatonmelléki. Csak a címeres madár egynevű: a holló, a daru, a hattyu, a tuzok, a kócsag és a kecseson.

A könyvnek többi része egyenként mutatja be képben és írásban a hazai madarakat. A madárképeket egy derék magyar ifju, Csörgény Titusz készítette. A fiatal illusztrátorral Herman Ottó így nyilatkozik: Benne elevenen lüktet a természet iránti szeretet és azt képeiben ki is tudta mondani. Aki a könyvet végiglapozza, az ebben az itéletben meg fog nyugodni.

Es mi is nagy megnyugvással és örömmel fogunk ismét-ismét lapozgatni ebben a könyvben. Részen, hogy tudásunkat öregbítsük, Iórszben pedig, hogy elmondhassuk: ime egy magyar könyv, melyet a kunyhó lakója utolsó bötüüg megért, s amelynek minden bötüje díszére válik a természettudományának.

Lucián.

EGYESÜLETEK.

(Az Auróra irodalmi és művészeti kör) ma este tartotta évi rendes közgyűlését Irányi Dániel-utca 14. számú helyiségében. A gyűlést Bekics Gusztávné nyitotta meg elnöki jelentésével. Megelégedéssel fogadták beszámolóját a kör múlt évi sikeres működéséről. Utána Laky Imre főtitkár mondta el jelentését. Dr. Frank Rezső pénztáros a múlt évi zárszámadást mutatta be. Végül a tisztikart alakították meg a következőképp: Diszelnök lett: Jókai Mór. Elnök: dr. Vértessy Gyula. Alelnök: Porcsolt Kálmán és Bekics Gusztávné. Igazgatók: Bodnár Zsigmond és Ebekszky Jenő. Főtitkár: Laky Imre. Pénztáros: Kármán Aladár.

Háznagy: Fáy J. Béláné. Műtáros: Istvánfy Gyula. A kör tiszteletbeli tagjai lettek: Jókai Mór, Bartók Lajos és Bodnár Zsigmond. A választmányba beválasztották: Abrányi Emilt, Falk Miksát, Forinyák Gyulánét, György Aladárt és Tomori Stanisich Jenőt. A közgyűlés társas vacsora követte.

(A magyar sakk-klub) a mai nappal az Erzsébet-körút 53. szám alatt levő kávéházba költözött át. A klub vezetősége most nagyban készülődik arra a monstre-szimulán versenyre, amelyen dr. Bródy Miklós a jeles sakkmeister egyszerre 30—40 pártit játszik. Az érdekes versenyt valószínűleg már a jövő szombaton tartják meg.

SPORT.

Tavaszi lóversenyek.

Hatodik nap.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 14.

Tul vagyunk már a Király-díjon, és a közönség még mindig olyan friss, eleven és olyan sok a tribünökön, akár csak ma nyit volna meg a tavaszi meeting. A program, ellentétben a Király-díj után mindig alkonyodni szokott meetingekkel, folyton hosszabbodik, a résztvevő lovak száma nőttön nő, csak a régi finishek nem akarnak újra feltámadni. Küzdelem alig van, s ami van, az is a távoszlopnál dől el messze a nagy tribüntől, ahoa már csak az látszik, hogy Fred Taral kanterben nyeri a versenyt.

A mai nap főszáma különben a Kettős ivadékverseny volt. híres előfutása a Derbynek, amelyben most is futott pár Derby ló. De bár hogy ne is futott volna! Ami ló jól futott a versenyben, azokat a saját istállójuk sem tartja Derby lovaknak; ami rosszul futott, azok bukott Derby nagyságok, amelyek eddig még komoly szerepet játszottak a Derby listán. Booky, mint egy rossz gebe áll már a közönség szeme előtt. Tegnap még a Derbyre fogadták, míg mai futásával szerte foszlottak azok a legendák, melyek a sör-király lováról keltek. High Leicestershire-ről végleg kiderült, hogy rossz, Ponyvássy sem Derby ló többé, hiszen aki verte ezt a diszes társaságot, csak egy Ignatieff és egy Joconde. Ignatieff könnyen nyerte Taral az ivadék-versenyt, azt a versenyt, melyet más években Derby nyerők nyernek; ugyanazzal az Ignatieffel, mely a három évesek nagy handicapjében rossz lovakat nehezen tudott verni. Ignác testvére bizonyosan javult az utóbbi hetekben, de az mégis megfoghatatlan, hogy egy istállóban csupa Kincesem és Tokiók legyenek, hogy a többiek közt másodrangunk tartott ló verje más istállók legjobb lovait. Taral bosszorkányságának már hívei vannak, nem lehet az, amit ő cselekszik, csupa tudomány. A startnál különben minden versenyben nagyon ravaszodik s feltűnt már a közönségnek is az a szabálytalansága, hogy nem helyből indul el a loval, mint más jockeyk, hanem a start előtti pillanatban pár hosszal hátrább veszi a lovat s azután vágásban megy bele az elinduló löcsömbe. A starternek mindenestre vigyáznia kellene Taralra, mert így nem is szólva arról, hogy sokkal jobb lovas a többinél, még meg nem engedett előnyt is szerez magának.

Ignatieff győzelme csak azért nem volt nagyobb meglepetés, mert Taral ulti; inkább az volt a meglepő, hogy a nagy favorit Booky legeslegutolsó lett. Szépen futott Joconde, amely úgy látszik, hasznos lova lesz a Springer-istállónak.

Erdekes volt még a két évesek versenye, különösen résztvevőinek jó klasszisa révén. Itt Couleur óriás favorit volt. Hogy Taral milyen „sipista”, sohasem mutatta úgy meg, mint itt. A startnál Hazafinak volt a belső pályája, Couleurnak a legkülső. A dolog vége pedig az lett, hogy Hazafi a belső pálya dacára sem tudott lábra kapni és a korlát mellett maradni, ellenben Taral Couleurrel a legkülső pályáról egy pillanat alatt a barrierhez rontott s bevezetett, az egész pályán akadályozott Hazafi előtt.

Szép győzelme volt még az utolsó versenyben Antoniumnak, melyet az amerikai Gray nagy hidegvérrel, igen ügyesen lovagolt. Ez a jockey általában egyike legtöbbet ígérő lovasainknak, aki, ha jó lovakhoz jut, gyorsan megkedvelte magát a közönség előtt.

A nap különben félig-meddig a meglepetések jegyében állott, mert Delilányát, Maculánit és Antonist kevésbé fogadták. Per Butters, Couleur, Éva és Ignatieff ellenben fogadott lovak voltak, melyekre sokat fizettek ki a bookmakerek.

A mai részletes eredmények ezek:

I. Eladóverseny. Távolság 1400 méter. Díj 2000 korona. Szemere Miklós Éva (Imre) első, Manilla (Richnovszky) második, Astorja (Nagy) harmadik; futott még Népszava, Schweine-Baron, Szánom-bánom és Danseuse. Totalizátor: 10: 26. Helyfoglalások: I. 50: 68. II. 50: 68. III. 50: 90.

II. Handicap. Távolság 1400 méter. Díj 3000 korona. Szeme Miklós Maculánija (Cleminson) első, Rikkantó (Slack) második, Gut genug (Southey) har-

madik, futott még: Avis. Bousserole, Maida, Anita, Aranyes. Oppositio, Dureh die Lappen, Johnston, John és Sötét. Totalizátor: 10: 68. Helyfoglalások: I. 50: 120. II. 50: 320. III. 50: 146.

III. Kettős ivadékverseny. Távolság 2000 méter. Díj 20,000 korona az elsőnek, 3000 korona a másodiknak, 1000 korona a harmadiknak. Báró Uchtritz Zs. Ignatieff-je (Taral) első, Joconde (Adams) második, High Leicestershire (Hamilton) harmadik. Azután Booky, Cleo és Ponyvássy. Totalizátor: 10: 30. Helyfoglalások: I. 50: 86. II. 50: 114.

IV. Alamafj. Távolság 2400 méter. Díj 4000 korona. Dréher Antal Per Enters-e (Jones) első, Catcher (Hyams) második. Több ló nem futott. Totalizátor: 10: 13.

V. Két évesek versenye. Távolság 1100 méter. Díj 3000 korona. Gróf Festetich Tasziló Couleur-je (Taral) első, Hazafi (Black) második, Babám (Wilton) harmadik. Azután Lator II., Mad Girl Atalaya, Faix, Különo II., Menykö, Boba. Rating Gabschi és King-Fu. Totalizátor: 10: 21. Helyfoglalások: I. 50: 70. II. 50: 114. III. 50: 78.

VI. Két évesek eladóversenye. Távolság 1000 méter. Díj 2000 korona Blaskovits Ernő Delilánya (Black) első, Saskia (Wilton) második, Parsley (Gray) harmadik. Futottak még: E Batidor és Swet Love. Totalizátor: 10: 75. Helyfoglalások: I. 50: 112 és II. 50: 72.

VII. Weiter-Handicap. Távolság 1000 méter. Díj 3000 korona, Ohlenberg Antoniusa (Gray) első, Billa (Taral) második, Bence (Adams) harmadik. Futott még: Dianella, Kalapos inas, Philosoph, Heimchen, Timor, Allerweil fidel, Ida, Tiamo és Rdse S. Totalizátor: 10: 70. Helyfoglalások: I. 50: 106. II. 50: 83. III. 50: 98.

TÖRVÉNYSZÉK.

A polgári perrendtartás. A polgári perrendtartás tárgyában az igazságügyminiszter e hó 21-ikére érkeztetelt hívott egybe. Az érkeztetelen Páosz Sándor igazságügyminiszter fog elnökölni s a tanácskozásokhoz meghívást kapnak az igazságügyminisztérium részéről: Főrősmarty Béla államtitkár, Bernáth Géza államtitkár, Lányi Bertalan miniszteri tanácsos, Tóry Gusztáv miniszteri tanácsos, Iming Konrad táblai tanácselnök, dr. Fodor Armin kir. táblai bíró, dr. Terty Gyula törvényszéki bíró; továbbá meghívotnak: Oberschall Adolf kir. ítélőtáblai elnök, Vavrik Béla és Szabó Albert kuriai tanácselnökök, Góttl Agost kuriai bíró, Fabiny Ferenc kuriai bíró, dr. Décsy Zsigmond kir. táblai tanácselnök, Vavrik Antal kir. táblai tanácselnök, Horváth Jenő kir. táblai tanácselnök Nagy Odón kereskedelmi és váltótörvényszéki elnök, dr. Horváth Ferenc kir. törvényszéki elnök, Seyfried József pestvidéki törvényszéki elnök, dr. Baumgarten Karoly kir. táblai bíró, Barthodiszky Emil, dr. Iszák Gyula kir. táblai bírói cím- és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bírák a budapesti kir. törvényszéknél Roth Ferenc kereskedelmi és váltótörvényszéki bíró, dr. Schmor Gyula budapesti VIII—X. kerületi kir. járásbíró, dr. Chorin Ferenc ügyvéd, dr. Visontai Soma ügyvéd, dr. Györfly Gyula ügyvéd, Barabás Béla ügyvéd, Mohay Sándor képviselő, Ragályi Lajos képviselő, Polónyi Géza képviselő, dr. Wolf Vilmos ügyvéd, dr. Stiller Mór ügyvéd, dr. Nagy Dezső, dr. Papp József és a kereskedelmi minisztérium képviselői.

§§ Mulatság után. Tavaly szeptemberben Hegedűs Nagy István szobrászsegéd három barátjával együtt mulatott egy Szondy-utcai vendéglőben. Ejtélre járt az idő, amikor hazafelé indultak. A Szondy-utcai gyalogjárón egy ember jött velük szembe. Mikor összetaláltak, Hegedűs Nagy István meglökte a részeg embert, Schuller János kiszolgált őrmestert, gyári művezetőt. Ez nagyon zokon vette, hogy egy olyan legény meg vele kikötött aki még katonára sem volt s potonütötte Hegedűs Nagy Istvánt aki aztán előrántotta zsebkését s azzal két szurást ejtett Schulleren. Az egyik szurás a melbördák alatt érte, a másik pedig a combon, átvágta az ütőeret, úgy, hogy a szerencsétlen ember elvérzett és meghalt. A budapesti büntető-törvényszék halált okozó súlyos testi sértés bűntette miatt helyezte vád alá Hegedűs Nagy Istvánt a vizsgálati fogság fenntartásával. A törvényszék az első ítéleténél a védő kérelmére elrendelte a vádlott elmebeli állapotának megvizsgálását. Ez megtörténvén, az orvoskärők véleménye az volt, hogy Hegedűs Nagy István örökletes idegességben szenved. A második ítéleténél azonban semmi adat sem merült fel arra, hogy Hegedűs az elhunyt részéről jogtalan támadás érte volna. Dr. Keserű alügyész a főtárgyalás adatai által megdöntöttek látta a nyomozás irányát és azt az alapot, amelyen a vád felépült; az ügyet az esküdtszék elé tartozónak kérte kimondani.

A budapesti büntető-törvényszék esküdttörvényszéke Zsitvay Leó elnökele alatt ma tárgyalta ezt az ügyet. A tárgyaláson a vádat dr. Sélley Barnabás kir. ügyész képviselte, a vádlottat dr. Rácz Dezső ügyvéd védte. A vádlott kihallgatása folyamán tagadta bűnösségét, holott a rendőrség s a vizsgálóbíró előtt minden töredelmesen bevallott. Nagyioku részegségével akarja

magát menteni s a hozzá intézett kérdésekre többnyire ezen szavakkal felelt:

— Nem emlékszem, nem tudom.

A tanuk kihallgatása után dr. Sélley Barnabás kir. ügyész és dr. Rácz Dezső védő mondták el perbeszédüket. Az esküdtek a vádlottat bűnösnek mondták ki az erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés büntetésében s ezért a törvényszék egy évi és hat havi börtönrre ítélte, amelyből 6 hónapot kitöltöttnek vett a vizsgálati fogság által. Kötelezte továbbá a vádlottat, hogy özv. Schuller Lajosné árván maradt kis fia 14-ik életévének betöltéséig havonta 10 korona tartási díjat fizessen. Az ítélet jogerős.

§§ Érdekes ítélet. A *Frankfurter Zeitung*nak táviratozók Münchenből, hogy az alsó-bajorországi esküdszék felmentette egy vidéki lap szerkesztőjét a felség sértés vádjáról. Az inkriminált cikkben a szerkesztő hevesen megítámdta a német oszárát a Lord Robertshez intézett táviratáért. Az államügyész vádbeszédében kifejtette, hogy magában véve nem felség sértés az, ha egy uralkodó fejedelem politikai tetteit hibáztatja; utalt arra is, hogy a oszár rokonszenve ez esetben nem felel meg a németek legnagyobb részének érzelmeivel, mert köztudomású, hogy Vilmos császár Angolország partján van, holott a német nép a boerokkal rokonszenvez. Egész természetesen tehát, ha ezt a disharmoniát a saját szava teszi, de nem szabad a kritikának bizonyos korlátokon túlnem lépnie magát. Az államiügyésznek vádbeszéde után, amely védelemnek is beillt, az esküdtek egyhangulag mondták ki a nem vétkest.

Nyíltér.

A Szinye-Lipóczi
Lithion-forrás
kftűnő skkerrel
Salvator használatik

vese-, húgyhólyag-, húgydara- és kövszénybántalmak ellen, vizeleti nehézségeknél, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmánál.

Húgyhajtó hatása!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Csakmentes!

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a
Salvator-forrás igazgatóságánál. Eperjesen.

Budapecsten, főraktár Édeskuty L. urnál.

TROPON a gyomorhajosok legjobb tápláléka.

A gyöngeségi érzést, mely a rossz emésztésekéknél, a táplálék tökéletes feldolgozása következtében föllép, a Tropon hamar megszünteti.

Ez a könnyen emészthető fehérje, melyet a leggyöngesebb gyomor is elbir, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételket megemésztési egyáltalán nem képes, hogy szervezeteiknek mindennap annyi fehérjét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

Mi a Schapirograph?

Schapirograph a legeslegjobb sokszorosító készülék feketenyomásra. Ara 15 ft. Kivánatra küldök bérmentve egy Schapirographot kipróbálásul 4 napi használatra és nem tetészetén csak a bérmentesített visszaküldést igénylem. Prospektusok ingyen.

Pohl Fritz kftűnőlegességű-üzlet iródi szerek részére, Bécs, I. Heintzriegasse 2

ZONGORÁK:

a legfinomabbak és legjobbakk, nagy választékban jutányos áron kiszerelés mellett CHMEL J. és FIA-nál. Budapest, Haas-féle palota. Legnagyobb üzlet e szakmában.

Társ.

Egy úzbenben levő és igen jó forgalmu iparvállalathoz, mely 50% kimutatható tiszta hasznót jövedelmez, az üzem megnagyobbitása céljából társ keresetkik 5000 ft. beféttel. Papir szakmában jártnak előnyben részesülnek. Komoly referntások kéretnek ajánlataikat „H. 5000” alatt a kiadóhivatalba.

Pénzt!

Előnyös föltételek mellett 4 év alatt visszafizethető kölcsönt nyújt kereskedőknek, iparosoknak, tisztviselőknek, valamint katonatiszteknek stb. a

„Magyar takaré- és hitelgyesület m. sz.”

VII., Kerepesi-út 6. sz., II. em. 9.

Takarékbetéteket B. számlaként is kezelnek. — Hitelkérvény-úrlap kívánatra ingyen és bérmentve.

A Fővárosi Takarékpénztár m. sz.

VII., KEREPESEI-ÚT 40. SZ.

kölcsönt nyújt kedvező visszafizetés mellett, 3 havonkénti tőketörlesztéssel vagy 6 évig tartó hetibefizetéssel, gyors elintézés.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Olmütz, május 14. Az uralkodó kegyelemből 1000 korona pénzbüntetésre változtatta *Holeschau* község előjárójának, *Zwillingernek* három heti szigorított fogságbüntetését. Az előjárót az 1899. év októberében előfordult zsidó-zavargások miatt ítélték el.

Moszkva, május 14. *Moszkvában* a *Droviani-utcában* ma nagy tüzvész pusztított. *Három ember haladt lelte* a lángok közt, négyen súlyosan megsebesültek.

Az olasz borvám ellen.

Bécs, május 14. Miután a szeszadótörvényt a képviselőház harmadik olvasásában is elfogadta, a szőlőgazdasági bizottságnak a borvámzáradék eltörlésére vonatkozó jelentése került tárgyalás alá. *Marchet* előadó elfogadásra ajánlja a bizottság javaslatát, mely szerint a kereskedelmi szerződéseknél 1903-ban leendő megújításánál minden borra nézve, kivéve a pezsgőt, fenntartandó a husz aranyforintnyi autonóm vámtétel és mérsékelt szerződéses vámok nem engedélyezendők. *Marchet* a legnagyobb mértékben utalt arra, hogy a francia bor versenyre még sokkal veszedelmesebb, mint az olasz boré. (Élénk tetszés.)

Báró Call kereskedelmi miniszter: A bizottság jelentése, a bortermelés súlyos helyzetének okát az ugynevezett borvámzáradékban találja és ezért indítványozza, hogy a ház már most előzze meg a záradék megújítását oly határozattal, mely a jövőndő borvám felemelését mondja ki. Bármennyire érthetővé teszi is számos borvidék téyleg fennálló inséges állapota az ily eljárás, az mégis szokatlan és mint a bizottság maga is elismerésre méltó határozottsággal hangsúlyozza, semmiképpen sem alkalmas arra, hogy a kereskedelmi szerződések megkötését megkönnyítse. A kormány reméli, hogy sikerülni fog épp úgy, mint a más államokkal kötendő szerződéseket, úgy Olaszországgal is a szerződést mint fél jogosult igényeinek teljes megóvása mellett és mindkét szerződő felet kielégítő módon létrehozni. Bármennyire kötelességének ismeri is, hogy a hazai bortermelésnek megszerezze a sürgősen szükséges oltalmat, a kormány célszerűtlennek tartja egyes vámtételeknek időelőtti és külön szakított megszavazását. Ezért valamint tekintettel arra, hogy a külsőben álló szerződési tárgyalásokat a magyar királyi kormányval való megegyezésnek kell megelőznie, a cs. kir. kormány elvi okokból nem azonosíthatja magát a jövőndő borvám magasságára vonatkozó bármely indítvánnyal és ez idő szerint az erre vonatkozó vitában sem vehet részt.

Bianchini utal a borvámzáradék által Olaszországnak okozott károokra. A kereskedelmi miniszter nyilatkozata nem elégíti ki. A kereskedelmi szerződések kötésénél a politikai tekintetek nem lehetnek egyedül irányadók.

Ezután még *Robic*, *Kühsehlm* és *Schrott* képviselők beszéltek, mire a szőlőgazdasági bizottság indítványait nagy szótöbbséggel elfogadták.

A délafrikai szabadságharó.

London, május 14. A *Manchester Guardian* föltétlenül megbizható forrásból jelenti, hogy *Kitchener* azt ajánlotta az angol kormánynak, hogy a boeroknak kedvezőbb békeföltételeket szabjon, mert a boerok mostani taktikája mellett a *guerilla-háboru* még nagyon sokáig eltarthat.

London, május 14. A parlamentben ma nyomtatványokat osztottak szét, amely szerint 1900. június havától 1901. január haváig Dél-Afrikában összesen 634 épületet hamvasztottak el és pedig júniusban kettőt, júliusban háromat, augusztusban tizenkettőt, szeptemberben 99-et, októberben 189-et, novemberben 226-ot, decemberben hatot és januárban háromat. Kilencven esetnek a dátumát nem tudják.

Brüsszel, május 14. *Krüger* környezetében beszéltek, hogy *Kitchener* a háboru hosszadalmaságára való tekintettel hajlandó volna a boer államoknak megadni a teljes függetlenséget, de *Chamberlain* határozottan ellenzi ezt.

Krüger egészen hiábavalónak tartja *Botháné* misszióját, mert csak a boerok teljes függetlensége mellett lehet azó békekötésről.

Botha újabban azt jelenti, hogy a fokföldi hollandok tömegesen csatlakoznak seregéhez.

A kínai bonyodalom.

London, május 14. A *Standard* sanghaji levelezője jelenti tegnapi kelettel: A kínai kormány a

hadikártérítés kifizetésére 10 millió taelt a sóadókból, 3 milliót a belső adókból és 2 milliót a likkindsókból szándékozik fedezni. A sanghaji mandarinokat hivatalosan értesítették, hogy a oszárri udvar a jövő hónap közepe előtt Kafengszuba (*Honan*) akar menni.

Berlin, május 14. A *Pekingből* érkezett távirati jelentések szerint a hatalmak képviselőinek e hó 11-ikén a kínai meghatalmasottaknak egy jegyzékét ácták át, amelyben a hatalmak által követelt 450 millió taelt kártérítési végösszeget elfogadják és 1902. júliustól 30 éven át évi 15 millió taelt lefizetése által való törlesztését javasolják.

Páris, május 14. *Delcassé* külügyminiszter a mai minisztertanácsban bejelentette, hogy a *Khinában* levő francia expedíciós hadtestből 2000 embert hazaszállítottak és a többi is haza fogják szállítani, mielőtt a hatalmak együttes jegyzékének záradékában foglalt intézkedések végrehajtottak és nevezetesen a kártérítés kérdése szabályoztatott.

Franciaország külpolitikája.

Páris, május 14. A kamara mai ülésén *Guieysse* előterjesztette a munkások nyugdíjbiztosításáról szóló törvényjavaslatra vonatkozó bizottsági jelentést.

Castelin meginterpellálta a külügyminisztert a kormány külügyi politikájára nézve.

Delcassé külügyminiszter azt válaszolja, hogy Franciaország az olasz hajóraj látogatásában a két ország között való jó viszony bizonyosságát látja. Abban az üdvözlésben, amelyben az orosz hajóraj *Loubet* elnököt részesítette, újabb zálogát látja Franciaország a francia-orosz szövetségnek, ugyszintén bizonyosságát annak, hogy ez a szövetség soha sem volt erősebb, mint most. Franciaország ebben a tényben biztatást lát annak a politikának a folytatására, amelynek nagy sikerei elismerésében a franciák nem lehetnek az utolsóik. (Helyeslés az egész házban.)

A kamara azután áttért a napirendre.

Páris, május 14. A minisztertanács elhatározta, hogy javasolni fogja a kamarának, hogy a jövő hét elején vegye tárgyalás alá a munkásnyugdíj-pénztárra vonatkozó törvényjavaslatot.

Kertész-sztrájk.

Sevilla, május 14. A sztrájkoló kertészek a többi kertészeket erőszakkal meg akarták akadályozni a munkában. A csendőrség közbelépett, több embert megsebesített és 70 embert letartóztatott. A munkásmozgalom kiterjed az egész tartományra.

Az orosz rémuralom.

Pétervárr, május 14. *Gorkij* Makszim író, *Vengorov* szerkesztőt és az utóbbinak nőtestvérét letartóztatták. A rendőrség éjjel-nappal keresi azt a nyomdát, amelyben a munkásokat forradalomra izgató proklamációt nyomják.

A török postaháborúság.

Konstantinápoly, május 14. A szultán második titkárat, *Izzed* béget, a nagykövetekhez küldte, hogy megmagyarázza nekik, hogy a kormánya rosszul teljesítette a külföldi postahivatalokra vonatkozó parancsát. A nagykövetek nagyon barátságatlanul fogadták *Izzed* béget.

Páris, május 14. A ma tartott minisztertanácsban *Delcassé* külügyminiszter közölte, hogy Franciaország csatlakozott a hatalmak erélyes tiltakozásához, a portának az idegen postahivatalokkal szemben követett eljárása ellenében.

Közgazdasági távirat.

New York, május 14. (Terményföldszé.) (Zárlat.)
Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/16 (8 1/16). júniusra 7.51 (7.53). Augusztusra 7.25 (7.24). New-Orleansban helyben 7 7/16 (7 7/16). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.— (7.—). Stand white Philadelphianban 6.95 (6.95). Refined in Cases 8.— (8.—). Credit Balances at Oil City 1.07 (1.07). — *Zsír:* Western steam 8.25 (8.20). Rohe és Brothers 8.85 (8.25). — *Tengeri irányzata tartott.* — Májusra 51.— (51.—). Júliusra 48 1/4 (48 1/4). — Szeptemberre 48 1/4 (48 1/4). *Buza* irányzata gyenge. Páros Ózi helyben 82 1/2 (82 1/2). Májusra 80 1/2 (80 1/2). Júniusra — (—). Júliusra 77 1/2 (78.—). Szept-re 75 1/4 (76.—). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kéő:* iair Río 7. sz. 6 1/4 (6 1/4). Májusra 5.20 (5.80). Augusztusra 5.45 (5.50). — *Liszt:* Spring Wheat cears 2.80 (2.80). — *Cukor:* 3 1/4 (3 1/4). — *On:* 26.62 (26.80). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 14. (Terményföldszé.) (Zárlat.)
Buza irányzata gyenge. — Májusra 70 1/2 (71 1/4). Júliusra 71.— (71 1/2). *Tengeri irányzata tartott.* — Májusra 52.— (51 1/4). — *Zsír:* Májusra 7.90 (7.85). — Júliusra 7.90 (7.87). — *Sealonna* short clear 8.20 (8.20). — *Serfészus:* Májusra 14.62 (14.57). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéiratokat nem adunk vissza. —

Tr. A népszerűsítés nem mehet a végletekig, nem lehet tehát azt kívánni a tudóstól, hogy az utca és a kávéház nyelvén mondjon el mindent. Egy tudósok paraszttól kérdezte egyszer egy barátja, hogy mi is az a távirtda tulajdonképpen?

— Hát azok a vasdrótok, amiket a vasut mellett látsz?

— Azt tudom, de hogyan küldik rajta a híreket olyan gyorsan?

— Ez igen egyszerű: megnyomják az egyik végét és a másik leírja.

— Nem egészen értem...

— No majd jobban megmagyarázom; van kutyád?

— Van.

— Jó! Ha kutyádnak a farkára hágsz, mit csinál?

— Ugat.

— Na, képzeld, hogy a kutya akkora, hogy a falutól a városig ér.

— Igen.

— Ha már most a farkára lépsz, Párisban fog ugatni. Látdod öreg, ez a távirtda!

... Hát ez is egy fajtája a népszerűsítésnek. A tudomány édeskevével hasznát látja az ilyennek.

Posta. Méltóztassék egy kis türelemmel lenni, a kereskedelmi miniszter junius vagy júliusban ki fogja irni a pályázatot. Azt azonban már előre is jelezhettük, hogy 35 éves koráig folyamodhatik a tanfolyamra, ha igazolványos altszét, postamester s a gimnázium, polgári vagy real négy alsó osztályát elvégezte s a postai szolgálatra való testi alkalmatosságát orvosi bizonyítványval tudja igazolni. A folyamodvány az illető kerületi posta és távirtdaigazgatósághoz nyújtandó be, amelynek területén alkalmaztatni óhajt.

B. Ö. Budapest. A ferbli első és főfeltétele a hallgatás, azért nevezik „csöndes” játéknak. Felesleges itt minden szót, mert a kártya beszél. Ugy kell tehát venni a dolgot, hogy az első nem is mondta a huszonkilencet és csak lemutatta a harmincegyet. Ha partnereinek nem volt se kunsztjuk, sem bandájuk, ugy természetesen az húzza a kasszát, akinek harmincegye volt.

Zagráb. A barátok meg a nagybácsik, akik írásra biztatják a felsőbb gimnazistákat, rendszeres tévednek. Ön úgy látszik kivétel s elég szerencsés protektor. Mert a flu, akit batorit, tehetőséges. A tehetőséges jelzőt azonban csak relatív értékében vegye, hiszen a kezdő még a gimnázium ablakain át látja a világot. A biztatás és a batorítás éppen ezért kissé korai is még. Sokkal jobb, ha néhány esztendő múlva dolgozik majd a protezséje a nyilvánosság számára. Egyelőre annyit a prózjáról, hogy tisztességes munka, a verseiről, hogy ne folytassa.

S. S. Cegléd. Szabad ugyan, de már az ilyen előkelőségekkel szemben az az szokás, hogy az ember előre kikéri az engedélyüket az ajánlásra. A hercegőrök tudnak, hogy született Nákó grófné, címe pedig: Főméltóságú Herceggasszony. Tartózkodási helyét megtudhatja gróf Nákó Sándortól, Nagy-Szt.-Miklóson (Torontálmegye).

Karocg. Igen, közepes bizonyítványval is folyamodhatik. 2. Hat év. 3. Az önkéntes év nincs beleértve, a klinikai gyakorlat azonban igen. 4. Biztosított nélkül nem nősihet. 5. Segédorvosi, majd időorvosi, esetleg ezredorvosi fizetése. 6. 27 éves korában.

Könyvvitel. Igen, elsajátítható, de a Bun Samu tankönyve a legjobb. 2. Méltóztassék a kereskedelmi akadémia igazgatóságától (V., Alkotmány-utca) évkönyvet kérni, abban az összes tankönyveket együtt találja. 3. Kaphat, de csak magán- és nem általános érvényű bizonyítványt. 4. Tankönyv nincs náluk, de írásmintákat kaphat bármely papírkereskedésben. 5. Nem a bélyeg, de a hitelesítés bizonyított ért ad a kereskedő könyvének. 6. Nem jegyezhető be.

D. I. Mi a teendője a vőfélynéknél a lakodalmalon? A kövekező: 1. csokort rendel a koszorúsálynak, 2. kocsit rendel mind a kettőjüknek, 3. kivásaltatja a frakkját, 4. fölveszi a frakkját, 5. mulattat, 6. mulat.

Vasuti altszét. Barcs telep. A kértett állások igazolványos katonai altszétnek vannak föntartva; kivétel csak akkor tesznek, ha nincs elég ilyen folyamodó. A folyamodványok a Magyar Államvasutak igazgatóságához intézendők. Mellékelni kell a születési állampolgársági, tanulmányi, erkölcsi és orvosi bizonyítványokat.

Erzsébetváros. Az 1901. évi költéségetésben telekönyvvezető van fölvéve: negyven 2600 korona, negyven 2400 korona, negyven 2200 korona, kilencvenhárom 2000 korona, kilencvenhárom 1800 korona és ugyancsak kilencvenhárom 1600 korona évi fizetéssel.

Spectator. Nem lehet itélni, amíg a vád a homályban tapogatódik. Különben sem lehet itt vétségéről szó, legföljebb vigyázatlanságról, óvatosság és tartózkodás hiányáról.

Tarna-Szent-Miklós. Attól függ, hogy a szövetséget szemközti minő kötelezettségeket vállaltak. A csödben levő tömeg követeléseit a csödtörvény érvényesítheti.

Tüz. A Gépközlekedő lapja (Soroksári-utca 5.) és a Magyar Hajózási (Soroksári-utca 5.) megfelel a cölnek.

B. J. Gyöngyös. A hirdetések tartalmaért nem vállalhatunk felelősséget. Arról az intézetről és orvos-ságról mi is csak annyit tudunk, ami a hirdetésben van. Közlebbi felvilágosítással nem szolgálhatunk.

Diákasszony. Va amelyik bőrgyógyászszal konzultáljon, aki a baj okáról közvetlenül meggyőződhetik. Mi, így ab in visis nem ajánlhatunk semmiféle orvosszert.

K. Nagylak. Semmiféle előképzettség nem kell hozzá, csak a 24. életév betöltése, magyar állampolgárság és a végrehajtási vizsga, amelyet kellő előkészület után, bármely elsőfokú törvényszéknél lehet.

B. I. Szent-Iván-Zalán. 1. Cuba felé legrövidebb az út a délamerikai vonalon. 2. Körülbelül 25–28 napi ut. 3. 500–600 koronába kerül. 4. Utelevél, az illetékes rendőrhatalóság útján, a belügyminiszteről szerezhet. Illetéke 8 korona. 5. Ha más nyelvet nem beszél, mint a magyart, bizony nehezen fog boldogulni.

K. M. Pándorf. Mi Iványi Gyulát tartjuk Magyarország első amatőr-kardvívójának, a második és harmadik helyen — szerintünk — dr. Porteleky László és dr. Nagy Béla állanak, utóbbi csak nemrég kapta a „Magyarország bajnoka a kardvívásban az 1901. évre” címet.

V. A. Ha nem volt csőd alatt, választói joga van.
R. A. Galgóc. Ha Erzsébet-menház lesz, (és nem Erzsébet királyné menház) a címe, nem kell reá semmiféle engedély.

O. D. Budapest. Amerikába nem utazhatik, csak utlevéllel, utlevél pedig mindaddig nem kap, míg katonai kötelezettségének eleget nem tett. Esetleg megszökhetik, de akkor katonaszökevénynek jelentik ki s ha elotgrák, kegyetlenül bántak el vele.

E. L. Budapest. A katonai őrség a királyi család tagjain s a katonai főméltóságokon kívül, csak a bi-bonokok előtt lép fegyverbe, akik — mint a pápai trón esetleges örökösei — rangban a főhercegek után jönnek, végül a kir. biztosok előtt, akik a király személyét képviselik. Más polgári főméltóságok nem illet meg a katonai őrség tisztelgése.

S. A. Ersekújvár. 1. Divat-Szalón Patyolat. Mind a kettő nagy súlyt helyez a női kézimunkára. 2. Ohaj-tását teljesítettük.

G. V. Ostf.-Asszonyfa. Igen, a kérdéses hadügy-miniszteri rendelet életbe lépett s a hadkiegészítő parancsnokságok már ezen az alapon fogják behívni a tartalékokat.

F. J. Abony. Fölveszik szívesen, de a német nyelv ismerete nélkül ott aligha fog boldogulni. Rango-ban fölívtheti egész a főgépészi állásig.

100. R. I. Bélyegmentes. 2. Becsületértés. mely-lyért — ha tanukkal tudják igazolni annak megtörtén-tét — a írásbírósnágnál kereshetnek előlételt.

153.925 sz. előfzető. Igen, a társaság fennáll. Helyisége az Aréna-utcon van.

L. H. Vác. Csak az iparhatóság engedélye alap-ján csinálhat végeladást.

H. S. VI–104. Szabadka. Az I. szigorlat díja 60 korona, a II. szigorlaté 90 korona, a végszigorlat 50 korona.

R. K. Szarvas. A budapesti állami ipariskolában vizsgálhatik, fölítve, hogy a gépkezelői tanfolyamot, mely minden évben október 15-én kezdődik és de-cember végéig tart, elvégezte.

Bosznában élő magyar. Csak amolyan mende-monda volt, amelynek semmi alapja.

Hü olvasó. Orsova. Vannak takarékpénztárak, amelyek megadják a kölcsönt ez esetben is.

Cs. B. Segesvár. 1. Lehet, de nem illeik. 2. Dr. Kratochvila János, VIII. Rökk Szilárd-utca 2.

K. S. Újvidék. Méltóztassék megismételni a kér-dését, mert nem emléksznék reá.

H. Ö. Gernyó. A demokracia kudarcával fejező-dött be az ügy. Az újabb adat, újabb kudarc.

Nolly. Messze jár a meseje a valóságtól és a kidolgozás is pongyola.

K. J. Orozka. Az Erzsébet-árvaház igazgatósá-gához tessék fordulni. Címe: VIL, Rottenbiller-utca. 37–76. A törvénykezési gyakorlat becsületér-tésnek veszi.

A. R. Nagyvárad. 1. Nem írta meg a sorsjegye számát, a nélkül pedig nem válaszolhatunk. 2. Négy polgári iskolai bizonyítványra van szüksége.

K. G. Hatvan. Az angol kasszonyok zárdaia a Váci-utóban van. A fejedelemsasszony megszólítása: Főtisztelendő fejedelemsasszony!

S. M. Csak akkor folyamodhatik postamesteri állásért, ha — négy polgári iskola alapján — meg-szerzi a posta-kezelőnői képesítést.

S. H. Puznok. A Hitelezők Védegylete tartja ezt számon. Méltóztassék ott megkérdezni.

P. J. O.-Besse. Ruzsicska Armin, IV. Muzeum-körút 3.

B. S. Huszt. A regény-folytatásokat megküldi a kiadóhivatal.

P. B. Pozsony-Diószeg. Az ideai hadgyakorlatok Baranya megyében lesznek. A vonatkozó parancsot még nem adták ki.

Bukott deák. Gazdasági iskolák vannak: Kesz-thelyen, Magyar-Ovárott, Debrecenben, Kassán, Ko-lozsvárt; erdészeti akadémia: Selmezbányán.

K. G. Abony. A 86-ik (Forinyák) gyalogezred a gróf Nádasdy-kaszárnyában van elszállásolva. Köz-lebbi címzés nem szükséges.

Szöke asszony. Alapítan a sejtése. Egyébként írja meg az illető címet, akkor megmagyarázhatjuk esetleg a tévedését.

K. J. Ipolyföld. Kérdésére megadtuk a választ. Méltóztassék figyelemmel olvasni ezt a rovatot, akkor nem kell reklamálnia. Különben szívesen válaszolunk új-ból, ha a kérdésést megismétli.

K. L. Gyöngyös. Vagy a levele kallódott el, vagy a válaszuk kikerült a figyelemét. Magánlevelek írás-ára nincs érkeztünk, ezért ezt a rovatot kellett volna figyelemmel kísérnie. Ismételt meg különben a kér-dését.

168.208. számú előfzető. 1. Ha behívják, be kell vonulnia legvergyakorlatra. A véderőtörvény intézkedik ivel. 2. Az önkéntesi jelvényt mint tartalé-kos nem viselheti. 3. Ha nem kapott választ, okvetlen be kell vonulnia.

Géza. A lemondás az ezredparancsnokság útján a honvédelmi miniszterhez intézendő. Körülbelül egy hónapra belül veszik tudomásul. Hadkőtelezettségének hátraérvő részét akkor mint közembernek kell le-szolgálnia.

39.231. sz. előfzető. Budapest. 1. Most is kér-heti már. 2. Beteges állapotára való hivatkozással, kérheti, hogy Budapestet vizsgáltsák felül. 3. Mehet a lakására is. 4. Az ezredorvosok neveit és lakcímeit a honvéd téparancsnokságnál tudhatja meg, amely-nek telefonja is van. 5. 4–6 korona s azonkívül a bizonyítvány bélyege. 6. Sorsjegyeiről a napokban kap üzentelet.

1746. sz. előfzető fia. Csak ugy érheti el, ha vé-letlenül hamarabb behívják. Folyamodhatik is érte, ha jól megtudja okolni a kértést, de az ilyen folyamodá-sokat csak a legtrikább esetekben veszik figyelembe.

Peking. 1. Kimehet, de a sorozásra vissza kell jönnie, különben katonaszökevénynek jelentik ki s mint ilyennek bántak el vele. 2. Az illetékes rendőri hatóságnál személyesen kell kérni. 3. Nem ismerjük azt a két intézetest.

K. M. Szolnok. Hivatalos felvilágosítást ilyen kérdésekben csak hivatalos megkeresésre ad a rend-őrség. Amit tehát az illetőről tudni óhajt azt csak magánuton, valamely ismerőse közvetítésével tud-hatná meg.

K. M. Orsova. Folyamodványát egész bizalommal adja be a jétékony alapot kezelő bizottsághoz. Ha személyesen eljárhat a dologban, annál jobb és biz-tosabb.

L. K. Gyergyó-Bébbár. A hadmentességi adót he-lyesen rótták ki.

B. J. Majdán. Ha engedélye csak zárt üvegrek-re szól, kimérés nem tarthat és bort a fogyasztási bérő nélkül nem tejteth le.

Önkéntes. Osszszel be fogják hívni orvosi vizs-gálatra s ha addig alkalmas lenne a katonai szolgá-latra, bizony be kell vonulnia. A mentesítést folya-modhatik ugyan a hadkiegészítő parancsnoksághoz, de sikerrel nem igen bízhatjuk.

K. O. Budapest. Csak akkor lehet megtekinteni, ha az udvar nem tartózkodik Budapestben. Az enge-délyt a várkapitányiságtól kell kérni.

M. E. Nyireggháza. 1600–1800–2000 korona évi fizetés és 350–700 korona lakpénz.

K. L. Aranyos-Maróth. 1. Igen, a kedvezmény még fönnáll s indokolt folyamodásra a pénzügyminisz-ter adhatja meg. 2. 1900. június havában Budapestben már nem volt lovasut.

Egy fiatal leány. Kérdéseire a napokban már válaszoltunk. Üzeneteink közt megtalálja, ha utána néz.

Sz. Sásd. Brehm mind a kettőt az éneklő mada-rak közé sorolja.

Svábbogár. Minden gyógyszertárban és drogus-tánál kap irtó port, mely kipusztítja a svábokat.

R. T. Nagy-Sármás. Emmerling Vilmos, Buda-pest, gróf Karolyi-utca.

D. N. Tokaj. A szepesmegyei sajtóról szóló kér-désére válaszoltunk. A válasz bizonyára kikerült a figyelemét, amiről mi nem tehetünk. Egyébként ismé-telje meg a kérdést és készséggel megadjuk rá a választ.

H. I. Karva. 1. Magyarország földbirtokosai címmel külön könyv jelent meg amelyet 14 koronáért a Közlecek szerkesztőségénél kaphat meg, IX. Üllő-ut 25. alatt. 2. A Közlecek című gazdasági lapban jelen-nek meg azok a hirdetések.

B. F. Budapest. Olyan könyvet német nyelven nem ismerünk. Tessék valamely német könyvkeres-kezőhöz fordulni, például Hartleben fia céghez (Bécs.)

H. I. Valkó. A közönséges szó, a próza, higye el, többet ér a sablonos rigmuskóknál. Efféle verset különben talál minden szavalókönyvben. Singer és Wolner könyvkereskedésében rendelhet ilyen könyvet.

Kérdésközdő. 1. Y-nal végződő névre a bel-ügyminisztérium semmi esetre sem enged meg a név-magyarosítást. 2. Cimbitörvény a rendőrség elítéli, ha följelentik.

M. A. Margitfalva. Ha az oklevelet s a névváltoz-tatásra vonatkozó belügyminiszteri rendeletet, szüle-tési s házassági bizonyítványával együtt beküldi, az oklevelet minden akadály nélkül átírják az új névre. A kérvény az egyetemi tanácsához intézendő.

O. E. Gyöngye exhortáció ez s a célját nem szolgálja. Különben is szöszékre való az ilyestéle.

B. A. M. Kassa. Fellengzős és nehezen érthető az írása.

B. J. Az első magyar színház-ügynökség (Hu-szár-utca) az illető darab előadási jogáról fölvilágo-síthatja. Verseiről legközelebb.

D. A. Gyulafehérvár. Nem, olyan kijelentést a filozófusok se tettek.

N. S. Debrecen. Könyvjegyzékben nem található a fordítás, visszinfirt tehát, hogy meg se jelent.

E. M. Nagyvárad. Az őszszel az újítások során talán sikerül a dolog.

Sz. J. Arad. Egy s-sel helytelen. A tőszó: adás, s a képző ság, tehát: adosság.

Kiváncsi. 1. Igy: Vielliechen. 2. Mind a két helyen opera.

E. J. A hölgyek szokták megköszönni. Ha min-den sértő szándékosságtól menten történt, nincs oka az illető hölgynek haragra.

Irma. A belügyminisztérium már közzetett ta-valy egy óvást, amelyben figyelmezteti a közönséget, hogy a „nagy ingyenesség” küllődi szélhámosság.

Margit. Váci-utca 7. sz.
Babolina. A budapesti Császárfürdő a budai ír-galmas-révd tulajdona.

KÜLÖNFÉLEK.

Dal.

Édes anygom!
Hányszor gondolkodtál rád,
Hányszor szállt hozzád
Egy rövid napon:
Meg sem mondatom!

Tündérlálmomat
Meggzövi a hajnal,
Folytatja a nappal
S bájós színt vonat
Rá az alkonyat.

Oh, e nagy napok!
Mért is nem sietnek
S miért nem rövidebbek? ...
Oh haladatok
Lusta, nagy napok!

Szávay Gyula.

— A női ruha egészségi szempontból. A testi nevelés legutóbbi párisi kongresszusán egy *Pischof* nevű bécsi urhölgy keményen megtámadta a nők ruházkodásának divathóbortjait. Mindazok a kísérletek, mondta többek között, amelyek a női nem emancipációját célozzák, mindaddig hajótörést fognak szenvedni, míg a nőben nincs annyi akaraterő, hogy lemondjon olyan ruháról, mely testi fejlődésének és szépsége érvényesülésének útját állja. Ezért javasolja, hogy a ruha egészségtanának nyilvános oktatása kötelező legyen. A közbiztonság és közegészség szempontjából legalább kiskoruk eltiltandók olyan ruhadarabok viselésétől, melyek az egyén egészségére és fejlődésére nézve ártalmasak. Ruhát reformálni még nem jelent sem uniformálást, sem férfiasítást, hanem azt összehangzásba hozni az egészségtannal. Az öltözködés tudománya kell, hogy már a gyermekkorban is érvényesüljön. Az egészségtan segítségével a ruházkodás művészetté és tudományává válhat és megszűnhet rabja lenni a divatnak. A változatlanság szerete, mely szülőöke a divatnak és melyet magának az emberi testnek és szokásoknak fejlődése megmagyaráz, kielégítést nyerhet. A formákat, a színeket, a szöveteket jól alkalmazni a test természetes körvonalaihoz, a vérmérséklethez, az időszakhoz s előtérbe állítani a személyi testi tulajdonait és eltakarni fogatkozásait, az a ruházat filozófiája. A derék-vékonyítását mintegy hatvan év óta tűző által érték el, mely a szervezet és az örökéletényű lett rendeltetését szülte. A tűző olyan szoknyák használatát kívánta, melyek a csipőkre erősítettek; innen a combok visszatejlődése. A kabátok szintén rossz szerkezetűek; a magas gallérok akadályozzák a nyak mozgását. A kalapok nehezek és nem alkalmazkodnak a fej körvonalaihoz. A keskeny, hegyes cipők ingadozóvá és nem kecsessé

teszik a járást, azonfelül pedig kinozzák a lábat. A férfi éppugy van érdekelve a ruha reformjával, mint az asszony, mert hisz örököse anyja deformációinak, megoskókkent testi és értelemi energiájának.

Mind ezekhez az okos kívánalmakhoz és tanácsokhoz hozzá is járultak az asszonyok — elvben.

— Többnéjűség Mexikóban. A mexikói kormány darázsfélekbe nyult; a többnéjűséget, mely egyes kerületekben roppantul elharapódzott, meg akarja szüntetni és a házasságokat az egynejtűség alapján renoválni. E nagy és nehéz feladat megoldására való törekvés közben oly tapasztalatokat szereztek be Mexikó kormányfőiről, melyektől a szó szoros értelmében megborzad a rendezett családi viszonyokról álmodozó kultúrember. Egyes telepeken egészen az állatvilág mintájára alakultak az emberi családok. Így például tízenegy család a legközelebbi véroközösséget is figyelmen kívül hagyta az egybekelések, helyesebben a párosodások alkalmával. Akadt azután olyan község is, ahol évek óta nem kötöttek törvényes házasságot. Minden páros élet olyan vad-házasság, mely se pap, se közjegyző előtt bejelentve és följegyezve nincs. Mentül kisebb a község, annál inkább lépnek egymással házközösségre a közeli rokonok, mentül több lakója van egy-egy telepnek, annál kevésbé fordul elő a vérrokonok egybekelése. Ennek azután természetes következménye lett, hogy különösen a kisebb telepítvények lakóiai elcsenevöztek és nemzedékről nemzedékre degenerálódnak. Mindennek elejét akarja venni Diaz elnök és telhatalmu vizsgáló-biztosok küldözget szét a köztársaságban, akik most házasságokat kölnék és bontanak és rövid uton intézik el a legbonyolultabb családi ügyeket. Irányelvük az egynejtűség és a vérkeresztelés.

— Sarah Bernhardt és Coquelin. A francia színművészet e két nagy alakja május 6-án tért vissza amerikai körutjáról, ahoza 1900. november 12-én utazott el. A *Figaro* hosszú cikket szentel ezen esemény részletes leírásának, sőt külön tudósítót is küldött Cherbourgba, a híres francia kikötővárosba, hogy mindjárt a művészek francia szárazföldre való lépésükkor kikérdeztesse őket utazásuk benyomásairól. Persze nekünk talán más szempontból érdekesek ezek a vallomások, mint a franciáknak, de érdekesek. Visszafelé német hajón tették meg utjukat és és fél nap alatt, a *Kaiser Wilhelm der Grosse* nevű hajón. Sarah nem győzte eléggé diosérni a német hajóskapitány előzékenységét, aki a művész nő szobáját — amelyet az sohasem hagyott el, mert bevallása szerint nem szereti magát, mint valami ocsodaállatot megbámultatni — a francia trikolor színeivel díszítette föl. Sarah egész napját olvasással, írással töltötte el, de szobájából az egész idő alatt ki sem mozdult, annyira, hogy a tengert az egész idő alatt nem is látta.

— Talán fél tőle? — kérdezte a *Figaro* tudósítója.
— Dehogyan — felelte Sarah — a halál az egyedüli, amitől félek.

Sarah ezen a körútján 166 előadást rendezett. Rostand második nevezetes darabját, a *L'Aiglon*-t, mely hírnevét, sikerét leginkább a nagy művész buzgó-ságának köszönheti, 83-szor adták tehát az összes előadásoknak éppen a felét tették ki a *L'Aiglon* előadással. *Cyrano de Bergerac* csak 23-szor került színpadra, míg a többi estéken *A kaméllás hölgy* és a *La Tosca* előadásai váltakoztak. Nyolc nap mulva újra utra kelnek. Egyszerre Lyon, Genf és Brüsszel városokban vendégszerepelnek, míg a nyári szezon Londonban töltik el egészen. Az amerikai turné két hónapja alatt Sarah éppen kerek *egymillió frankot keresett*. Októberben azután ismét a *L'Aiglon* játssza Sarah a Chatelet-teri színházban, míg Coquelin visszatér a Port-Saint-Martin színház kötelékébe.

— A cipő eredete. Egy minden iránt érdeklődő könyvmoly kibogozta a mult idők irodalmi hagyatékából a lábbeli eredetét és megállapította, hogy 4000 évvel Krisztus előtt az emberek már — nem jártak mezítáb. Valamelyik turáni nép nyelvemlékéből böngezte ki a kutató, hogy hajdatában az egybekelések alkalmával a lakodalmi ünnepek imigaziaságát moszanata az volt, hogy az ifjú pár lábaira felcsatolták a szandálokat és, oly erősen kötötték a lábszárakhoz, mint ahogy az aranyalny tömött zacskót szokás megkötöni. Itt jelenik meg legelőször a történelmi színpadán a saru. Ettől az időponttól kezdve természetesen roppant sok változást ment át a lábbeliviselet, amíg végre elérte a csucsos pontot és divatossá lett a sarga meg a zöld cipő.

— Egy vendég, sok pincér. A buffalói nagy amerikai kiállítás egyelőre még sokkal, de nagyon sokkal kevesebben látogatják, mint a hány látogató vendégnek ott meg kellene jelennie, ha ugyanis a kiállítás rendezőinek előirányzatát önmagára nézve kötelezőnek tartaná a világság. Otezer ember számára építettek a kiállítás területén éttermet. Ebbe az étterembe, a nagy vendégsereg kiszolgálására 236 pincéret állítottak be. A megnyitást követő első vasárnapon dében megesett az a torcaság, hogy nem több, mint egy száz ember állított be oda fogyasztó vendég gyanánt és ezt az egy vendéget nem kevesebb, mint 236 pincér szolgálta ki, illetőleg vette körül.

— A halottak városa. A tarenti ásatások alkalmából a régi rómaiak és görögök korabeli síremlékek egész halmasz bontakozik ki. A terjedelmes temető maradványai úgy a földbe temetett halottakról, valamint a hullágegetésről tanuskodnak. Jellemző vonás gyanánt vonul végig a hajdankornak a sírkertjén az,

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(33)

Hogy adja vissza az ékszerket és mindent, amit neki alamizsnaként adtak oda és leszámolja a pénzt. . . a sok hazulról jött pénzt. A sanyargatott magyarság verejtékes áldozatának filléreit, a szűkölködő emigránsok utolsó védelmét a kolduskönyér ellen.

De ha nem sikerül . . . Ismét veszteni kezdett. — Ha nem sikerül élni nem lehet, meghalni nem szabad!

A megindított balszerencse gyorsan sodorta tovább. Társainak ékszeret egymásután kerültek Bergerhez, utójára ráment a két selyem burnusz is. Felhozatta a magát. Ezzel pár tételt nyert, azt kiosztotta borrarvalónak. Forgott a kocka és a selyemburnusz is elveszett. Félrevonult egy szögletbe; semmije sem volt már. Egy páholyos lakáj hozzá fordult s megajánlott néhány arany piasztört pompás török ruhájért, ha azt egy rend egyszerű frakköltőnnyel cseréli. Rállott a cserére. Ugyanazon páholyban, hol csak pár órával előbb a gazdag Bergernél mulatott, cserélte el értékeesebb ruháit kopott pincérrőlözékekkel csak a sarga selyemálarcot tartotta meg. Ezt nem vetette le percig sem arcáról, talán szegyelte maga magától önmagát. Vörösré tette minden arany piasztört. Nem sokat tartott, a gereblyével hamar elhúzta Berger a bankár. Azután forgani kezdett a terem vele és nem látott sehol semmi mást, mint piros posztót mindenfelől. Pirosba voltak burva a falak, a padló, a székek, asztalok. Hirtelen feketére vált minden. Érezte, hogy szé-

dül, hogy a folyosóra kivezetik, mint akinek már itt helye nincs. Hallotta egy lakáj tolatkodó kérdését, hogy van-e még annyi pénze, amennyi egy kocsiira kell? Kikutatták zsebeit. Hallotta a megjegyzést, hogy „szegény ördög, nincs már ennek semmije”. — Vezessük ki a kapuig — mondták — ott aztán, ha elesik, majd elviszi az őrjárat valahová. — Ha átgázolnak rajta, az se kár, egyike azoknak, kiknek se hazája, se Istene, se királya; biz' ezt senki sem kéri számon. Így bucsúztatták és neki nem volt ereje megtorolni az arcállanságot. Mégis kirántotta magát a lakájok kezét közül s leszedült egy kerevetre a lépcsőházban. — Hagyjuk, míg magához jön — mondta a szolganép — ha csakugyan nem térne magához, majd kiteszük a szürét a többiekkel, mikor elmegy a reggeli transzport.

Jó darabig fektött ott Bacó tehetetlenül. Legálább neki úgy volt, hogy órák teltek el. Ólom-súlyal nehezedett reá minden pillanat. Egyszer úgy tetszett, mintha nevét hallotta volna. A szolgák hajlongásából következtetve, valami nagyobb ur foglalt helyet mellette. Fekete frakk öltönyben, fekete álarc alatt nem ismerte meg. Sértette némileg a bizalmas közelségben való elhelyezkedés. A kissé potrohosodni kezdő alak azonban vállára tette kezét s pártfogólag hangon szólította meg.

— Bacó főhadnagy ur, kedves barátoskám! Ön már hetek óta fényesen él és pazarolja mások pénzét. Ma dolga dülöre jutott, elpazarolta az utolsó alamizsnát is, míg társai szánakozásból megvetéssel adtak oda. Ön megkapta már tegnap délután a felszólítást az emigráció pénztárnokától, Szenczy tábornoktól, hogy az Erdélyből önhöz juttatott adományokról számoljon el. Ön itt akarta a hazard módon elköltöztetni az összeget hazard módon visszazerezni. Mindent elveszített: az életben a tisztességet, a halálban a becsületet. Tudom, hogy önnék az élet elvesztése bánatot vagy aggodalmat nem okoz, mert állott szemben nem egyszer a halállal, de megcsalni honfitársait odahaza es koldusbotra juttatni itt kint szenvedésnek osztályosait, ez több mint a halál.

Bacó Feri eszmélni kezdett — fejeztette az idegen arrogáns fellépését némileg.

— Igaza van uram — hagyta rá — de mit érdekl ez önt?

— Üzletember vagyok, jó üzletet ajánlok, melylyel ön megmenekül, ön pedig megnyugtatom magam és alapot vetek egy nagyobb, fényesebb előmenetelnek. Kérem csak egy kis személyes áldozat, egyéb semmi. Fél füllel hallottam, hogy egy font húst ajánlott egy Shyoknak annyi pénzért, amennyi a roulette-re kell. Ön több pénzt adok, annyit, amennyivel minden tartozását fedezheti és nem kívánok többet, mint amennyit ön önként tenni akar.

— Mindent elfogadok, csak emigráns társaim ékszerit, ruháit menjenek vissza és a reám bízott pénzt küldje el Szenczy tábornoknak. A számadást összeállítottam, lakásomon van az asztalfelemben. A hiányzó pénz kitesz úgy 30000 forintot. Nagy pénz biz ez nekem.

— 28560 forint pontosan uram, sem több, sem kevesebb. Nagy pénz az nekem is, de hát üzletember reszkíroz. Kivánásom ez: fogadja becsületességére és honvédtiszti parolájára, hogy a mennyiben Bergerné asszonnyal viszonya volt, nevezetesen mai napon a 3-as páholyban a vörös dominós hölgygyel ön mulatott, három nap alatt főbe lövi magát. Egyszersmind családi rangját, neességét és székeley örökségét esküvel tett vallomás mellett a magyar törvényeknek megfelelő örökbe-fogadás rendén, éppugy, mint az osztrák nagykövetés előtt átruházta Berger Ignácóné asszony születendő gyermekére, avagy Berger Ignácra magára. Az első kell nekem, megtorolni a házasságtörést s büntetni a szerelmes asszonyt a fájdalommal, a második kell nekem, biztosítani családomnak és magamnak azt a társadalmi állást amibe születni kell. A Bacó-család és nemzetiségének nevével szembe merek nézni mindazokkal, akik ma csak per „maga Berger“ traktálnak engem.

(Folytatás következik.)

hogy pompa fény és dísz úgyszólván kizárólag ott található, ahol a földnek adták át az élettelen emberi testet. Ellenben az elégetett halottak hamvudrei legközbnyire egyszerűek, közvetlen közelükből hiányzik minden, ami hívságos pompára pályázik. Mintha ezek szerényen meg akarták volna hajolni, amazok pedig dacolni akartak volna — a mulandósággal. És a végeredmény mégis: egy.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Turul cipőgyár ügye. Egy nagyiparostól, akinek magának is cipőgyára van a fővárosban, levelet kaptnak, amelyben hosszászól a Turul-gyár ügyéhez. Külföldi tapasztalatok után is állíthatja, ugymond, hogy egy államilag szubvencionált gyárnak nem volna szabad kicsinyben való árusítással foglalkoznia, hanem arra kellene törekednie, hogy kisparosaink itthon szerezhessek be oly szükségesleteiket, melyet maguk nem tudnak elkészíteni.

Amerika termése. A földmivélsügyi minisztériumhoz érkezett távirati jelentés szerint Amerikában az őszi búzával bevetett terület 28,000,000 acré, melyen a várható termés ezidőszert 400 millió bushelre, a remélt őszi rozstermés pedig 18 millió bushelre tehető.

A Magyar Fővárosi Malomgyesület ma megyeri Krausz Lajos kir. tanácsos elnökle alatt teljes ülést tartott, melyen elhatározta, hogy a miniszterelnökhöz és a kereskedelemügyi miniszterhez feltejesztést intéz és jelentést tesz az őrlelési forgalom megszüntetésének a malomiparra való hatásáról. E feltejesztés megszerkesztésére bizottságot küldtek ki.

A vetések állása. A földmivélsügyi miniszterhez beérkezett jelentések alapján avetések állása május első harmadában különösen a sík vidékeken kedvezőbbre vált. Az ország nagy részében most érzik a jó eső hiányát, ami mellett természetesen a néhány nap óta bekövetkezett enyhe idő állandósulása is kívánatos.

Az ősziek között csak egyedül a buza az, amely nagyrészen közepesnek mondható, ellenben a rozs csak gyenge közepes fejlődést mutat, kalászaik sem mindenütt eléggé fejlődöttek s e mellett a vetések nagyobbára ritkák is. Az őszi árpa nem sokkal jobb, mint a rozs. Általában az idén igen sok a sovány vetés, az olyan őszi pedig, amely tulbuja volna, ritkaságszámba megy.

A részletezésekből kitűnik, hogy az őszi búzavetések legjobban állanak, azaz kielégítő és részben jó fejlődést mutatnak a Duna jobb partján és a Tisza-Maros szögén; középszerűen állanak a vetések: részben a Duna balpartján, a Duna Tisza közén és az erdélyi részekben. Fele részben közepesen és fele részben gyenge közepesen állanak a vetések a Tisza mentén, különösen az északkeleti és északnyugoti részekben. Férgek főleg a drótférgek, a futrinka és a bagolyféle álcája sok kárt okoznak. A tavaszi vetések, amelyek elég jól keltek, ürhetetlen állanak.

Az őszi rozs legjobban áll a Tisza balpartján, a Tisza-Maros szögén és az erdélyi vármegyékben.

Az őszi árpa részben jó, néhol azonban gyenge, illetve nagyon ritka.

A zab fejlődése az Alföldön és általában a sík vidéken elég jó, ellenben a hegyi részekben és a dombvidékeken alig van teljesen jól kelt és szép sűrű vetés.

A repce csak kis közepes termésre ígér, biztatóbb a fejlődése a kukoricának, a burgonyának és egyéb veteményeknek.

A cukorrépa és takarmányrépa fejlődése is az ország nagy részében ürhető volna, csakhogy a répa legnagyobb ellensége: az orrmányos-bogár már is tizedeli.

A gyümölcsfák szenvedtek ugyan dér, fagy, jég- és vihartól, mindazáltal elég jól állanak, úgy, hogy közepes termésre van kilátás.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A liszt-üzlet képe e héten mit sem változott. Az irányzat nyugodt, az eladások a rendes nívón alul maradtak, mert a kereslet csak a legsürgősebb szükséglet kielégítésére szorított. Míg a finomabb lisztek még mindig csak a lehető legnagyobb engedményekkel lehet elhelyezni, addig a kereslet főképpen a sötét fajtaiban nyilatkozik meg. Ausztria és Németországból különös érdeklődéssel viseltetnek a korpa mindkét fajta iránt, melyekből pedig malmaink nagy része készletek felett egyáltalában nem rendelkezik.

Átlagos budapesti jegyzések 100 kilogrammonként zsákoskól Budapestben szállítva:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor.	24.35	23.40	22.30	21.70	21.40	21.—	19.90
		7	7½	8			
		17.90	15.10	10.50			
Finom korpa:							Goromba korpa:
Ar:	korona	9.10					9.10
Dara:		AB	C				
		24.90	23.90				

Szeszület. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A felhalmozott szesz készletek okozzák, hogy az üzlet a megjavult kereslet dacára még mindig a régi keretben mozog, ezért az árak sem képesek javulni. Elkelt nyersszesz finomítók részére 42—42½, finomított szesz nagyban 116—116½, kicsiben 117—118, denaturált

szesz nagyban 35—36, kicsiben 37—38 koronával helyben.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-úvárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1901. évi május 14. Készlet 408 darab. Erkezett 1119 darab. Összesen 1527 darab. Eladott 1324 darab. Maradt 203 darab. Napi árak: 120—180 ki ogramm sulyban 84—100 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 84—90 koronáig, 320—380 klg. sulyban 84—88 K.-ig, Öreg neuz páronként 400—500 kiús 76—84 koronáig. Malac — kgrig 72—74 korona. A vásár hangulata élénk volt.

Borjувásár. 1901. évi május 14-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belöldi élő borju 1343 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db, nővendékmárha 35 darab, bárány 616 19 darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések. — Belöldi élő borju I. rendű 78—84 l.-ig, kivétel 88 ... II. rendű 56—72 l.-ig, 1 kilónként, leölt borju I. r. — l.-ig, II. r. — l.-ól — l.-ig, kivét. — l. kilónként levonás nélkül. Bécsi leölt borju — l.-ig. Növendékmárha — l.-ól — l.-ig, I. r. — l.-ig, középminőségű 42—50 l.-ig, alárendelt — l.-ig, 1 kilónként. Bárány 616 10—13 k., leölt bárány — k. kivételesen ar — k.-ig páronként. — A vásár lauyba volt, az árak változatlanul maradtak.

Bécsi sertésvásár. A st.-mari központi vásárosarnokban tegnap megtartott sertésvására bejelentettek 11808 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 4329 darab fiatal sertést, 7093 darab magyar hizott sertést — nehéz sertést összesen 11432 darabot. Előző heti árak, könnyebb sertés javult.

Jegyzések: kgként élő sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 79—81 fillér, kivételesen — Elléren, középminőségű sertés 74—78 fillér, könnyű sertés 66—72 fillér, fiatal sertés 62—84 fillér, süldő — fillér.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, május 14.

A malmok tartózkodása folytán a forgalom ma is korlátozt maradt. Jó kínálat mellett elkeit 17,000 métermázsá néhány fillérrel olcsóbb árakon.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 78.5 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 78.5 k. 7 K. 95 f., 150 mm. 83-6 k. 7 K. 90 l., 200 mm. 78-3 k. 7 K. 85 f. sárga, 200 mm. 78-8 k. 7 K. 80 l., 200 mm. 78-2 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f. sárga, 100 mm. 77.2 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 l., 50 mm. 76.2 k. 7 K. 77½ f.

Pestvidéki: 600 mm. 78.5 k. 7 K. 80 f., 500 mm. 76 k. 7 K. 85 l., 100 mm. 76 k. 7 K. 45 l., mind sárga.

Hartai: 2000 mm. 76.2 k. 7 K. 75-2 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 75-2 l.

Marosi: 200 mm. 74.5 k. 7 K. 40 f.

Bácskai: 1100 mm. 76 k. 7 K. 75 f.

Dunaiföldvár: 820 mm. 74.5 k. 7 K. 76 f., 875 mm. 76-2 k. 7 K. 55 l.

Szilváci: 700 mm. 74.3 k. 7 K. 52½ f.

Fehérmegyei: 800 mm. 78½ k. 7 K. 80 f., 700 mm. 71 k. 7 K. 80 l.

Szent-Tamási: 5300 mm. 75 k. 7 K. 70 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 100 mm. 7 K. 55 f. keverékes, 300 mm. 7 K. — l., u. j. jul. szállítás 500 mm. 7 K. 25 f.

Készpénzfizetés mellett.

A kézsaru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm ára		Kilós	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	0	78.5	79	8.—	8.10	
"	100	79	80	0.—	0.—	
"	200	78.5	79	0.—	0.—	
"	300	78	79	0.—	0.—	
Fehérmegyei	0	76	77	7.90	8.—	
"	100	76	77	0.—	0.—	
"	200	76	77	0.—	0.—	
"	300	76	77	0.—	0.—	
Pestvidéki	0	78.5	79	7.90	8.—	
"	100	78.5	79	0.—	0.—	
"	200	78.5	79	0.—	0.—	
"	300	78.5	79	0.—	0.—	
Bánási	0	78	79	0.—	0.—	
"	100	78	79	0.—	0.—	
"	200	78	79	0.—	0.—	
"	300	78	79	0.—	0.—	
Bácskai	0	74	75	0.—	0.—	
"	100	74	75	0.—	0.—	
"	200	74	75	0.—	0.—	
"	300	74	75	0.—	0.—	

Egyéb gabonafélék	Kilós	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs	uj. elsőrendű	70—72	7.35
"	másodrendű	—	7.25
Árpa	takarmány	60—62	6.40
"	égetni való	60—64	6.10
Zab	sörtészere való	54—56	6.70
Tengeri	bánási	30—41	—
"	mánemű	—	6.35
Repece	káposzta	—	—
"	bánási	—	—
Köles	—	—	5.10

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza májusra . . . 7.49—7.48—7.47—7.46
 Buza októberre . . . 7.60—7.59—7.58—7.57—7.60
 Rozs októberre . . . 6.69—6.71—6.69—6.67—6.69
 Zab októberre . . . 5.68—5.69—5.71
 Tengeri májusra . . . 6.30—5.31—5.29—5.28—5.27
 Tengeri júlusra . . . 5.35—5.34—5.34—5.33—5.32

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza májusra	7.45	pénz	7.46	ár
Buza októberre	7.53	"	7.59	"
Közs októberre	6.67	"	6.68	"
Zab októberre	5.68	"	5.69	"
Tengeri májusra	5.26	"	5.27	"
Tengeri júlusra	5.29	"	5.30	"
Repece augusztusra	13.25	"	13.35	"

Déliután 1 órákor zárul:

Buza májusra	7.44—7.45
Buza 1901. októberre	7.56—7.57
Rozs októberre	6.66—6.67
Zab októberre	5.67—5.68
Tengeri májusra	5.22—5.23
Tengeri júlusra	5.28—5.29
Repece augusztusra	13.25—13.35

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde irányzata a tegnapi zárlat magasságában mozgott, a mérsékelt arányú forgalom közben azonban lényeges árváltozások nem fordultak elő. A zárlat üzgodott volt.

A helyi és járadékpiacot semminemű forgalom nem volt észlelhető.

A déli tőzsde mérsékelt forgalom mellett változatlan maradt.

A helyiértékek üzletellenek voltak. Járadékok gyengébbek.

A valutapiac változatlan.

Az előtőzsde kedvező.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 699.—700.—, Osztrák hitelrészvény 695.50—697.50, Államvasuti részvény 690.—690.50 korona.

A déli tőzsde változatlan tartott.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 697.—698.25, Államvasuti részvény 689.—690.—, Rimamurányi vasmű 500.—500.50, Közúti vasúti részvény 568.50—570.—, Koronajáradék 93.75—93.15 korona.

Forgalomba került: Kereskedelmi bank 2488.—2490.—, Salgótarjáni 593.—600.—, Magyar villamossági részvény 244.—246.— korona.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 695.75, Magyar hitelrészvény 696.25, Leszámitoló bankrészvény 442.—, Rimamurányi vasműrészvény 500.—, Osztrák-Magyar államvasút 688.50, Közúti vasutészvény 569.—, Városi villamos vasút részvény 300.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 40.—45.— korona, vörös aprószemű 37.—41.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona, középszemű 42.—46.— korona, nagyszemű 50.—54.— korona, Disznózsír: budapesti 50.50—51.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darab 40.50—41.— korona, 3 darabos 43.—43.50 korona, üstölt — korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.50 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 13.50—14.— korona, 85 darabos 15.25—15.50 korona azonnali szállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 11.25—11.50 korona, 100 darabos 12.—12.50 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona, Szilvai: szilvavonia 19.25—19.75 korona, szerbiai 18.—18.50 korona azonnali vagy szállításra.

A bécsi gabonatózsde.

Bécs, május 14. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Newyork valamivel magasabb árfolyamokat jelentett, de ennek hatását a kedvező idő és London bányvadt magatartása ellensúlyozta. Az itteni tőzsdén az irányzat ismét hanyatló volt s csak őszi búzában mutatkozott némi vásárlási kedv s árfolyama a tegnapi esti magasságot 2 fillérrel meghaladta. Egyebekben az árfolyamok 1—3 fillért vesztettek s rozs a tolyó árfolyamban 6 fillérrel hanyatlott. Kötötték: buza május—júniusra 7.75—7.76, őszi 7.88—7.87, rozs május—júniusra 7.71—7.63, őszi 7.10—7.—, zab őszi 6.87, tengeri május—júniusra 5.54, július—augusztusra 5.63—5.61, zab május—júniusra 7.20—7.23, repce augusztus—szeptemberre 13.75—13.85 K. Zárlatok maradtak: buza május—júniusra 7.74, őszi 7.85, rozs május—júniusra 7.64, őszi 7.05, tengeri május—júniusra 5.52, zab május—júniusra 7.20, őszi 6.05—6.06, tengeri július—augusztusra 5.68—5.59 K.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde kedvező a hangulat jó kültőldre és politikai hírekre.

Déli tőzsde nyugodtan indul, üzlet esendés.

Zárlat üzletellen Berlinre tartásos szilárd.

Bécs, május 14. (Magyar értékek sorszáma.) 400-os aranyjárdék 117.50, liszt és szegedi köles sorszáma 141.60, Magyar vasúti köles sorszáma 100.15, Magyar keleti vasúti állami kövény 118.75, Magyar leszámitoló és pénzváltóbank —, Rimamurányi vasműrészvény 499.—, Magyar koronajárdék 93.00, 400-os Magyar földleherm. kövény 82.65, Magyar hitelbank részvény 698.—, Magyar nyerevény kölcsön sorszáma —, Kassa-oderberg vasút részvény 356.50 Magyar kereskedelmi bank —, Magyar cukoripar 1870.—

Bécs, május 14. (Osztrák értékek zárlata.) 42/20-os papírréteg 98.50. 4/10-os osztr. aranyjárdék 117.95. 1890-os sorsjegy 140.25. Osztrák hitelsorsjegy 399. Angol-osztrák bank 280.80. Bécsi bankjegyesület 487. Osztrák-magyar bank 1671. Déli vasút 94. Dunagőzhajózási részvény 838. Dohányrészvény 297.50. Császári és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.50. 42/20-os ezüst járadék 98.05. Osztrák koronajárdék 97.50. 1864-iki sorsjegy 211. Osztrák hitelintézet részvény 696.25. Unionbank 566. Osztrák Länderbank 419.50. Osztrák-magyar államvasút 688. Elbavölgyi vasút 509. Alpesi bányarészvény 470.50. 20 frank arany 19.10. Londoni váltóár 240.40. Bécsi Tramway Litt B. 256. Bécsi Tramway Litt A. 258. Lipót kőb 442. Az irányzat gyengébb.

Bécs, május 14. (A Budapesti Napló tudósítójának telefontelepítése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 695.75. Magyar hitelrészvény 698. Angol-Osztrák bank 281.00. Bécsi bankjegyesület 487.54. Union bank 566.25. Länderbank 420. Osztrák-magyar államvasút részvény 689. Lombard 94. Elbavölgyi vasút 513. Északnyugati vasút részvény 490. Dohányrészvény 298.50. Rimamurányi vasút 500. Alpesi bányarészvény 470. Májusi járadék 98.50. Magyar korona-járdék 93.05. Török sorsjegyek 103.75. Német birodalmi mársa 117.58. Napoleon d'or 19.10.

Külföldi értéktöze.

Berlin, május 14. (Zárszáma.) A spekulációs papírok legnagyobb részének árfolyama csekély forgalom mellett kissé emelkedő volt. Bécs szilárd irányzata, a rapnvidéki és vezérlési kartell-vásárak emelése, továbbá a török sorsjegyek párisi emelkedése befolyást gyakorolt az árfolyamok itteni alakulására is. Amerikai értékek nem igen élénkes, kissé ingadozó. Magánzársamitási kamatláb 3/8%.

Berlin, május 14. (Zárszáma.) 42/20-os papírréteg 98.50. Osztrák aranyjárdék 100.30. Elbavölgyi vasút 127.75. Magyar koronajárdék 93.80. Osztrák-magyar államvasút 147.50. Assa-oderberg vasút 102.50. Bécsi váltóár 85. Magyar vasúti beruházási kölcsön 102.50. Alpesi bányarészvény 470. Disconto-Commandit 188.75. Altalános villamosági Edison 205.25. Celsenfirchen 180.25. Laura-kőb 214. 42/20-os ezüstjárdék 98.10. 4/10-os magyar aranyjárdék 98.80. Osztrák hitelrészvény 218.50. Déli vasút 23.60. Károly Lajos vasút 102.75. Orosz bankjegyek 216.45. 4/10-os új orosz kölcsön 98.25. Török dohányrészvény 470. Olasz járadék 96.10. Magyar hitelbank 100. Dynamit Trust 189.10. Harpeni 180.25. Az irányzat tüzetlen.

Berlin, május 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4/10-os magyar aranyjárdék 98.80. Magyar koronajárdék 93.80. Osztrák hitelrészvény 218.20. Osztrák-magyar államvasút 147.50. Déli vasút 23.60. Északnyugati vasút 490. Elbavölgyi vasút 513.70. Orosz bankjegyek 216.40. Buschtiehradi 100. Orosz bankjegy 127.10. (Ultimo.) Lombard 94.

Hamburg, május 14. (Zárszáma.) 42/20-os ezüstjárdék 98.50. 1890. sorsjegy 141. Déli vasút 23.50. 4/10-os osztrák aranyjárdék 100.20. Osztrák hitelrészvény 218.20. Osztrák-magyar államvasút 147.50. Olasz járadék 95.75. 4/10-os magyar aranyjárdék 98.70. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, május 14. (Zárszáma.) 42/20-os papírréteg 98.40. 4/10-os osztrák aranyjárdék 100.25. Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák-magyar bank 120.40. Déli vasút 24. Elbavölgyi vasút 128.50. Londoni váltóár 204.57. Bécsi bankjegyesület 122. Villamos részvény 3/10-os magyar aranykölcsön 83.95. 42/20-os ezüstjárdék 98.50. 4/10-os magyar aranyjárdék 98.55. Osztrák hitelrészvény 218.40. Osztrák-magyar államvasút 147.80. Északnyugati vasút 123.50. Bécsi váltóár 85. Párisi váltóár 813.75. Uno bank 236. Alpesi bányarészvény 236. Az irányzat csendes.

Frankfurt, május 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 218.10. Osztrák-magyar államvasút 147.50. Déli vasút 23.60. Osztrák aranyjárdék 98.50. Olasz járadék 96.10. Alpesi bányarészvény 470. Bécsi bankjegyesület 122. Villamos részvény 3/10-os magyar aranykölcsön 83.95. 42/20-os ezüstjárdék 98.50. 4/10-os magyar aranyjárdék 98.55. Osztrák hitelrészvény 218.40. Osztrák-magyar államvasút 147.80. Északnyugati vasút 123.50. Bécsi váltóár 85. Párisi váltóár 813.75. Uno bank 236. Alpesi bányarészvény 236. Az irányzat csendes.

Páris, május 14. (Zárszáma.) Osztrák-magyar államvasút 147.50. 4/10-os osztrák aranyjárdék 99.05. Osztrák Länderbank 419.50. 3/10-os francia járadék 101.80. Ottomanbank 550. 3/10-os francia járadék 101.87. Alpesi bányarészvény 470. Déli vasút 134. 4/10-os magyar aranyjárdék 98.50. Párisi bankrészvény 1102. Olasz járadék 96.50. Franca törleszt. járadék 100. Osztrák földhitelezési részvény 325. Török dohányrészvény 325. Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 14. A sertésüzlet irányzata lanya. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) 80-82 fillérg. Oreg közép (párónként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) 78-80 fillérg. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 88-90 fillérg. Fialat közép (párónként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 86-88 fillérg. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 84-86 fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 kilogramm felüli súlyban) 80-84 fillérg. Könyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 78-80 fillérg. III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 80-84 fillérg. Könyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 78-80 fillérg. IV. Romániai eredet (Stachl). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80-84 fillérg. Könyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 78-80 fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (párónként 280 kilogramm felüli súlyban) 86-88 fillérg. Könyű (párónként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 84-86 fillérg. Kőnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80-84 fillérg.

Sertésleltetés május 15. napján volt készlet 54.383 darab. 1901. május 14. napján felhajtott 389 darab. 1901. május 14. napján elszállított 573 darab. 1901. május 15. napjára maradt készletben 54.173 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Május 14.

Kinevezés. A vallás és közoktatásügyi miniszter Józsa Mihály központi szolgálatára beosztott kir. segédtanfelügyelőt, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett, kir. tanfelügyelővé a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába; Szentpéteri Endrét, a beregmezei tankerület önálló vezetésével megbízott kir. segédtanfelügyelőt, jelenlegi állomáshelyén való meghagyása mellett, kir. tanfelügyelővé a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába; a pénzügyminiszter Baráth Lajos kataszteri főmérnököt felmerési felügyelővé; a földművelésügyi miniszter a m. kir. állateltartási és takarmányozási kísérleti állomásnál dr. Zaitsech Arthur segédét a X. fizetési osztályba sorolt segédévé kinevezte.

Nemmagyarországi. A belügyminiszter megengedte, hogy Lauschmann Vincze körjegyző püspök-szent-erzsébeti lakos Ladányira, Mihálek József csáktornyai lakos Havasra, Lefkócsy Adolf budapesti lakos Lászlóra, kiskoru Freund Odón budapesti lakos Ferencre, kiskoru Rosenzweig Sándor budapesti lakos Ráczra, A. Tóth András szarvasi lakos Lakatosra, Lebeda Mihály bezdányi lakos saját, valamint kiskoru gyermekei Pál Kisre, kiskoru Kohn Lipót és Kohn Sándor budapesti kakosok Kertészre, Steiner Aron magyar-pécskai lakos Szántóra változtathassa vezetéknevét.

Pályázatok. Irnoki állásra a szent-gothárdi járásbíró-ságnál 4 hét alatt - III. osztály postamesteri állásra Bereghen június 7-ig. - III. oszt. postamesteri állásra Somogy-Tarnócán június 7-ig. - III. oszt. postamesteri állásra Paracón június 7-ig. - III. oszt. postamesteri állásra Kis-Garamban június 7-ig. - Albírói állásra a kassai járásbíró-ságnál 2 hét alatt. - Pénzügyi szemlési állásra a décsi pénzügyigazgatóság kerületében 2 hét alatt.

Napirend.

Napló: Szerda, május 15. Római katolikus: Izidor vt. - Protestáns: Mózes. - Görög-országi: (május 2.) N. Atanha. - Zsidó: Ijar 26. - Nap két: 4 óra 28 percek. - Nyugszik: 7 óra 13 percek. - Hold két: 2 óra 13 percek éjjel. - Nyugszik: délután 3 óra 54 percek délután. A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor. Nemzeti Múzeum. Képtár és a néprajzi osztály Csillag-utca 15. sz. a nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi társai 1 korona belépővel mellett tekinthetők meg. Tavaszi képképzés a Múzeumokban nyitva d. e. 9 órától d. u. 4 óráig. Belépődíj 1 korona. Nemzeti Szalon képképzés délelőtt 9 órától este 7-ig. Belépődíj 50 fillér. A magyar nők képzésére és iparképzésére az iparcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától este 6-ig. Belépődíj 60 fillér. Istvánffy Gyula festőművész képképzése az Andrássy-ut Belle-Vue-épületben reggel 9 órától este 6 óráig. Díjtalanul. Mezőgazdasági múzeum nyitva délelőtt 9-1-ig.

Országos Képtár és a mezőgazdasági iparképzés az Akadémiai megtekinthető reggel 9 órától délután 1-ig. Földtani Intézet múzeuma (Steliana ut 14.). nyitva délelőtt 10 órától délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona. Közelítési Múzeum a városigetben délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 5 óráig. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva d. e. 10-12-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-8-ig. Altkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakanyttár és keleti mintatár: V. sorúter Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arisztokratái is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külkereskedelmi központi üzletvezetési (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

TAJÉKOZTATÓ.

Szenásy, Hoffmann és Társa

párisi és lyoni selyemgyári raktára Budapest, IV., Bécsi-utca 4. szám. Tiszta selyem, sima liberty, minden színe 90 kr. Lyoni foulard és nyomott pongis 65 kr-ól följebb. Tiszta selyem nyomott liberty 110 kr-ól följebb. Louisine, popeline-szál egész ruhákra nyitott színeben. Louisine-szál, gazdagságú színeben a legújabb kivitelben blúzok és egész ruhákra. Minták vidékre kívántra postossal küldetnek.

Időjelzés.

Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, május 14.

A magas nyomás északra még tovább terjedkezett és teljesen megszűnt a depresszió a kontinensre, úgy hogy a legdélibb pontok kivételével a légnyomás Európaszerte 765 milliméter felett áll. Az idő mindenütt derült és száraz. A hőmérséklet nem változott. Nálunk az idő ugyancsak derült és száraz volt; a hőmérséklet az éjjel Erdély egyes pontjain fagypontra szállt le, de reggelre ismét erősen emelkedett, és ma reggel hét órakor országszerte 9-14 C fok között volt. Kültetés: Csak elvétve csapadékos (esetleg zivataros) idő várható jelentékeny hőmérséklet változás nélkül.

Vizállás.

Máj. 14.	Máj. 15.	Máj. 14.	Máj. 15.			
14. 38.	14. 38.	méter	méter			
Inn	Schärding	1.08	0.98			
Duna	Páras	2.10	2.05			
	Linz	0.50	0.49			
	Pécs	0.54	0.41			
	Pozsony	1.54	1.79			
	Komárom	2.42	2.43			
	Budapest	2.14	2.14			
	Paks	1.67	1.68			
	Mohács	2.70	2.75			
	Gombos	3.42	3.45			
	Újvidék	3.48	3.16			
	Pancsova	3.10	3.20			
	Orsova	5.81	5.82			
	Magyarfalva	1.75	1.80			
	Zsolica	0.92	0.93			
	Temesvár	0.69	0.73			
	Szered	1.01	1.02			
	Sz.-Gothárd	0.10	0.10			
	Sárvár	0.16	0.16			
	Győr	0.42	0.43			
	Péttau	1.75	1.68			
	Zákány	0.85	0.84			
	Barca	1.58	1.40			
	Déva	2.80	2.82			
	M.-Szerdah.	0.42	0.43			
	Zágráb	1.44	1.34			
	Szécsenk	2.22	2.62			
	Mitrovica	3.23	3.16			
	Dobó	0.42	0.43			
	Szatmár	1.31	1.39			
	Kraevna	N.-Majány	0.00	1.10		
	Latorca	Munkács	0.00	0.14		
	Homonna	0.20	0.20			
	Ug	Ungvár	0.82	0.18		
	Tisza	M.-Sziget	0.67	0.73		
		Tekcsény	0.45	0.40		
		V.-Nagyany	1.11	1.94		
		Tojás	1.65	1.77		
		Tisza-Füred	2.42	0.00		
		Szulnok	5.00	3.21		
		Csongrád	0.45	0.74		
		Szeged	4.05	3.42		
		Török-Becse	3.05	3.25		
		Titell	3.89	3.72		
		Ópata	0.92	0.93		
		Hód	0.92	0.90		
		Bodrog	Zemplén	1.29	1.40	
		Sajó	Zsolica	2.26	2.35	
		Hernád	H.-Német	0.74	0.80	
		Berecz	Gyoma	2.10	2.34	
			B.-Ujfalu	0.49	0.60	
			Csúcsa	0.61	0.00	
			N.-Várad	0.82	0.84	
			Békéscs.	0.62	0.63	
			Békéscs.	0.13	0.14	
			Gurshono	0.83	0.84	
			Borosjenő	0.10	0.16	
			Békés	1.00	1.04	
			Arad	2.10	2.34	
			B.-Ujfalu	0.67	0.62	
			Branyovska	1.17	1.23	
			Soborsin	0.00	0.00	
			Békéscs.	0.62	0.63	
			Makó	1.23	1.23	
			Temes	K.-Kostoly	1.10	1.14
			Kiszótó	0.05	1.80	
			Temesvár	0.26	0.32	
			Bécs	Bécs	0.60	0.62

Kataphorese gyógyszer. **IDEG ÉS NEM** BETEGSÉGEK. radikális gyógyítására legjobban ajánljuk **Dr. MITZGER** kiváló gyógyhatásairól elismert intézet Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.

Betegtolókoksik beteg, lábbadnak és rokkantak számára, elemmentes legjobban minőségben, jutányos árak mellett. Gyári rakár: **KELETI J.-nél** Budapest, Koronaherceg-utca 17. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. **Titkos betegségek szakorvosa** GYANÁSI, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajító szenvedőknek, 30 éves kórúrai és magán-gyakorlati tapasztalatainkkal legjobban ajánlható **Dr. CZINCZAR J.** egyetem-orvostudor gyógyi férőhelyek és nőknél foglalkozási zavar nélkül mindennemű barmlyi rést követi **Nemi betegségeket** ugymint **hugycsőfolyást, hólyag- és vizeleési bajokat, bujakóros sebeket, syphillist, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmagasabb borbetegségeket és szépséghibákat, továbbá **Nemi gyengeségi állapotokat (impotencia)** megiepe biztos eredménnyel gyorsan a legújabb módon. Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kezseri-utca 14. sz. I. e. Rendelés: délelőtt 10-4-ig, délután 6-8-ig. Külön váróterem. Külön bo- és kijárak. Levelekre rögtön válasz.**

VALÓ di francia különlegesség (gummi) és halhályag, ugyszintén összes nő- (szerszék) F. Bergerand filis legmirevesesebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszereshetők: **POLGAR SANDOR-nál** BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50. Részletes képes árjegyzék ingyen, sárt börtökben. Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivagatott: a „Budapesti Napló”-ból. **Virágnyelv.** Minden ismert virág jelentősége meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állított össze. Ára szines kötetben 80 fill. Az öszeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetk meg. Negrendelhető Lampel Robert (Waldemar F. és Fiai) és. és kir. udvari könyvkereskedésben, Andrássy-ut 21. sz.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteltel közönséget folytán, ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmireveset ajánlható. Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 21. sz. Opera mellett. **TITKOS BETEGSÉGEKET** hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utó-bajait, az elgyengült ferferő, magömléseket, a bujakor utókövetkezményeit, nőknél fehérhályagot, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és borbetegségeket gyógyít új gyógyszerrel, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan **Dr. Garai Antal** orvos, sebész, szemész- és szülés-tudor, volt császá. kir. oszt. főorvos. RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig. Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolunk és gyógyszeréről is gondoskodva lesz. **Nőknek külön váróterem.** Ugyanott megjelent és a szerzőnél Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NEPSZERŰ UTMUTATÓ** (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségeket és ezek észlelti gyógyszereléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól besomagolva, megvédve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvéttel megkapható.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1901. május hó 15-én.

Arnoldson Sigríd asszony vendégfelleptével.
Mignon.

Régényes opera 3 felv. Zenéjét szerzette Thomas A. Szövegét Goethe „Meister Vilmos tanuló évei” című regénye után írta Carré és Barbier. Ford. Ormay F.

Személyek:
Meister Vilmos Broulik Jarno Kornai
Lothario Beck Philine Blätterbauer
Laertes Mihályi Antonio Ney B.
Fridrik Gábor Acrobata Zolnai
Mignon Arnoldson Zafári Tóthfalusi
Kezdeté 7 1/2 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ,

Szerda, 1901. május hó 15-én.

Demimonde.

Színmű 5 felvonásban. Irtá Dumas Sándor. Ford. Felek Miklós.

Személyek:
Nanjat Rajm. Mihályi Teage báróné Láncey
Jani Olivér Nádai Santisze Hetvei
Tonering Ujházi Verniere Szacsvayné
Richard Gyenes Sancenox Török I.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. május hó 15-én.

A Berliner Theater utolsó előadása:

A két Leonora.

Vigjáték 4 felvonásban. Irtá Dr. Lindau Pál.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zene-műkereskedéseiben Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. május hó 15-én.

Ocskay brigadéros.

Színmű prólógussal, 4 felv. Irtá Herczeg Ferenc.

Személyek:
Ocskay László Binari Dili Delli
Tisza Iona Szerényi G. A palóc Szerényi
Tisza Jutka Nógrády Szórényi Balassa
Pyber Lévy Tarics Dayka
Ozorczy Kazaliczky Ocskay Sándor Tapolczai
Jávorka Góth Königsseg Pechy
Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. május hó 15-én.

Blaha Lujza asszony mint vendég.

A falu rossza.

100 arany pályadíjjal jutalmazott eredeti népszínmű dalokkal 3 felv. Irtá Tóth Ede. Zenéjét összeállította Erkel Gyula.

Személyek:
Feledi Gáspár Horváth Finum Rózsi Blaha
Lajos Szirmai Csapó Marton
Boriska Kápolnai Csapóné Izsóné
Bátki Teresi Lukács J. Kántortanító Ujvári
Göndör Kiss Gonosz Pista Szabó
Kezdeté 7 1/2 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szerda, 1901. május hó 15-én.

A tánc.

Irtá: Pekár Gyula. Zenéjét feldolgozta: Kern Aurél.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

FÓVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. május hó 15-én.

A „Budapesti Újságírók Egyesülete” javára.

Először:

Lillom Klári.

Népszínmű 3 felvonásban. Irtá és zenéjét szerzette: Dóczy József.

Személyek:
Lilliomné Ebergényiné Fityul Bandi Kérnye
Klári Tóth J. Bogár Agnes Sugar Ar.
Verus Sárosi Kohn Krómer
Barna Pölö S-bestyén Száli Havasi
Csillag Pista Pethes Bosko Erdő
Marci Minályi Kókény Gyurka Farkas
Kezdeté 7 órákor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Szerda, 1901. május hó 15-én.

Uriel Acosta

Zenésített dráma 4 szakaszban. Gutzkow után magyar színre alkalmazta Deröky Antal. Zs. óját szerz. Király Péter.

Kezdeté 7 órákor.

ÓS-BUDAVÁRA

Ma tündéres kiállítás mellett nagyszerű

Varieté-műsor

a Korvini-téri nagy színpadon. Camille de Lyon, New-York Stars, a Raembler-társulat, Legay-kvartett, Toni Nelson, Glinger és Lieb, Ritsche-duo és más egyéb világhírű különlegességek felleptével. Güsser karmester vezetés alatt álló zenekar közreműködésével.

Amerikai szatórkó ránk. Színes villamos vízesés. A teljes m. kir. honvédeknek hangversenye a karnagy személyes vezetés alatt.

A „Folles Caprice” vendéglátéka

Ben-All-Boy varkászszínház. Tréfás bur zenekar a mosceóban.

Belpódi mindennap 60 fillér, péntek kivételével: pénteken 1 korona. Kedvezményes jegyek az összes dohánytársaságokban 50 filléret kaphatók.

**Kövés gond!
Kövés aggodalom!**

nyugtalanítja az embert, ha a

Budapesti Naplóra előfizet, mert

nagy megnyugvást

szerez az a tudat, hogy

2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

A Budapesti Napló minden előfizetőjét

ingyen biztosítja

baleset ellen

halál esetén 2000 korona erejéig, rokkantság esetén 2000 kor. erejéig.

A biztosítás egész költségét a Budapesti Napló kiadói hivatala fedezi.

Mindenki annyi időre van ingyen biztosítva, amennyi időre előfizet. A biztosítást a manheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviseletére végzi. Minden előfizető, régi és új egyaránt, egy mint a következő jogerős biztosítási kötvényt

kap:

Mannheimi biztosító-társaság Mannheimben.

Magyarországi vezérképviselet Budapest, VI., Kom-szitter-utca 10.

Alapítók: Nyolc millió márká. Erre befizette: Két millió márká. Tartalék alap: Két millió márká. A részvényesek váltójában a még be nem fizetett részvénytöke fejében.

Balesetbiztosítási kötvény.

A Mannheimi biztosító-társaság biztosít jelen kötvényt által, a tulajdoni általános feltételek mellett,

T. urnak
..... urnának (lakóhely).

(a név sajtókezelőg beirandó) mint a Budapesti Napló előfizetőjeként az elnevezés esetére: Kétezer korona összeg, vagy a baleset mérvének megfelelő összeget. A biztosítás csak arra az időre érvényes, melyre az előfizetői díj lefizetett. — A biztosítás kezdődik az előfizetői díj postára adását, vagy kiutazást követő déli 12 órákor és végződik az előfizetői lejárat után való napon déli 12 órákor.

Mannheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviselet Budapest.

Fényes, igazgató.

Előfizetési árak: egész évre 28 korona (14 frt), felévre 14 korona (7 frt), negyedévre 7 korona (3 frt 50 kr.), egy hónapra 2 kor. 40 fillér (1 frt 20 kr.). Az előfizetési összegek a „Budapesti Napló” kiadóhivatalához előfizetői 18. küldendők.

Kicsinyke árvalány

a Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületének árvaházából, huz az ön részére

szerecseszámot, ha osztálysorsjegyet

BÁNÓ GYULA

bankházában,

Budapest, VII. Erzsébet-körút 14.

rendeli meg. Huzás már e hó 22-én.

1/1 sorsj. 12 kor. | 1/4 sorsj. 3 kor.
1/2 „ 6 „ | 1/8 „ 1.50

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca). Albrecht Ferenc, igazgató. Pénztárnívtás 7-kor. Kezdeté 8-kor.

Rövid vendéglátók! Rövid vendéglátók! Pontban 10-kor: Martin Pál

Berlini Seccsiós Varietével,

Wolzogen Ernő

„Ueberbrettl” műsorával.

A berlini elsőrangú színpadok művész-személyzete (énekesei és színészei).

MŰSOR:

„Der lustige Ehemann” és a „Haselnuss” (tánc-duettek) Wolzogen Ernő dalai.

„Der Bär” Tschewer Antaltól. „Recollegium és Parkettrehe” (színházi tréfák) Reinhardt Miksától.

Magyar és német költemények szavalása. Jegyek elővetelben kaphatók Weisz A. nagytözsdejében, Karoly-körút 26., tőzsde Andrassy-ut 26. és 38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató pénztáránál.

WULFF EDE CIRKUSZA.

Ma szerdán, május hó 15-én, este 7/8-kor: nagy dísz megnyitó-előadás.

Hódoló tisztelet Budapestnek. A legjobb iskola- és szabadon idomított lovak elővezetése Wulff igazgató és neje által.

Marmen, balett.

Óriási balettagyuleg, előadja 200 személy, színre alkalmazta Wulff Ede igazgató.

Árak mint rendszeren. Bővebbet a napi falragaszok. Jegyek elővetelben Kertész Luiza dohánytözsdejében Kristóftér, kaphatók.

Holnap éhüt. d. u. 4-kor és május 16-án 2 nagy díszelőadás este 7/8-kor.

Alapítottatt 1850. SEMLER J.

posztókereskedése osztrák oszákári és magyar királyi udvari szállító BUDAPEST,

Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sark. Ajánlja legutóbbi újdonságait

„OSTENDE”

legelőrszabó utazóruhászvetők urak és hölgyek részére. Legnagyobb választék angol ural- és női pláidokban és keszmetekárókban.

Gyári raklára a bázsi tornákú tiszta gyapjú-postóknak. Minták ingyen és bérmentve.

Elégedetlenség lehetetlen!

Meg nem felelőért a pénz kifogás nélkül visszaadatik.

Havelok gallérral 9 frt, Felöltő 9 frt, Loden-öltöny 15 frt (mindez tiszta gyapjúból). Rothberger Jakab csász. és kir. udvari ruhászallító, Budapest, IV. Váci-utca 6. szám.

Munkács

a „Stern szálloda” aulirottak tulajdonába ment át.

A szálló teljesen újjá lett alakítva,

és egy a vendégszobák mint az éttermek aalamint a kávéház a legnagyobb kényelemre berendezve.

Szolid árak. Pontos és gyors kiszolgálás a t. c. utazók teljes melegegésére.

Szives pártfogásért esedeznek

Hausman Ch. és Társa.

A szálló előnyös feltételek mellett esetleg eladó

Az erély.

Egyike a legszükségesebb tulajdonságoknak az erély. Erély vel minden éltől elő az ember, míg nélküle a közeli cél is a messze távolban látszik.

Aki erélyvel felfeszti magát, hogy a Hecht-bankháznál vásárolja osztálysorsjegyeit, mert ez a bankház az, ahol oly sok fönyerményt nyertek, az el is jut céljához: a fönyerményhez, mert hisz a legszerencsésebb bankháznál vásárolt. Azért vásároljon osztálysorsjegyet a Hecht-bankháznál Budapest, Ferenciek-tere 6. Huzás május 22. és 23-án. Egész sorsjegy 12 kor., fél 6 kor., negyed 3 kor., nyolcad 1.50 kor.

Asztalos és kárpitos BUTOROK

egyes darabok és egész berendezések kizárólag saját, szolid gyártmányok.

Készpénz és részletfizetésre GLÜCK JÓZSEF-cégnél

Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. sz. Árjegyek 50 fillér beiktatása ellen bérmentve.

HAGGENMACHER féle PALACZK-SÖR

PARIS 1900 GRAND PRIX

ERŐTELJES MALÁTADUS

SÖRFÖZDE SAJÁT TÖLTÉSE

MEGRENDELÉSI HELY: VÁROSI RÓDA V. KÁDÁR-UTCA 5.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Csütörtök	Romeó és Julia	Jancsi és Juliska A babatündér	Ocskay brigad. este Osztrigás Mici	Betyár kendője Nebantsvirág	d. u. Szulamit este A denevér
Péntek	A bor	Tavaszi ünnep	A vizsgáló bíró	Cirkuszélet	A postás fiú
Szombat	A csőd	A sevillai borbély	Ocskay brigadéros	San-Toy	Az izomfik
d. u. Vasárnap este	Tündérlak Magyarhonban	Siegfried	Ocskay brigadéros	Kisasszony feleségem	A denevér
	Endreás Johanna		A két árva	Ingyenélők	Az izomfik

Vásároljon osztálysorsjegyet a legerencsésebb főelárú-sítónál Lukács Vilmos bankházában, Budapest, V., Fűrdő-utca 10, egy egész 12 kor., egy fél 6 kor., egy negyed 3 kor., egy nyolcad 1.50 kor. Huzás folyó évi május hó 22 és 23. án.

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könyvelmőség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb jele, hogy ezen szörnyű állapotot megszűnjék. Kell lenni valakinek, a ki a hitelságot a neki életéről jóakarattal, őszintén és becsülettel felvilágosítsa, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajait báran, tartzkodás nélkül és bizalommal elmondassák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpanaszolni, hanem olyan alkalmatlan specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a neki életre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már meglevő bajok is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése.

Ilyen magaslatos hivatású és erre való Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista országos hírű intézete (Budapest, VII. Kerepesi-utca 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a neki életéről felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedvei megtisztulnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koravysoktól, lelki kínjai megszűnnek. Ezen intézet a benne alkalmazott és sok ezer betegre biztos és teljes eredménnyel használt gyógy módjánál fogva a monarkiaában utókor és egyedül álló. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta Dr. Palócz az ő speciális gyógy módjával a bujakóros sebeket, hügyes- hólyag-, ideg- és hátrgino-bajokat, az ifjúkori bűnök és szülési utóbajait, magömlést, elgyengült férfierőt (impotenciát), aranyort, börtetéseket és a női nemű szervek minden betegségeit. Nők részére külön vároterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen okból fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak leveleire kimerítő, titoktartó választ (a levélhez csak válaszbélyegzet kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégitik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet gyógyszeréről is gondoskodik. Rendelés naponta délelőtt 10 órától délután 6 óráig (vasárnap 4-ig).

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-utca 10.

Ki van zárva

hogy butorszükségletét valahol jobban és olcsóbban fedezhetné, mint az országban előnyösen ismert

Sárkány és Schütz

butorkereskedő-cégnél (kárptosok és díszítők) Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

(a New-York kávéházzal szemközt) ezeltől a Belvárosban, hol a helyiségek feladása folytán, melyek azonnal ki is adtunk, az árak tetemesen leszállítottak. (Arányzó) nem szolgálhatunk.)

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hügyesfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, apyphilit, ennek következményeit, makacs borbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket. Meglehető az eredmény férfui gyengeségnél (impotencia) ugy fiatal, mint öregbe egyenként. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszernek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarkán, I. emelet). Bejártat a Upeánál. Külön váróterem. Rendelés délelőtt 9—3-ig. este 6—8-ig.

Tavaszi és nyári évad 1901.

Valódi brünni szövetek

Egy 3*10 méter hosszú szelvény, elegendő teljes férföltözetre (kabát, mellény- és nadrág) ára csak 2.75, 3.70 4.80 frt jó valódi 6.— és 6.90 frt jobb 7.25 frt finom 8.65 frt legfinomabb 10.—frt legeslegfinomabb juból

Siegel-Imhof Brünnben.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk. A magánvevőknek, aki a szöveteiket közvetlenül a fenti cégnél a gyár székhelyén megrendeli, előnyöl jelentékek.

Ma! Nyári mosó vásár!

Francia színes batisztok legdivatosabb minták mtrje 24 kr. és feljebb. Levantín, valódi mosható legjobb minőség, káprázatosan szép mtrje 19 kr. és feljebb. Zephyr őrjási választékban valódi angol minőség, szinpompás minták mtrje 36 kr. és feljebb. Ruhavászon minden létező színárnyalatban mtrje 55 kr. és feljebb.

WEINER MÁTYÁS

nél divatruházában Budapest, Andrásy-út 3. sz. Minták a vitkére ingyen és bérmentve.

Olcsó operák

Songorára 2 kézre.

- koronársók
- Auber, Portioli néma ... 1.30
- Kőműves és lakatos ... 1.30
- Beethoven, Fideles ... 1.80
- Egmont ... 1.80
- Bellini, Norma ... 2.40
- Alvajáró ... 1.80
- Puritana ... 1.80
- Boieldieu, Fohér nő ... 1.80
- Donizetti, Lucia ... 1.80
- Lugozza ... 1.80
- Ézred leánya ... 1.80
- Flotó, Márta ... 3.60
- Straadella ... 3.60
- Halléy, Zaidón ... 3.60
- Händel, Mesele ... 2.40
- Haydn, Tormentó ... 1.80
- A négy évszak ... 1.80
- Herold, Zampa ... 2.40
- Kreutzer, Granadai éji ... 1.80
- szállás ... 2.40
- Loitric, Császár és ács ... 2.40
- Fegyverkovács ... 2.40
- Vadorzó ... 2.30
- Mendelssohn, Szentivánji ... 1.80
- Atom ... 3.60
- Meyerbeer, Ördög Róbert ... 3.60
- Hugonották ... 4.80
- Proféta ... 4.80
- Afrikai nő ... 3.60
- Mozart, Don Juan ... 1.80
- Figaró lakodalmá ... 1.80
- Titus ... 1.80
- Várázshörvöl ... 1.80
- Nicolas, Windsori vig nők ... 1.80
- Rossini, Sevillai borbély ... 1.80
- Schumann, Faust ... 3.60
- Verdi, Rigolotto ... 4.80
- Törvén nő ... 4.80
- Trovatore ... 3.60

Két koronán felül megrendelések utánrétel is eszközölnek. Kisebb rendeléseknél az összeg az 30 fill. portóköltség előre küldendő.

Nincs ember ki a

KHINAI

események iránt nem érdeklődnek! Egész Khinát s annak népét ismertető gyönyörű könyv jelent meg a napokban Cholnok Jentől

Sárkányok országa

cím alatt 200 eredeti képpel.

Kapható Kőves Béla könyvkiadóhivatalában Veszprémben. — Fűzve 10, díszkötésben 18 kor.-ért utánvét vagy az összeg beküldése ellenében.

GAEDICKE A. szerencsegyűjtője

rövid idő alatt

8 millió

642.880 korona nyereményt

— fizetett ki. —

I. osztály május 22. és 23. án.

Eredeti sorsjegyeket ajánlok és pedig:

egész ... 12.—
fél ... 6.—
negyed ... 3.—
nyolcad ... 1.50 kor.

Védők megrendelések pontosan eszközöltnék.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17.

Agulár Dávid Fia Bpest, Deák-tér 6. Király-utca sarok.

Magyarország egyedüli cipőgyára, mely 1 évi irashíj állással vállal minden cipőért, mely az általa feltalált Guzikonfocsonal kenve lesz. Minden cipőhöz 1 Guzik-kenőcs ingyen. Vidékre 5 kilóig 30 krt számítok és portamentesen küldöm a cipőt. Képző képes árjegyzékem ingyen. Méréseknek elegetad, ha a lábátlap hársányában egy papírra átvá lerajzoltatik.

Férfi vixbőr sima cipő, erős ... 3.—
Férfi vixbetűs, finom kivitel ... 3.20
Férfi legf. vix fűzős cipő, gavallér ... 3.40
Divatos barna magyar fűzős, elegáns ... 3.80
Legf. szalonlakk fűzős v. cuqos ... 4.—
Párisi divat box calw-bőr, fejtűnő elegáns ... 4.50
Női zergebőr fűzős v. cuqos, erős ... 3.—
Női zergebőr gombos, elegáns ... 3.50
Divatos barna fűzős, finom ... 3.—
Salonlakk fűzős v. cuqos, elegáns ... 3.50
Párisi divat box calw-bőr, fejtűnő elegáns ... 4.—
Gyermekcipő 1 évtől 8-ig ... 1.20
3 évtől 8-ig 1.50, 6 évtől 8-ig 1.80, 8 évtől 10-ig 2.— frt.
Nem megfelelő cipők kicseréltek, vagy a pénzt visszaadom.

B B B

EIFELD BANKHÁZ BUDAPEST,

Károly körút 1 szám. Alapított 1874-ben

Rendeljük a legrégebb hudapesti bankháznál!

Az ezen hirdalában körülmenesen hirdett osztálysorsjegyek bankházamban legérdekesebben az összegnek postautalványon való előleges beküldése mellett kaphatók!

Árak: 1/4 sorsjegy 33 korona, 1/2 sorsjegy 43 korona, 1/3 sorsjegy 132 korona! Összgyeremény 13 millió 160.000 korona! Huzás már május 22-én.

BUIZIÁS

A kontinensen elismert legjobb és legerésőbb csodálatos szénasvudu vasforrasokkal megáldott, átadás tölgyök és fenyvesek között fekvő, mintaszerűen berendezett gyönyörű fürdő- és gyógyhely.

Hírnevessék a hideg és meleg aszfaltfürők, vaslápfürők, valódi franszbadi mozdulófürők, hidegvíz-gyógyintézet, uszoda stb.

Kiváló gyógyeredményeket hoz létre a bántalmaknál, veresgyógyításnál, és minden ebből eredő bajoknál, gyomor- és bélhurjánál, idegrendszer, szívbetegség, fagyosag Naufin hólyagbántalmak, hátrgino, könyvény stb. betegségeknél. Feltűnően mérsékelt árak, különféle szórakozások.

Temesmegye. Vasutállomás. Fűrdőintézmény és igazgató-főorvos: Dr. Szerényi Gyula Budapest, VIII., Baross-utca 4. sz. Azonkívül még a renélő fürdőresek. Bővebb felvilágosítást, prospektust küld a fürdőigazgatósg Buziásan.

Abnormális olcsó! Legjobb kerékpár, szánzácska alkalmi vétel. Új elsőosztályú modellek (tri és női 160 koronától). Nagy rakár műtűtű, fém gápeknek 120 koronától. Használék 80, 100, 110 koronától Pneumatik, uszókár 6. Szarab felvilágosítást, S., Ápmoabb K. 9.—, szívatyuk K. 5.—, teleskop-szívatyuk K. 2.—, Árjegyzék ingyen. Nagy képes katalógus 60 fillér beküldése mellett.

Rundbakin M., Bécs, IX., Berggasse 3.

Minden más egyesseri beiktatás... nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 6 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozóóráknál a hirdetés számát a kiadóhivatalnál mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket

képzett íróknak és eredeti műveket... kévtörvényszékben lehet feladni.

Breuer nővérek... Teréz-körút 54. szám alatt.

Engelmann Mór... IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franka Pál... IV. ker. Gyöngyösi-telep.

Jambrikovits... Erzsébet-körút 40. szám.

Eckstein Bernát... V. ker., Fűzfő-utca 4. szám.

Fischer J. D... IV. ker., Zsitvany-utca 7. szám.

Goldberger A. V... IV. ker., Váci-utca 8. szám.

Haasenstein és Vogler... V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Leopold Gyula... VII. ker., Széchenyi-körút 84.

Messe Rudolf... VII. ker., Károly-körút 9. szám.

Mezei Antal... V. ker., Gellért-telep (Háas-palota).

Schwarz József... V. ker., Marokói-utca 4. szám.

Tenczer Gyula... IV. ker., Szerviz-tér 8. szám.

Sikráy Samu... Budapest, Váci-körút 32.

Kernberg Rozália... VIII. ker., Múzeum-körút 18. szám.

Ifj. Nagel Ottó... Budapest, Váci-körút 32.

Nemesek A. J... Péterfy-telep 3. szám.

Rohonczi Ilona... Andrássy-ut 45. szám.

Szántó Mór... IV. ker., Kezskeméti-utca 14. szám.

Szponyi V... VIII. ker., Kereszt-ut 1. szám.

Toldi Lajos... II. ker., Fő-utca 2. szám alatt.

Zípsér és König... Andrássy-ut 44. szám.

Benda József... Andrássy-ut 32.

Deutsch Miksa... Andrássy-ut 3.

Weitzenfeld Jakab... Király-utca 1.

Goldgruber Mór... Buda IV., Fő-utca 7. szám.

Minden apró hirdetés... Budapesti Naplóban.

Szép... Andrássy-ut 44. szám.

Uram!... Andrássy-ut 32.

Vaskapu... Andrássy-ut 32.

Arany ranett... Andrássy-ut 32.

Új Petőfi... Andrássy-ut 32.

Ruha-varrónó... Andrássy-ut 32.

Mejtelken... Andrássy-ut 32.

Zongora... Andrássy-ut 32.

A ki hegedűt... Andrássy-ut 32.

Hölgyeknek... Andrássy-ut 32.

„Illat és szépitő... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

„Budapesti Napló... Andrássy-ut 32.

Ulla!

Tegnap láttam köcsögkínát a... Ulla! Tegnap láttam köcsögkínát a...

Férjhez

menne szép, intelligens leány... Férjhez menne szép, intelligens leány...

Földbirtokosok!

Fővárosi tiszta, jónérvű festő... Földbirtokosok! Fővárosi tiszta, jónérvű festő...

Uram!

Házasság céljából óhajt ismeret... Uram! Házasság céljából óhajt ismeret...

KERESLET.

gazdasági gépész, ki már több... KERESLET. gazdasági gépész, ki már több...

Utalakást

a VII. kerületben keres jobb... Utalakást a VII. kerületben keres jobb...

Társ.

Egy tüzemben levő és igen jó... Társ. Egy tüzemben levő és igen jó...

Csinosan

butorított tiszta szoba, olcsón... Csinosan butorított tiszta szoba, olcsón...

Butor.

Jó minőségű hálószoba, kredenc... Butor. Jó minőségű hálószoba, kredenc...

Szoba

utcai csinosan butorozva külön... Szoba utcai csinosan butorozva külön...

Aki üzletet

venni, vagy üzletet eladni... Aki üzletet venni, vagy üzletet eladni...

Lakás

VII. kerületben, Wessely-utca 30... Lakás VII. kerületben, Wessely-utca 30...

Butor

magánzóna, előszobával külön... Butor magánzóna, előszobával külön...

Cukrázók

színház mellett, visszavonulás... Cukrázók színház mellett, visszavonulás...

Pálkamérés

Újpesten azonnal eladó, esetleg... Pálkamérés Újpesten azonnal eladó, esetleg...

Vendéglő

clitászás miatt életem végéig... Vendéglő clitászás miatt életem végéig...

A népszínházzal

szemben egy konyha és szobából... A népszínházzal szemben egy konyha és szobából...

Úgyes ügynők

felvételnek Level Borítékgyar... Úgyes ügynők felvételnek Level Borítékgyar...

A Svábhgyen

egy szobát teljes ellátással... A Svábhgyen egy szobát teljes ellátással...

Arany ranett

Félek - nem tudom, hogy miért?... Arany ranett Félek - nem tudom, hogy miért?

Vaskapu

Jobbann vagyok. É két végével... Vaskapu Jobbann vagyok. É két végével...

Uralm!

Fiatal leány csinos külsejével... Uralm! fiatal leány csinos külsejével...

Utalakást

keres a VIII. kerületben, 4 szoba... Utalakást keres a VIII. kerületben, 4 szoba...

Fodrász

segéd sürgősen felvételt Wilheim... Fodrász segéd sürgősen felvételt Wilheim...

Papírkereskedő

segéd, kisváltót kátana, ki egy... Papírkereskedő segéd, kisváltót kátana, ki egy...

Házát

kb. 10.000-12.000 forint értékben... Házát kb. 10.000-12.000 forint értékben...

Szép utcai lakást

keresek, mely 4, 3, esetleg 2... Szép utcai lakást keresek, mely 4, 3, esetleg 2...

Ház

vagy egy kisebb telek, csak... Ház vagy egy kisebb telek, csak...

Vaskapu

Jobbann vagyok. É két végével... Vaskapu Jobbann vagyok. É két végével...

Uralm!

Fiatal leány csinos külsejével... Uralm! fiatal leány csinos külsejével...

Utalakást

keres a VIII. kerületben, 4 szoba... Utalakást keres a VIII. kerületben, 4 szoba...

Fodrász

segéd sürgősen felvételt Wilheim... Fodrász segéd sürgősen felvételt Wilheim...

Papírkereskedő

segéd, kisváltót kátana, ki egy... Papírkereskedő segéd, kisváltót kátana, ki egy...

Házát

kb. 10.000-12.000 forint értékben... Házát kb. 10.000-12.000 forint értékben...

Szép utcai lakást

keresek, mely 4, 3, esetleg 2... Szép utcai lakást keresek, mely 4, 3, esetleg 2...

Ház

vagy egy kisebb telek, csak... Ház vagy egy kisebb telek, csak...

Vaskapu

Jobbann vagyok. É két végével... Vaskapu Jobbann vagyok. É két végével...

Uralm!

Fiatal leány csinos külsejével... Uralm! fiatal leány csinos külsejével...

Azonnal kiadandók:

2 szép utcai elő- és fűrdőszobával... Azonnal kiadandók: 2 szép utcai elő- és fűrdőszobával...

Budapesti házakra

II. telerre beültetve 50.000... Budapesti házakra II. telerre beültetve 50.000...

Vasrácsokat

kapukat, ajtókat, verandákat... Vasrácsokat kapukat, ajtókat, verandákat...

Takarítóknak

ajánlunk ügyes, szorgalmas... Takarítóknak ajánlunk ügyes, szorgalmas...

Butor.

Faragott hálószoba, divány... Butor. Faragott hálószoba, divány...

Butorok.

Teljes tölgyfa ebédlő, mely ki... Butorok. Teljes tölgyfa ebédlő, mely ki...

Cimbalomtanító

vidékre intelligens családhoz... Cimbalomtanító vidékre intelligens családhoz...

Üveg és porcellán

üzlet beételest, miatt minden... Üveg és porcellán üzlet beételest, miatt minden...

Masszírozónó

ki a hideg kúrát is érti, ajánl... Masszírozónó ki a hideg kúrát is érti, ajánl...

Csinosan

butorított tiszta szoba, olcsón... Csinosan butorított tiszta szoba, olcsón...

Butor.

Jó minőségű hálószoba, kredenc... Butor. Jó minőségű hálószoba, kredenc...

Szoba

utcai csinosan butorozva külön... Szoba utcai csinosan butorozva külön...

Aki üzletet

venni, vagy üzletet eladni... Aki üzletet venni, vagy üzletet eladni...

Lakás

VII. kerületben, Wessely-utca 30... Lakás VII. kerületben, Wessely-utca 30...

Butor

magánzóna, előszobával külön... Butor magánzóna, előszobával külön...

Cukrázók

színház mellett, visszavonulás... Cukrázók színház mellett, visszavonulás...

Pálkamérés

Újpesten azonnal eladó, esetleg... Pálkamérés Újpesten azonnal eladó, esetleg...

Vendéglő

clitászás miatt életem végéig... Vendéglő clitászás miatt életem végéig...

A népszínházzal

szemben egy konyha és szobából... A népszínházzal szemben egy konyha és szobából...

Uj nyaraló

Beonyon (Gödöllő) nagy fenyő... Uj nyaraló Beonyon (Gödöllő) nagy fenyő...

Tatra-Lomnic

nyaralótelep, a Lomnic-utca... Tatra-Lomnic nyaralótelep, a Lomnic-utca...

VILLA

nagy szobával, előszobával... VILLA nagy szobával, előszobával...

Házak, telkek

eladó a fővárosban és vidéken... Házak, telkek eladó a fővárosban és vidéken...

Zongora

rövid, keresztúros, kék... Zongora rövid, keresztúros, kék...

Butorvevők

figyelmbe ajánljuk, mivel... Butorvevők figyelmbe ajánljuk, mivel...

Elegánsan

butorított szobák. A lépcső... Elegánsan butorított szobák. A lépcső...

Jónó

lakik József-körút 17. telepen... Jónó lakik József-körút 17. telepen...

Kitűnő

bizonyítványokkal rendelkező... Kitűnő bizonyítványokkal rendelkező...

Használt

fűrészhátak legmagasabb árban... Használt fűrészhátak legmagasabb árban...

Kiadó szoba

A Keresztúros-utca és Népszínház... Kiadó szoba A Keresztúros-utca és Népszínház...

Alsórakósi rétek

az újabb nyugati műhelyek... Alsórakósi rétek az újabb nyugati műhelyek...

Csinosan

butorított, fűrdőszobával utcai... Csinosan butorított, fűrdőszobával utcai...

50 olcsó telek

Budafokon, legzebb helyen, 250... 50 olcsó telek Budafokon, legzebb helyen, 250...

Szépén

és kényelmesen butorított szoba... Szépén és kényelmesen butorított szoba...

Ruha-varrónó

kitűnően jó, olcsón elvált... Ruha-varrónó kitűnően jó, olcsón elvált...

Jó főzónó

cepekly fűzetéssel állandó helyet... Jó főzónó cepekly fűzetéssel állandó helyet...

Mejtelken

Zöldi Marcinak a bonvéd... Mejtelken Zöldi Marcinak a bonvéd...

Zongora

feleke, keresztúros, keresés... Zongora feleke, keresztúros, keresés...

Uj nyaraló

Beonyon (Gödöllő) nagy fenyő... Uj nyaraló Beonyon (Gödöllő) nagy fenyő...

Tatra-Lomnic

nyaralótelep, a Lomnic-utca... Tatra-Lomnic nyaralótelep, a Lomnic-utca...

VILLA

nagy szobával, előszobával... VILLA nagy szobával, előszobával...

Házak, telkek

eladó a fővárosban és vidéken... Házak, telkek eladó a fővárosban és vidéken...

Zongora

rövid, keresztúros, kék... Zongora rövid, keresztúros, kék...

Butorvevők

figyelmbe ajánljuk, mivel... Butorvevők figyelmbe ajánljuk, mivel...

Elegánsan

butorított szobák. A lépcső... Elegánsan butorított szobák. A lépcső...

Jónó

lakik József-körút 17. telepen... Jónó lakik József-körút 17. telepen...

Kitűnő

bizonyítványokkal rendelkező... Kitűnő bizonyítványokkal rendelkező...

Használt

fűrészhátak legmagasabb árban... Használt fűrészhátak legmagasabb árban...

Kiadó szoba

A Keresztúros-utca és Népszínház... Kiadó szoba A Keresztúros-utca és Népszínház...

Alsórakósi rétek

az újabb nyugati műhelyek... Alsórakósi rétek az újabb nyugati műhelyek...

Csinosan

butorított, fűrdőszobával utcai... Csinosan butorított, fűrdőszobával utcai...

50 olcsó telek

Budafokon, legzebb helyen, 250... 50 olcsó telek Budafokon, legzebb helyen, 250...

Szépén

és kényelmesen butorított szoba... Szépén és kényelmesen butorított szoba...